

ምዕራፍ ሦስት

፩ . አእምሩ ወለብዉ [እወቁ ተገንዘቡ]

ከዚህ ላይ ለኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ቅዱስ ሲኖዶስ አቤት የምለው እንዲት መንበር፡ አንዲት ሃይማኖት፡ እንዲት ጥምቀት ሆኖ ሳለ ዛሬ በየክፍለ ሀገሩ ወጣቱ በፕሮቴስታንት ያውም በጳጳሪ ሃይማኖት ራሱን እየተላወ በጠላት ዕጅ ተማርኮ፡ ከጸሎት ቤቶቻቸው አሥር ቤት እየተጣለ መሆኑን ነው። ፕሮቴስታንቶች ኢትዮጵያ ሲገቡ ክርስትና ባልደረሰበት ቦታ ሄደው ለመሥራት እንጂ ያመነውንና የተጠመቀውን መልሶ ለመከለስና ለመደዘደዝ አልነበረም። የእነዚህ የውጭ ሃይማኖት አጥማቂዎች ጠንቀኛነት ቀደም ላሉት አባቶቻችንም ጭንቀት ሆኖ እንደነበር የምንረዳው ይህን በተመለከተ በአጋጣሚው የተናገሩትንና የገለጹትን በመመልከት ነው። ባንድ ወቅት ታላቁ አባት ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስ እንዲህ ብለው ነበር።

«ትውልዱ ባላወቀው መንገድ የቤተ ክርስቲያንን ሥርዓት ሲነቅፍና የባላዳን እምነትን ሲከተል ይታያል። ከቤተ ክርስቲያንም እየራቀ ሄደል። ልጆቻችሁ በትንሽ ነገር እየተታለሉ የመንደር ሰዎችና ተልክፍካፊዎች ሁነው መቅረት የለባቸውም። ወደ ቤተክርስቲያን ይዛችኋቸው ብትመጡ የለንበት ትምህርት በመማር ሃይማኖታቸውንም ሆነ የአባቶቻቸውን ሕግና ሥርዓት ሲከተሉ ይችላሉ።»

[ትምህርተ ቴዎፍሎስ ኢትዮጵያዊ 1996 ገጽ 9]

ቀጥሎም ይህን ጉዳይ በተመለከተ ብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ እንዲህ ብለዋል። « ... የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በራሷ ቋንቋ የምትመሰክረው ከራሷ ማንነት ጋር የሚመሳሰል እምነት እያላት አንደሌላት በመቁጠር የገዛ ልጆቿን ከጉያዋ እየነጠቁ እየወሰዱ በሷ እንዲነሱባት የጥላቻን ትምህርት የሚያስተምሩ አያሌ ናቸው። ታዲያ ይህ ተንኮል ያልገባው የኔ አገር ልጅ እውነት የሚናገሩ እየመሰለው እንደ ጠፍ ከብት ወደ ነጹት ይሔዳል። እነሱ ግን ዓላማቸው የእግዚአብሔር መንግሥት አይደለም የላካቸውም እግዚአብሔር አይደለም። ... ይሁንና አምጣ የወለደቻቸው ልጆቿ በመጤ ሃይማኖትና ባሕል ሲበከሉ ቤተ

ምዕመናን እይርጥሳን ማረፊያ ልዩ ሲሞዚን ተከራይተው እቅፍ አበባ ይዘው አባ አባ ባርከን በመስቀልክ ከቡር እያሉ በመዝሙር ሲቀበሏቸው ሥጋ ለብሰዋልና ያን ከኢትዮጵያ ትተውት የመጡትን ሥልጣን ከዚያ ሆነው መሳብ ፈለጉ አደረጉም። ስለዚህም ከብሩ ታላቅ ሆኖ በመገኘቱ ሥልጣናችንን እናስከብር ብለው ተነሡ። ድሮ ከነበራቸው በላይ ከብሩ እትዩለሌ ሆኖ ሲያገኙት ስምን በመነኮሳት ብቻ እንታጀባለን በጳጳሳት እንጂ ብለው ልባቸው ከብርን ሻተ። ስለዚህም መነኮሳትን ኤጲስ ቆጶሳት ማድረግ ፈለጉ። ሹመቱ ከዚህ በመሰስ እገሌ ከዚያ በመለስ እገሌ ለማለት ጥሪ ሲያደርጉ የመነኮሳት ልብ እንደ ዮሐንስ በማገዝ፤ እው እንደ ዘለለው የጽሑፍ ስም ሲጠራ የመነኮሳትም ልብ በደስታ ከላይ ወደታች ተንፈራገጠ። ምኞቱ ፍላጎቱና መፈክሩም ለካስ ምንኩስና ለጽሑፍ ሆኖ ናሯል። ደራሲው እንዳለው «ከመ ያነቅሐ ስልበ ዘፋኒ ናብሊስ ፍቅርኪ [ጽሑፍ] ያንቅሐኒ በሥጋ ወነፍስ» [የአታዋ ምት የዘፋኝን ልብ እንደሚያነቃቃ ፍቅርኸም በነፍሴና በሥጋዬም ያንቃኝ] ነፍሴና ሥጋዬም በፍቅረ ጽሑፍ ያንቃኝ ብለው ዘለው ገቡበት።

ከዚህ ላይ ግን ሳናመለከትናቸው የማናልፋቸው አባቶች መናራቸውን ነው። ኑ ተሾሙ ኤጲስ ቆጶሳትም ሁኑ ተብለው ሲጠሩ መልሳቸው ለመማርም ሆነ ለማስተማር እንቸገራለንና አይሆንም አይደረግም ይቆየን ብለው መልስ ሰጥተዋል። በእውኑ ምን ያህል ብፁዓን ናቸው? ይህ ሹመት ለቅሥፈት መሆኑን በመረዳትና ሰሚሾሙትም መከራ መሆኑን በመገንዘብ አይሆንም አሉ ባይሾሙ ቀሩ። በአማን አበው መነኮሳት እንዲህ ነው። ምዕመናንም ኮራንባቸው። ባለፈው በሌላው መጽሐፈ ላይ ሰላም ፍጡሩ በአንድነት ሥሩ ብዬ አቤቱታ አቅርቤ ነበር። ከዚያም ላይ እንደገለጽሁት ሰማንያ አሐዱ መጻሕፍት ያልመከሩንን አንድ ኮላሳ ምዕመን ሲመከረን ነው ወይ አትበሉኝ ብዬም ተማጽኜም ነበር። ተማጽኖዬ አላረገም አልተቀበሉትም። አቤቱታዬ ለቅዱስ ሲኖዶስ አዲስ አበባ፤ አሚሪካ ላሉ ምዕመናንና አበው ሊቃነ ጳጳሳት ነበር። ቅዱስ ሲኖዶሉ የሰላም ልዑካን ሲልክ ከዚህ ያሉት አባቶች ሊቃነ ጳጳሳት ግን እምቢ እሻፈረን ብለው ሳያነጋግሯቸው መሰደቸው። መግለጫቸውንም በብፁዕ አቡነ ዘካርያስ ተነቦልናል። ከአይሆንም መልስም በኋላ ኤጲስ ቆጶሳትን ሾሙ። ከዚህ ላይ ሰላምን የማይሹ አባቶችን ስለ ሰላም እንዲትሰ ብለው ይጸልያሉ? ያሰኝን አክብሮትና ልጅነት በገዛ ፈቃድ አንስቻለሁ። ለቤተ ክርስቲያን እንድት እጋደላለሁ። ይህም ድርሻዬና መብቴ እንጂ በሰጠታ ወይም በግህ የማገኘውም አይደለም። ስመ ጥምቀት ሲሰጠኝ ጀምሮ በወላጆቼ አማካይነት የተቀበልሁት አደራና ሳድም ሲረጋገጥልኝና ከዚያም ባሻገር

በትምህርት ያገኘውትና ግዴታ ቃል ኪዳን የገባውበት አደራ ነው። እስከ ሞት ድረስ ለቤተ ክርስቲያን እንዲታሰብ እከራከራለሁ እውነቱን እመሰክራለሁ። እንዲህ እባላለሁ እነ አባ እገሌ ይጠሉኛል የሚለው ጭንቀትና ጥበት የለብኝም አይኖረኝም። ሰራሴም አይደል ለማንም አይደል ስለ እውነትና ስለ ቤተክርስቲያናችን ብቻ ነው። ደሞዝተኛም ተጠሪም ተወካይም አይደለሁም። ምንም ዓይነት የጥቅም ንክኪ የለኝም። ስለዚህ ነፃ ኃላብ ነፃ ሥራ ነፃ አገልግሎት ነገር ግን ስለ ቤተ ክርስቲያን ፍቅሬ እንጂ!

ወደ ቅዱስ ሲኖዶስ ብፁዓን አባቶች ልመለስ አደራዬንና ተማጽኖቼን ልቀጥል። አባቶች ሆይ! መስቀላችሁን አንሁ። «ፃዕ መንፈስ ርኩስ» [መንፈስ ርኩስ ውጣ] ብላችሁ በአራቱም ማዕዘናት የአቡነ ጴጥሮስን ቃለ ምዕዳን አስመ። መራሪያም ባርኩ። ሕዝቡንም አጽናኑ። የበግ ሰምድ ለብሰው በሕዝቡ መካከል ያሉትን ተኩላዎች ለሕዝብ ክርስቲያኑ አመልክቱ አስጠንቅቁ። እነሱንም ከአካባቢው አርቁ። ይህ አደራ፣ ሐዋርያዊ ሥልጣንና ኃላፊነት ከአደረጋችሁት አክሊለ ሦከና ከያዛችሁት መስቀለ ኢየሱስ ጋር አብሮ ለሰማዕትነት አክሊላችሁ መለያና መታወቂያ የተሠጣችሁ ልዩ ዓርማችሁ ነው። ይህም ሥልጣን ሐዋርያት ለሕመማን መፈወሻ፣ ለሙታን ማሰነሻ ሀብተ መንፈስ ቅዱስ ነው። ወደ ዓለሙ ስትላኩ «ሐሩ ወመሐሩ ውስተ ኩሉ አጽናፈ ዓለም።» [ሂዱ አሕዛብን ሁሉ አስተምሩ] በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስም ለም አጥምቋቸው [ማቴ. 28:18-20] ስትባሉ ከኃይለ ሥልጣን ጋር እንጂ ባዶ ዕጃችሁን አልነበረም አሁንም አይደለም። መሆንም አይገባውም።

ስለዚህም ሰማዕትነት ለብፁዕ አቡነ ጴጥሮስና ለብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስ ልዩ ሀብተ መንፈስ ቅዱስ ቢሆንም ከናንተም ዘንድ ያለና የሚኖር ነው። በተግባርም እንድታሳዩት የሚጠበቅ ነው። የሊቃነ ጳጳሳቱ ሀገረ ለብከቶች አሁንኑ ከመጨው ሃይማኖት ይጽዱ። በሃይማኖት ስም የተጀመረው ወረራ ተንቶቆ ተንቶቆ የት ላይ ነው ያለው? ይህን ለመመልከት መነጽርም አያሻው። በእውነት ቤተ መንግሥት ገብቶ እየተንበራበረ አይደለምን? እንዴት ከዚያ ደረሰ? የምሥራች ድምፅ ራዲዮ ወንጌል በኢትዮጵያ ተሠበክ ሲሉ የጀመሩት ውሸት እንደሚታወቀው ውሸት ሲያረጅ እውነት ሆነና በቅድሚያ እግዚአብሔር የለም የሚል ሠይጣናዊ ድምፅ ተሰማ። ኢትዮጵያ ያላትና የኖራትን አንደኛና ብቸኛ አምላኳን የለም ሲሉ ተነሡ። እውነቱ ግን አምላኳ አለ እነሱ ግን የሉም። የምሥራቹም ድምፅ መጣና ሄደ። ያላችውና የቀረችው ትንቢት ተነግሮላት ሱባዔ ተቆጥሮላት በራሱ በባለቤቱ ፈቃድ ብቻ የተሠጠችው እውነተኛዋና

ቤት አደረጋችኋት። እጅግ በጣም በጣም የሚያሳዝን የሚዘገንን ሥራ እየሠራችሁ ነው። በአሜሪካ አገር ሌላ የክህነት ሥርወ መንግሥት [ዳይናስቲ] ማቋቋማችሁ መሆኑን ዘወር ብላችሁ ዓይታችሁታልን?

አሁን እንዲህ ክልጆቹ አፍና ከራሱ ጉረር ሞጭቆ በሚሠጣችሁ ሙዳዩ ምጽዋት ተዝናንታችሁ ምግቡን በአገልግል ለሚያቀርብላችሁ ምዕመን ምግብ አይደለምን? ባንረስ ዕጁን የሚነከሰው ያለ? ንወሩ ባለ፣ እንግዳ በተቀበለ፣ ከቤቱ ታስወጡታላችሁን? ከቤተ ክርስቲያኑ ማባረራችሁን ካልተገነዘበው እስከሚረዳው ድረስ ብቻ እንጂ በምትሄዱበት አይሄድም። በምትውሉበት አይውልም። በምታድሩበት አያድርም። ነገ ከነገ ወዲያ የእኒያ የደጋግ አባቶች ወግ ማዕርግ የሚደርሳችሁ ምዕመናን ቤታቸውን ሲዘጉባችሁና ዕጃቸውን ሲለበሰቡባችሁ ቤተ ዘግ ባሕታውያን ልትሆኑ ነው። ወዳችሁ ሳይሆን ተገዳችሁ መሆኑ ነው። የበጎ ፈቃደኝነት ተግባራችሁን ተመልክተነዋልና ነው። አሁን ግን በግድ ይሆናል። የግድ የሚሆንበት ቀን ሰዓት አለ አይደል? ጊዜው ሲደርስ በውጤቱ ትረካላችሁ። በምዕመናን ላይ የእናት ቤተ ክርስቲያኑን በር እንደዘጋችሁበት መልሶ የከፈተላችሁን በር ይዘጋል። ያለ ምዕመናን መሾም መሾሟም አይኖርም አይደረግም። ከላይ ሆኖ የሚመለከት እግዚአብሔር ፍርዱን እንደማያርቀው እንማጽናለን።

አቤቱ ጌታ ሆይ በደላችንን ዕይ ተመልከት ከዚህን ጊዜ ጀምሮ ጸሎታችን ነው። እኛ ጴጌው መጤው ልጆቻችንን ቀማን እያልን በምንጮህበት ሰዓት ያባሉኑ እናንተ በቤተ ክርስቲያናችን ስም አባት መሰላችሁ ጥንታዊቷንና ቀዳሚቷን ቤተ ክርስቲያናችንን ዘጋችሁብን። አዋረዳችሁን አላፈራችሁን አፋችንን አዘጋችሁን። ኢትዮጵያ እኮ ለሰማንያ አራት ዓመት ያለ ጳጳስ መኖሯን ታውቁ የለምን? ጽሕፈና በግብፃውያን ዕጅ በነበረበት ሰዓት ተማፅነን ተለማምጠን ለምንን እግዚአብሔርን እንዳላገኘነው ያህል ዛሬ በየጎራው በየመንደሩ እንደ ዲቂና ክህነት ጽሕፈናን በገፍ ማደላችሁ መንፈሳዊ ምርት ማበርከታችሁ ነውን? ጽሕፈና በዚህን ያህል በመቶ አሳደግን ብላችሁ ስምዕመናን ዘገባ ለማቅረብ ነውን? እንደኔ ከሆነ ራሳችሁን በራሳችሁ ዝቅ አደረጋችሁ። የጽሕፈናን ክብር በእግሩ ሳይሆን በንብርክኩ አለሂዳችሁት።

የምንጽናናው እናንተ ነገ ከነገ ወዲያ እንደ ጥላ ታልፋላችሁ። «ሰብእስ ከንቶ ይመስል ወመዋዕሊሁኒ ከመ ጽላሎት

የኃልፍ።» [የሰው ልጅ ሕይወቱ ከንቱ ናት እንደ ጥላ ታልፋለችና!] መዝ. 102:7 ሲል ዳዊት በመዝሙሩ ተናግሯል። ቢያንስ ቢያንስ ከሦስት መቶ ሰድሳ አምስት ጊዜ በላይ ደግማችሁታል። ትኩረት ግን አልተሰጠውም እንጂ! ይሁንና የገና ገና ሞት እንኳ ቢመጣ የዝማሬው ቅላጼ «ዓላየንም በሉ አልሰማንም በሉ። ሞቱ ሲፈልገን ሲሻን ወጊል አሉ።» የሚደመጥና የሚመረጥ እንደሁ መረዳቱ አይፀነንም። አባቶቹ እናንተም በድምፁ በገናው ተማልላችሁ እንጂ! «ኖሮ ኖሮ ከሞት፣ ዞሮ ዞሮ ከቤት አይቀርም።» የአበው ምሳሌ ነው።

ቤተ ክርስቲያናችን ግን ለዘለዓለም ትኖራለች። የሞቱላትና ያሰገደሷትም አንድ ላይ በሰማይ ቤት ትወያዩበታላችሁ። አንዳንድ ፈዘኞች እንደሚሉት አቡነ ጴጥሮስ በሞኝነትም ድንጋይ ሆነው ቀሩ። እንደ ብልጦቹ ወደ አሜሪካ አልወጡ ሁሉ እንደ ልቡ ወደሚኖርበት አገር ሳይሷቸው ይቀራል? የአባቶቻችንን ክብር እጅግ በጣም ዝቅ አስደረጋችሁብን። ጽጵስናን እንደ ሰንበት መክፈለት ለሁሉም ለአያንዳንዱ ስታድሉ መታየታችሁ ለኛ ለኛ መቅሠፍት ለእናንተ ደግሞ ቅዱስነት ከሆነ ጎረቤት ነንና ያጸዳደቁን ፈሊጥ አያየን ነው።

ለአሜሪካ ነፍስ መቼ እኔ አነበጃት ወይ አያዛልቅም። እንደ ወጡ መቅረትም አብሮ ካልታሰበ በቁመና መሞትን ያስከትላል። ይሁን ይደረግ ጊዜ ይፍታው የማይሉት ጉዳይ ነው። ያልታሰበበት ምክር የተሰየው ኃሳብ ነፍስ እንደተለየው ሥጋ ነው። መቼም በሌላ ቢደረግ እንጂ በእናንተማ እንዴት ሆኖ? ሹመቱን ተቀበሉ የተባሉት ጥቂት አባቶች ደግሞ የለም አይሆንም ገና ነን ለማስተማር እንቅፋት ይሆንብናል አሉት። አዎ ከእንቅፋትም ዛግላ ይሆንባቸዋል። ጽጵስና ከመሾም ይልቅ በስደት ጊዜ እንደ ተደረገው እንደ ተፈፀመው «እምከዊነ ካህን ይኔይስ ከዊነ ኖላዊ» [ካህን ከመሆን ጥጃ ጠባቂ መሆን ይሻላል።] እንዳለው ባለ ቅኔ የሰደት ሥራ መማር ዝቅ ያለ ሥራ መሥራት ሌሎችን መርዳት እንጂ ተረጂ መሆን የበደል በደል ነው። በሩሲያ እግዚአብሔር የለሹ መንግሥት ጊዜ ቤተ ክርስቲያን ስትዘጋግባቸው ካህናቱ ጳጳሳቱ ሳይቀር የክብር ልብሳቸውን አውልቀው አስቀምጠው በየፋብረካው ነበር ለሥራ የተሠማሩት። እስከ የጎልፍ መፃቱ ለእግዚአብሔር ነውና ነው።

የኛዎቹ አባቶች ግን ስደት ላይ ሳይሆን ያሉት ድሮ ከሚኖሩበት በላይ ፍትፍቱ በአገልግሎት ገንዘቡ በአንባላክ እልልታው ከታቦቱ በላይ አክብሮቱ ልዩ ሆነ። በየደረሱበት ከተማ ሁሉ

ለመጉዳት መነሣታቸውን ለማስገንዘብ ነው። ይህም የስደተኛው ሲኖዶስ በሚል ሥያሜ የሚንቀሳቀሰው ከዋናው ቅዱስ ሲኖዶስ ብቸኛ የቤተ ክርስቲያናችን ተጠሪ ጋር ሳላበሩትና ለተለዩት ክፍሎች በድጋፍ ሰጭነት መታየታቸው የማንነታቸውን ገጽታ በሚገባ ያሳያል። በቤተ ክርስቲያናችን ላይ እነዚህ ተቃዋሚዎች ወይንም ፕሮቴስታንቶች እንደዚህ ዘመን በርትተው የተነሡበት ጊዜ ያለመኖሩን መገንዘብ የግድ ይሆናል። አበው እንደሚሉት «የጠላቱ ጠላት ወዳጄ ነው» ብለው መነሣታቸው መሆኑ ነው።

ታዲያ ይህ ሁሉ ግፍና በደል ሲፈፀም ዝምታው ምንድን ነው? ፍርሃትን? ሥቃይን? ሞትን? በመፍራት ነውን? ብፁዓን አባቶች ሆይ! እስከ መቼ በሁለት አግሮቻችን እናነክሳለን? በጎቻችሁን ጠብቁ። ሥጋቸውን በልቶ ሌጦቻቸውን ፈቅፍቆ የራሱን ማንነት ለመጻፍ ሥራ ከጀመረ ዘመናት ተቆጥረዋል። በተለይም አሁን በገንዘቡ ኃይል ምርኮውን ካረጋገጠ በኋላ ለቤተ መቅደሱ ምዝበራ ዘመቻው ታውጇል። ጦርነቱ ተጀምሯል። ለእነዚህ የኢትዮጵያዊነት ለዛና ሳህይ ጩራ ተጠራርጎ ከመጥፋቱ በፊት አሁንም በድጋሚ በጎቻችሁን ጠብቁ። ከተሞቻችሁን ክርኩሳን መናፍስት አጽዱ። ትምሕርተ ጎቡዓቱም ይጸለይ። ጠላትም «መኑ ውለቱ ዝንቱ ዘእምሥልጣንዩ ሰብአ ለቢሶ ሊተ ሞፀኒ» [ሠይጣንም እሱ ማን ነው ሥጋ ለብሶ ከሥልጣኔ የአሸነፈኝ] ይበል። [ከትምህርተ ጎቡዓት የተወሰደ።]

ብፁዓን አባቶች ሆይ! ቅዱስ ሲኖዶስ ከዓመት ሁለት ጊዜ ጉባዔ ያደርጋል። ያወጣቸውን ውሳኔዎችን ስንመለከት ግን ከታላቁ ችግር ተራራ ዘንድ ደርሶና ተወያይቶ ችግሩን እንኳን አውቆና ተገንዝቦ እንዲጸለይበት ሲያደርግ ዓላየንም አልሰማንም አላነበብንም። ያነበብነው በአራተኛው ክፍለ ዘመን ይከራከሩባቸው ከነበሩት አርዕስተ ጉዳዮች ላይ አንድ ያስተሳስፈውን ውሳኔ ነው። ይህም ማለት ደግሞ ሲኖዶሉ ያለ ውሳኔ ይነሣል ማለት ያስመሆኑንም ግንዛቤ ይወሰድልን።

አዲስ አበባ ከተማና የሌቃነ ጳጳሳቱ አገጉረ ስብከት የመንበር ከተሞች ጤንነት እንዴት ነው? ምን ይመስላል? ወጣቱ ጊዜውን የሚያሳልፈው የት ነው? ምንስ ይሠራል? ይህ ትውልድ የነገይቱ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ተረካቢ መሆኑ የሚዘነጋ ጉዳይ አይደለምና ነው። ሌላው ቀርቶ በየሰንበት ትምህርት ቤቶች ያሉት ወጣቶች መካከል በገንዘብ፣ በኮከ ኮላ አየተማረኩ አይደለምን? መዘቃው፣ መዝሙሩ፣ ፈልመ-

ተደግፎበት ቤተ ክርስቲያኗን የጠብሰና የክርክር መድረክ አላደረጓትም? ይህ ሁሉ የምን ምልክት ነው? የፀሐይ ጥልቀት የሚታወቀው የእካባቢው ደመና ደም መሰረብና መቅላት ሲጀምር ነው። የራስ ጥላም ከቁመት በልጠና ርቆ ሲሄድ አይደለምን?

ዛሬ ለእንዚላብሔር ምሥጋና ይገባው በቁጥር ከዓርባ በላይ የምትሆኑ ሲቃኑ ጳጳሳት ባላችሁባት ኢትዮጵያ እንዴት በጎች በቀበሮዎች ይበሉ? እንዴት ታቦተ ጽዮን ትንቋሸሽ? እንዴት ወላዲተ እምላክ፤ እመ ብርሃን፤ ቤዛዊተ ዓለም፤ የዓለም እማሳጅ ትናት? እንዴትስ ስሟና ክብሯ በዳገን እግር ሥር ይውደቅ? ይህ ሁሉ በደል፤ ይህ ሁሉ ውርደት፤ ይህ ሁሉ ጽርፈት ሲዘንብ እንዴት አስቻላችሁ? እንዴትስ ትዕግሥቱን አደላችሁ? እዎ! «ቁጣውን በትዕግሥት መፃቱን በምሕረት» ብላ ቤተ ክርስቲያኗ ታስተምራለች ትጸልያለች። ይሁን አንጂ ባሕታዊው ስለ ምርኩዛቸው ሲናገሩ ላዩ መስቀል፤ ግርጌው አንኳሴ መሆኑን የተመለከተ በጥያቄው ምነው አባቴ ይህን መሳይ መሣሪያ ያዙ ቢላቸው የሠጡት መልስ የመስቀሉንና የሸለውን ክፍል በጣቶቻቸው እያመለከቱ «ለዘመጽአ በሰላም በዝ እባርኮ፤ ወለዘመጽአ በሃኬት በዝ እዘተርኮ» አሉት ይባላል።

ዛሬ የክርስቲያኑ ቤት ሁሉ አፍስሶ፤ ደጃ ሁሉ በጭቃ ተለውሶ፤ ግቢው ተክሎ አጥሩ ሁሉ በፈረንጅ ሠራሽ መብረቅ ፈራርሶ፤ ሕዝብ ክርስቲያኑ የደም ዕንባ አልቅሶ በሚመሰበት ሰዓት እንዴት አልተመለከታችሁትም? እዎን ሥራ እንደሚበዛባችሁ የታወቀ ነው። የካህናቱ ያለመስማማት፤ የዲያቆናቱ እልክኝነት፤ የምዕመናኑ ግራ መጋባት፤ የበላይና የበታች አስተዳደራዊ መዋቅሩ መዛባት፤ ሁሉም በየበኩሉ ሹመት ሹመት ሹመቱን ተነጠቅሁኝ ይመለስልኝ እንደገና ይሠጠኝ፤ ይህ ይደረግልኝ፤ ደሞዝ ይጨመርልኝ የሚሉት የማመልከቻ ደብዳቤዎች ቢጠረዙ ከሰማንያ አሐዱ መዳሕፍት ሰማኒያ አንድ ሺህ ጊዜ ይበልጣሉ። ከብዛታቸውም የተነሣ ከመዝገብ ቤት ሞልተው ተርፈው ወደ መቅደስ ገብተው የሚቀመጡበትን ጊዜና ሰዓት እየተጠበቁ ነው። እነዚህን በማስተናገድ እንኳን እህል ውህ የምትቀምሱበት፤ አቡን ዘበሰማያት እንኳን የምትደግሙበት ሰዓት እንደሌላችሁ በሁሉም እቅጣጣ የምናየው፤ የምንሰማውና የምናነበውም ነው።

ይህ መሳዩ ደግሞ ሆን ተብሎ ያላችሁን ጊዜና አስተሳሰብ ጨርሶ ለመሟጠጥና ለማባከን መሆኑን አውቃችሁት ይሆን? ጥናትስ

ብቸኛዋ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ሃይማኖት ናት። የዚች ሃይማኖት ጠባቂና ተንከባካቢ ደግሞ አንድ አምላኳ ብቻ ነው።

ስለሆነም በተቀዳሚ ከታሪካችን እንደምንረዳው በቅድመ ዓድዋና በድገረ ዓድዋ ያጡትን ድል መልሶ ለማግኘት ኢትዮጵያን ደጋግመው እንደወረሩ ሁሉ የባዕዳንም ሃይማኖት ለብዙ ጊዜ ሞክረው ያልተሰካላቸውን ድል ለመቀዳጀት ጥናት አድርገው ኢትዮጵያውያን የባዕዳንን መልክ ሲያዩ እንደማይወዱና ደማቸውም እንደሚደፈርስ አረጋግጠው እንደ መፍትሔ አድርገው የወሰዱትና በተግባርም ሲያደርጉት የምናየው ራሳቸውን ኢትዮጵያውያንን በነሱ አስተሳሰብና አመለካከት ቀርጾ፤ አስመስሎ፤ አሠልጥኖ፤ ዶላርና መጽሐፍ ቅዱስ አስይዞ መላክ ነው። እነሱም ደሞዝ የሚከፈለበት ሥራ ነውና ያላንኳኩት የኢትዮጵያዊ በር፤ ያልተንተዝቀዝቡት መንደር ጨርሶ የለም። ከዚያም አልፎ ተርፎ ልጁን ያልተቀማ ኢትዮጵያዊም አልተገኘም። በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ ልጁን ብቻ ሳይሆንም በጠቅላላው ማንነቱንም አጥቷል። «ውህ ሲወሰድ እያሳበቀ ነው» እንዲሉ ሆነና!

ሚሲዮንያኑ ኢትዮጵያውያኑን እስቲ ሳታዩን በወሬ ብቻ እትጥሉን ኑና ጸሎት ቤታችንን ንብኙት ብለው አንድ ኢትዮጵያዊ አረጋዊ ይጋብዛሉ። የተጋበዙትም ሰው ትዕይንት ልዩ ብለው ይሄዳሉ። ተጋባዥ ሰው በተደረገላቸው ጥሪ መሠረት ቤተ ጸሎት ወይንስ ቤተ ምሥያጥ [የመነገጃ ቤት] ሲሄዱ በሰኳር የነደደ ኬክ፤ ቡና በወተት፤ ከሚያሸበርቅ ሳሉን፤ ሲቀመጡበት ከምቹቱ ብዛት እንቅልፍ ላይ ከሚጥል ሦፋ ላይ አስቀምጠው፤ የዕለት ችግራቸውን ጠያይቀው ካዳመጡ በኋላ ሲወጡ እንደ ኳስ በብር ያበጠ ኤንቨሎፕ/ፖስታ በመንፈስ ቅዱስ ታዝዘን ነው ለዕለት ችግርም ያድርጓት ተብሎ አምስት መቶ ብር ይሠጡና አዛውንቱ ይሸኛሉ። ያን ገንዘብ ወስደው ለዘጠኝ ልጆችና ለሚሰት አዲስ ልብስ ገዝተው ደስታ በደስታ ይሆናሉ። ከየት አመጣኸው ይህን ሁሉ ገንዘብ ሲባሉ አባ ወራው በሳቸው አነጋገር «እኒህ ጠረ ማርያም የምንላቸው መፈስ ቅዱስ የሚነግራቸው ሰዎች ናቸዋ! እንዲህ ያንበሸበሹኝ» ሲሉ መልሳቸውን ይሠጣሉ። በሚቀጥለው አሁኑ እራሳቸው አሥራ አንድ ሆነው ንረቤቶቻቸውን አስከትለው በጥሩንባ የታወጀ ሠራዊት አስመስለው በሳምንቱ ከጸሎት ቤታቸው ከተፍ አሉላቸው። «ብር ካለ በሰማይ መንገድ አለ።» ሆነና ሃይማኖት በገንዘብ መሸጥ መለወጥ ጀመረች። ገበያዋም ደራች። ከዚያም ማንነቱን እንዲረሳና

ኢየሱስን ብቻ እንዲከተል ይበበክሉት ጀመር። እንዲሁም ኢትዮጵያዊነቱን እንዲጠላ እንዲንቅ አደረጉት።

ይህን ጊዜያዊ ጥረታቸውን ቀጥለው በየከተማው አደባባዮች የቀጭን ፈትል ጋቢና ከተልባ እግር የተሠራ ካባ ለብሰው ንፁሕ 99ር በሁለቱም አፍንጮቻቸውና በመሳብ ላይ ይገኛሉ። አሁን የቀረቻቸው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ናት። በሷም ላይ ቀደም ሲል ያጡትን ድል እንደገና ለመድገም አሁን የማይፈነቅሉት ድንጋይ የማይናገሩት ቃላባይ የለም። ዘመቻው ቀጥሏል። ዓላማቸውም የጥላቻቸው ግለት ያተኮረበቱን የማንነቱ መታወቂያና መለያ የሆነውን ታቦት ቤተ መቅደስ ገብተው፤ መንበር ገልብጠው ለመስበር ነው። ያ ደግሞ የኢትዮጵያዊነትን ቅስምና ማንነት መሰባበርና መደምሰስ ነው ብለው ስለሚያምኑ ነው።

ከዚህ ላይ የሆነውን ሳስታውሱ በመጀመሪያው እትሜ ከላይ የሠፈረውን ሁከት ያደርጋሉ ብዬ ጽፌ ነበር። የሠይጣን ጆሮ ይደፈን ብዬ ብናገረው ኖሮ አይደርስም ብያለሁ። ይሁንና ባለፈው ጊዜ በ1998 ዓ. ም. የጥምቀት በዓል ሲከበር እነሱ አይደሉም ለማሰኘት በሐኪት የተጠበቡ ናቸውና በወቅቱ ከመንግሥት ጋር ቅራኔ የገጠመውን የፖለቲካ ፓርቲ አርማ ቅስር ጣት እያሳዩ በታቦታቱ ላይ ድንጋይ ወረወሩ። ሰው በዓይኑ የሚያየው ያን የጣት ምልክት በመሆኑ ያውም የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ክርስቲያን በታቦት ላይ ድንጋይ ሊወረወር ይቅርና ዓይኑን አሸንፎ እንኳ ፈጽሞ አይመለከትም። ሃይማኖቱን ቤተክርስቲያኑን እንኳን ከፖለቲካ ድርጅት ይቅርና ከራሱ አስበልጦ ሃይማኖቱን ይወዳል ያከብራል ነፍሱን አላልፎ ይሰጣል።

ይህን ለማለት ያስደፈረኝ በአሁኑ ሰዓት የኢትዮጵያን ቤተ ክርስቲያን ካህናት መስለውና አክለው «ተሐድሶ» በሚል ስም ተቋቁመው አዋቂና አስተማሪ የሚባሉትን ብፁዓን አባቶችን የእነሱ ተቃዋሚ መስለው ካይዋቸው የራሳቸውን ስም አቡነ ዕገሌ ተሐድሶ ናቸው በማሰኘት በሚጠብቋቸው ምዕመናን እንዲጠሉና ግርግር እንዲፈጠርባቸው በማድረግ ላይ መሆናቸው ተደርሶባቸዋል። ለዚህ ማረጋገጫ የሚሆነው አሁን በሰሜን አሜሪካ ለተደረገው ሕገ ወጥ ድርጊት ተባባሪ ሆነው በየቦታው ድጋፋቸውን ሲገልጡ መታየታቸውን ስንሰማ ነው ጉዳዩን አጉልቶ ያረጋገጠልን። እጅግ ያሳዝናል። የዕጅ ማስገቢያ ቀዳዳ ባገኘበት ሁሉ እየገቡ ቤተ ክርስቲያኗን ለማጥፋት ነጻቸው ፍላጎት የተነሣ በመሥራት ላይ ናቸው። በዚህ አጋጣሚ ተሐድሶ በሚል ስምም ቤተ ክርስቲያኗን

የተጣላውን ታስታርቃላችሁ። እርቅ የሰላም በር እንደሆነችም በሚገባ ታውቋታላችሁ። ሰባት ጊዜ ሰባት ብቻ እንዳልሆነም አስተምራችሁናል። ሰባት ጊዜ ሰባ እንጂ! «ሰላምየ አገድግ ለከሙ ወሰላመ አቡየ አሁኑከሙ» [ሰላሜን እተውላችኋለሁ የአባቴን ሰላም እስጣችኋለሁ] [ዮሐ. 14:27] መመሪያችሁ ይህ አይደለምን?

ነገር ግን የዚች የሰላሚ በር ከመጥበቧ የተነሣ ይሆን ይሆናል ሁለትና ሦስት ሆናችሁ ንን ለጎን ለመሄድ እንደተጣበባችሁ እናያለን። በለዚህ አንዱ ቀድሞ፤ ሌላው ተከትሎ መሄድም ያለና የነበረ አባታዊ ጉዞ ነውና በዚያ ዘዴ ቢቀጠል ሁላችሁም ከሰላሚ አደባባይ በደረሳችሁና ዕረፍተ ሥጋም ሆነ ዕረፍተ ነፍስም በተገኘ በነበር። አሁንኮ ያሏችሁ ሁለት ዕጆች ናቸው። ኃይሉና ጉልበቱ ያለው ከሥልጣኑ ከህንቱ ላይ እንጂ! ሁለት እግሮች ኖሯችሁ አንዱን ኢትዮጵያ ሌላውን አፍሪቃና አሜሪካ እንዲሁም አውሮጳና ኤሲያ ብታደርጉት እንዴት ደስ ባለን በነበር። ነገር ግን ያንዱ አባት አካል የሌላውም ነውና በመንፈስ ብቻ ተባበሩልን እንጂ እንኳን ድምፃችሁን እየሰማን መልካችሁንም እያየንና እየተመለከትን ቡራኪአችሁን ከምንቀበልበት ዘመንና እውቀት ላይ ነን።

ይህም ሁሉ እንኳን ሳይደረግ የምዕመናኑ ሃይማኖታዊ ዓይን ከናንተ ርምጃ፤ ከናንተ ጉዞ ተለይቶ አያውቅም። በፀሐይ ብርሃን እጦት ሲጋረድ፤ በዓይኑ ገሊና ይከተላችኋል። በዕለት ጸሎቱም ሰማችሁን በማንሳት ያስታኩታል። ሲነጋም ሕይወታቸውን ጠብቅ፤ ጸሎታቸውን፤ ምልጃቸውን ከኛ አታርቅ ይላል። የአባቶች ጸሎት፤ የምዕመናኑን ሕይወት ያጣፍጣልና ነው። ታዲያ እባካችሁ አደራ በሰማይ አደራ በምድር ጨውነታችሁ አይለወጥብን። ጣዕሙን አይቀይርብን። እናንተም በጸሎታችሁ የምዕመናኑን ዕንባ አብሰ፤ ልመናቸውንና ጸሎታቸውን ከዳር አድርስ ብላችሁ አሳርጉልን።

እንደሚታወቀውና እንደምንረዳው ሁሉ በመካከላችን ያለው ሃይማኖታዊ የዝምድና ኃረግ አባትና ልጅ ነው። ታዲያ ይህ ከሆነ ልጅ አባቱን ባይመክር እየጠየቀ ይመራመር ያለና የሚኖር ነውና! አንዳንድ ኃላብ ላቀርብ እወዳለሁ። በዚያውም እንደ አቤቱታም ይቆጠርልኝ። ነገር ግን ከሰማንያ አንዱ ሺህ የማመልከቻ ደብዳቤ ጋር አይጠረዝብኝ።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እጅግ በጣም ቁጥራቸው የበዙ ምሁራን ያሏት፤ ዕድሜያቸውን በትምህርት፤ በምርምርና በማስተማር ያገባደዱና የፈፀሙ ሊቃውንት

አባቶችና ወንድሞች አሏት። ነገር ግን ካሏት መጻሕፍት ብዛትና ሕይወት፤ በሕግና በሥርዓት የተቋቋመ ሕጋዊ የጥናትና የምርምር ጉባዔ የላትም። ይህን ስል ስለ ቤተ ክርስቲያኗ ታሪክና ይዘታ የታተሙትን ላልዘነጋ ነው። አነስኝ ይጨመርልኝ የልጅ ጥያቄ ነው። ይሁን እንጂ! የሚፈለገውን ያህል በጥራትና በብቃት አዳዲስ ትምህርቶችን አዘጋጅቶ ለማስተማር ጥረት ሲደረግ አናይም። እንዲያውም ያሉንን የብራና መጻሕፍት አይጥ ፈጀብን፤ ርዳታ አድርጉልን የሚሉት እርዳታ ሳያቸውና ለተመለከታቸው የእግር እሳት ናቸው። በአውሮጳና በአሜሪካ ያሉንን የብራና መጻሕፍት ለመመርመርና ለማሰባሰብ ቀርቶ፤ በኢትዮጵያ ውስጥ ያሉትን እንኳን በሚገባ መመርመርና መጠበቅ አልተቻለም። እኒህን ምሁራን አሰባስቦ፤ በጀት መድቦ፤ ማስጠናትና ማስመርመር እጅግ በጣም አስቸኳይ የቤተ ክርስቲያኗ አጣዳፊ ጉዳይ ነው። ትልቁና ዋናው የቤተ ክርስቲያኗ ተግባር እንደኔ ይህ መሆን ይገባዋል አላለሁ። እኒያ መጻሕፍት ወደ ተለያዩ ዓለም ዓቀፍ ቋንቋዎች ቢተረጎሙ በዓለም ላይ ያለው በሚሊዮን የሚቆጠረው ጠይም ሕዝብ እንዴት በተማረበት ማንነቱን ባወቀበትና ባረጋገጠበትም በነበር። የቤተ ክርስቲያኗቱም አባል በሆነ በነበር።

ከዚያም ቀጥሎ የማወሳው እንዳጋጣሚ ሆኖ የኢትዮጵያ ሕዝብ በተለይም ወጣቱ የአገሩንና የቤተ ክርስቲያኑን ታሪክ ፈጽሞ አያውቅ እሱም አይጠይቅ። ቢጠይቅም የት አለ ልሂቅ? ብቻ ሆነና ሁሉም ደቂቅ። ወጣቱም በበኩሉ ከሁሉ ይልቅ፤ አገሩን ሲንቅ፤ የሌላውን ሲያደንቅ ነው የሚታየው። በወጣቱም አይፈረድ ሥርዓተ ትምህርቱም አጋድሞ የሚያርድ፤ ማንነቱን የሚያዋርድ፤ ፍፁም ራቂት የሚያስሄድ፤ ጨርሶ የሚያሳብድ ስለሆነበት ነው። የራሱን የግዕዝን ቋንቋና ፊደል አስወጥተው የአውሮጳውያንን ቋንቋ ሲያስጠኑት ወጣቱ ትውልድስ ምን ያድርግ? ግን ሆን ተብሎ በሥርዓተ ትምህርቱ ታግቶበት እንደ አሮጌ ልብስ አውጥተው ጥለውበት ተቀበዝባዥ ሆኖ ይታያል። የግዕዝ ቋንቋ ቢያውቅ ይሆን ነበር ሊቅ፤ የአገሩን ህብትና ንብረት የእሱንም ማንነት ለይቶ ያውቅ ነበር። አንድና ሁለት ዓመት ግዕዝ ቢማር በአውሮጳ በአፍሪቃ በአሜሪካና በካሪቢያን ደሴቶችና በላቲን አሜሪካ ለሚገኙት ወገኖቻችን መምህር በሆነ በነበር። ግዕዝ ከቤተ መቅደስኳን ወጥቶ መጠጊያ አጥቶ ከደጀሰላም ቀባሪ እንዳጣ አስከሬን ወድቆ ይገኛል።

የቅኔ የዜማ የአቋቋምና የመጻሕፍት በጠቅላላው የአብነት ት/ቤቶች ለመምህራኑ ደሞዝ ለተማሪዎቹ ምግብና ልብስ

ተደርጎበት ይሆን? አይመስልም አልተደረገም። ከሁኔታው ሞረዳት ይቻላልና ነው። የቤተ ክርስቲያኗ ተቀዳሚ ተግባር እንዲያው የቱ ነው? አብያተ ክርስቲያናት ማሳነጽ? እሱ እንዳልሆነ ደግሞ አዲስ አበባ ከተቆረቆረች በአንድ መቶ ዓመት ውስጥ አንኳን የታነፁት አብያተ ክርስቲያናት ቁጥር መቶና ሁለት መቶ ሊሆን ቀርቶ ከሃምሳና ከሰማንያ የሚበልጡ አይመስለኝም። ነገር ግን በእነዚህ ባስፋት አሥራ ሦስት ዓመታት ውስጥ በዓይን የሚታዩ ከሁለት መቶ በላይ መሥጊዶች በከተማው ተሠርተዋል። እንደዚህ ለማነጻጸር ያህል ነው።

ታዲያ የቱ ነው ቅድሚያ ያለው? መምህራንን ማሠልጠንና መሳከ? አዎ ሁለት ሦስት ኮሌጆችና እንዲሁም ሌሎች የካህናት ማሠልጠኛዎችና ማዘጋጃዎች በርግጥ አሉ እንዲያውም የተዘጉት ተከፍተዋል አዳዲሶችም ተጨማሪዋል። አድባራትና ገዳማት ወደ ጥንተ ሥራቸው ወደ ትምህርት ቤትነት አያመሩ እንደሆነም እናያለን እንሰማለን። ይሁን እንጂ ከማንሳቸው በስተቀርና እነሱንም በሚገባ አዘጋጅቶ ኢትዮጵያውያን ወዳሉበት ዓለም ሁሉ መሳኩ ሳይገና አልተስፋፋም እንጂ ተጀምሯል። በብዛት ቢሆን ብዙ ዓሣ ያጠምዱ ነበር። ለዚህ ደግሞ የቤተ ክርስቲያኒቱ አስተዳደር ገና ባንድ ገመድ አልታሠረም ይህም የሰበሰቡትን ወይንም የለቀሙትን እንጨት ያለማሠራያ ማንኛው ብልሃት ያሊያም ፈሊጥ አይደለምና ግዴለሽነት አለበት ቢባል ችግሩን አይገልጸው ይሆን? አዎ አይገልጸውም። ሌላ ለየትና ለወጥ ያለ ምክንያት አለው። ያ መታወቅና መድኃኒት ሊፈለግለት ይገባል። ነገር ግን ለመፍትሔው ከመሄድም በፊት የችግሩን ራስና እግር መለየት የሚያስፈልግ ይመስላል። ይሁን እንጂ ለመፍትሔው ብዙም ትኩረት ሲደረግ አይታይም።

የሲኖዶሉ አባላት ዋና ችግር፤ ታዲያ ምን ይሆን? በአሁኑ ሰዓት ሲኖዶሉ ጳጳሳትን ከመሾምና ከመሳከ በላይ የሚላኩበትን ሀገረ ስብከትና ምዕመናንን አቀናጅቶ ሲሠራ አይታይም። አዎ! ከምናውቀው ስንነሣ የአንድነቱ ድልድይ ከተሠበረ ዋል አደር ብሏል። አባትን በጨለማ መስቀል ስመው ያስረክቡም ነበሩ። ታዲያ መምህርን ደቀ መዝሙሩ አሳልፎ የሚሠጥበት ጉባዔ አሁንን ቢሆን ያን የሚያስቀር ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ሲኖዶሉ ደንግጎ ይሆን? ያ ካልሆነ ትልቁ ሥራ ሕገ ቤተክርስቲያን የምትጠበቅበቱ ዋንኛ ተግባር ተዘንግቷል ማለት ነው። ይህ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ተደንግጎ ካልተጠበቀ የነፍስ መጠፋፋቱ ጉዳይ ከዓይን ቁራኛ ሊድንና ነፃ ሆኖ ሊንቀሳቀስ አይችልም። የቤተ ክርስቲያኗ ታሪክ

ረዥም ነው። የጥንካሬዋን ያህልም ደካማ ነጥች እንዳሏትም እንረዳለን። ይህ ደግሞ ስማን እንደሚጠቅመው ፈጽሞ ያልታሰበበትና ያልተጸለየበት ጉዳይ መሆኑን መረዳቱ አይከብድም። ፍቅር የሌለበት ሥራ ያውም ማስተማር እንዴት ተዘርቶ ሊበቅል ይችላል? ይህን ችግር የሚፈታ ኃይል የለምን? የችግሩን ዓይነት ስይቶና አውቆ ያበጠውን መብጣት፣ የቆሰለውን መቀባት እንዴት አቃተ?

ብፁዓን አባቶች ሆይ! «በምድር ያሠራችሁት በሰማይ የታሠረ ይሆናል። በምድር የፈታችሁት በሰማይ የተፈታ ይሆናልን» ያህል ሥልጣን ከህክት እያላችሁ የሚታሠረውን ማሠር፣ የሚፈታውን መፍታትስ እንዴት አቃታችሁ? እኛኮ የታመመ ትፈውሳላችሁ፣ የሞተ አንኳን ታስነሳላችሁ ብለን ነው በእምነታችን የምንጠብቀው። ታዲያ እንዴት ሰላም መፍጠር፣ በማኅበር መኖር፣ ሁሉን ነገር ባንድ አስተዳድር ሥር ማድረግ ይሆናል ችግር? የዚህን የበደል በር ለመክፈት ቁልፉ ተሠረዘ? ወይንስ ተደበቀ? ወይንስ ጊዜና ወቅት እየተጠበቀ? አማኙ ሁሉ ዓይነት ከፍቶ፣ አእምሮውን አንቅቶ መልስ ይጠብቃል። በጸሎቱም ይተጋል። ጧት ማታ ወደ ቤተ እግዚአብሔርም ይገሠግሃል ይርጣል ይሄዳል። የጸሎቱም ዓይነት ልጅ ስጠኝ፣ ጤንነቱን ጠብቅልኝ ሳይሆን ለዚች ለስምህ ማወደሻና መቀደሻ፣ ለከብርህ መውረሻ የሆነችውን የቤተ ክርስቲያንህን አባቶች ማኅበር ባርክ፣ በዙሪያው ከሸመቁት ጸብአ አጋንንት አድንልን ሠውርልን ነው።

ቅዱሳንና ብፁዓን አባቶች ሆይ!

እኛ የመንፈስ ልጆቻችሁ ስእናንተ ከመጸሐይ፣ ከማዘንና ከማልቀስ በስተቀር ምን ኃይል አለን? የዕንባችን መፍሰስና መረጠት ግን በከንቱ እይቀርም። የራጌልን ዕንባ የተመለከተ እምላክ ዕንባችንን በቸልታ እንደ ገል ወተት አያፈሰውም። እምነታችን ጽኑ፣ ኃዘናችን ከልብ፣ ዕንባችን ከምር ነውና! አዎ! አንድ ጊዜ የተሠበረን ዕቃ መልሶ እንደነበር ለማድረግ ፈጽሞ አይቻልም። ግን መጠንንና ማስተካከል ይቻላል። ያውም ስመንፈሳዊ አባቶቻችን ምን የማይቻል ነገር ከቶ አለ? ከፍላጎትና ከማድረግ ከመሸሽ በስተቀር ሌላ ምን ምክንያት ይኖራል? ጥላቻ ነውን? ሕመም ነውን? ሥቃይ ነውን? ሞት ነውን? ሻረ! ምኑ ይሆንን? እናንተኮ የምድር ጨዎች ናችሁ። በናንተ የማይጣፍጥ ምን ነገር አለ? ብትናገሩ ትሰማላችሁ። ብትገዝቱ ከእግር ብረቱ የበለጠ አጥብቃችሁ ታሥራላችሁ። ያዘነውን ታጽናናላችሁ። የታመመውን ትፈውሳላችሁ። እንዲሁም

እንዲያመችን አስቀድሞ ተነገርናል። እሱም የት ነበርህ ምን ሠራህ ነው። ታዲያ ስመልሱ በቂ ዝግጅት አድርገናል ወይንስ ነገ ከነገ ወዲያ ይደርሳል ብለን እንደ ቀደሙት የኖሳ ዘመን ሰዎች ውህድ አንገታችን አስኪደርስ እንጠብቃለን? እንደዚያስ አናድርግ።

ብፁዓን ገዑዳን ከቡራን ኢትዮጵያውያን ሆይ! የቤተ ክርስቲያኒቱ ህልውና እጅግ ከከፍተኛ አደጋ ላይ ነው። መቅሠፍቱ ከላይዋ ላይ እያንጥበበ ነው። ግርግው ያስፈራል በዓይንም ይታያል። የእሳቱ ወላፊን እጅግ ይስግጣል። የድምፁ ነጎድጓድ በጆሮ ይሰማል። የቴግቡ ኃይል እጅግ በጣም ያስፈራራል። ከመጠን በላይ ይገፈትራል። ካስቀሰን አሁን እናልቅስ። ከስመን አሁን ተንበርክክን እንግዕን። ነገ ከነገ ወዲያ ጊዜውና ሰዓቱ አሁንም የኛ አይደለም አይሆንምም። ይህ ካልሆነ ከሞት በኋላ ዋይታ ከንቱ ጩኸት፣ ጉንጭ ፍጆታ መሆኑ ነው። ዛሬ ነፍሳችንና ሥጋችን ሳይሰያዩ በእንድነት እንደጸኑ አብረው እያሉ የሚሠራ ነው። ከተሰያዩ በኋላ ባሕሪያቸውና ጠባያቸው ሲታይ እንዴት እብረው ናሩ? ያሰኛል። አንዱ የሚሞት የሚበሰብስ ሌላዋ ከፍል በአጠራር ነፍስ አገር መንግሥት የምትወርስ ናት። የማግኘትዋና የማጣትዋም ዕድል የሚወሰነው ባንድነቱ ሳይ ነውና በጥሞና እናስብበት። የነፍስና የሥጋ እጣ ከእጅ ያመስጠ እንቁላል ከመሆኑ በፊት እናስተውል ይችን የምታልፍ ሰዓት ያስሥራ አንሸኛት። አንድ ጊዜ ካለፈች አትመለስም አናገኛትም።

ይህች ታሪካዊት፣ ብሔራዊት፣ አማናዊትና አምላካዊት ቤተ ክርስቲያን ለኢትዮጵያ ሕዝብ በተራራ ሳይ ያስች የመቅረዝ ብርሃን ናት። ፈደል አስቆጥራ፣ ብሔራዊ ክብሯን አስጠብቃ፣ ጠላትን ፈጥርቃ፣ ነፃነትን እስጠብቃ የኖረች ቤተ ክርስቲያን ናት። ይህ ደግሞ ጠላቶቿን እስተባብርባታል። ወዳጆቿን ነጣጥሎባታል። አንድነቷን አሳጥቷታል። በሌላም በኩል ተመክሮዋ ከፋን በከፋ አትቃወመው በመሆኑ ብዙ ጎድቷታል። ራሱን ዝቅ ማድረግ የትሕትና መስያና ጠባይዋ በመሆኑም ነው። በዚህም ምክንያት ሲቃውንቷ ድርሰት ጽፈው ሰማቸውን እንኳ ከማስፈር ይሸሻሉ። እንደ ከንቱ ውዳሴ እንዳይቆጠርባቸው ከጸፉትም «አነ ንጥዕ ወአባሊ» [ኃጢአተኛውና በደለኛው] ዕገሌ የሚል ኃረግ ይጨምሩበታል። በዚህም ምክንያት ለዚህ ዓለም ጣዕመ ሕይወት ብዙም ተጨናቂዎች አልነበሩም። ልብ እንበል ናቸው አይደለም አልነበሩም ነው።

ስለዚህም ነው የግብፅ ጳጳሳት ስለአንድ ሺህ ስድስት መቶ ዓመታት የሥልጣን ከህነታቸው ተጠሪዎች ሆነው የኖሩት። ይህም

ክርስትናን በነሱ ፍላጎትና ምኞት እንዲበረሩ ባለማድረጋቸው መላው አፍሪቃ የዚችው ቤተ ክርስቲያን አካል ከመሆን አስቀርቶታል። ይሁን እንጂ ቤተ ክርስቲያን ራሷን ትላ መምራት ከጀመረች ወዲህ ከኢትዮጵያ በመውጣት በአፍሪቃ፣ በአውሮጳ፣ በለግን አሜሪካ በአውስትራልያ በካሪቢያን ደሴቶችና አሁን ደግሞ በዕረብ አገሮች ጭምር ቤተ ክርስቲያን ተከላለች። ይህም እጅ በጎ ወሽነያ የሚያሠኝ ነው። እጅግ በጣም ደስ ያስኛል። አጥንትን ያለመልግል። አዎ ሥራ ተሠርቷል ብለን ደስ ይለናል።

ይሁን እንጂ! ይህ ራስን መቻል፣ ጎጆ መውጣት ከተጀመረበት ጊዜ ጀምሮ አንድ አመንፈላዊ የሆነ ከፍተኛ ችግር ተከሥቷል። ለሱም እንደ ምክንያት ሆኖ ተከታዮችን አፍርቶ ከግብፅ የመጣውን ሹመት እንደ ቤተ መንግሥቱ በሉዋናዊ ሥርወ መንግሥት መሥመር ተከትሎ እንዲሄድ ፈለጉ። ለሱም እንደ ምክንያት የሆኑት ለቤተ ክህነቱ የሲሦ መንግሥት ባለቤትነት ከተሠጣቸው ከጻድቁ አባታችን ከተከለ ሃይማኖት መንበር መውጣት የለበትም የሚለው አስተሳሰብ ነው። በተለይም ከብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ ዕረፍት በኋላ መንበሩን የሚረከበው አባት ከጻድቁ መካን ከገዳመ ተከለ ሃይማኖት ውስጥ ተወልዶ ከውለጢ ያደገ አባት ብቻ ፓትርያርክ መሆን አለበት ሲባል ከፍተኛ ተቃውሞ ተደረገ። ይሁንና በወቅቱ ከነበሩት ሊቃነ ጳጳሳት በዚያውም ላይ በእንደራሴነት ቤተ ክርስቲያንን በበላይነት ይመሩት የነበሩት ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስን የመሠለና ያከለ በወቅቱ ባለመገኘቱና ባለመኖሩ ሹመቱ ለላቸው ተሠጠ። ይህም በሥራቸው ሁሉ ከፍተኛ ዕንቅፋት እንደ ፈጠረባቸው ብዙዎች ይስማሙበታል። እንዲያውም ለደርግ አሳልፈው ካሠጧቸውና ለሞትም ካበቁቸው አንኳር ምክንያቶች መካከል ውስጥ የዚህ የተከለ ሃይማኖት መንበር ለተከለ ሃይማኖቶች የሚለው የተቃዋሚዎች አድማ ከፍተኛ አስተዋጽኦ እንዳለው ብዙዎች ይመሠክራሉ።

በዚህም ይሁን በሌላ ምክንያት ደርግ የቤተ ክርስቲያንን አመራር ሊቆጣጠርበት በሚያስችለው አባት ሥር እንዲውልም ስለፈለገ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስን ከመንበራቸው አውርዶ ሕገ ቤተ ክርስቲያንን ጥሶ በፓትርያርክ ላይ ፓትርያርክ ሾመ። በዚያን ጊዜ ሕገ ቤተ ክርስቲያንን አይፈቅድም ብለው በወቅቱ የነበሩት አባቶች ከጥቂቶቹ በስተቀር ከመቃወም ይልቅ በውድም ሳይሆን በግድና በዛቻ በተደረገባቸው ተጽእኖ በፍራቻ ተለግምተው ይበል ብለው በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ ትልቅ ወንጀል ፈፀሙ። በዓላማቸው ጸንተው እስከ ሞት ድረስ መታገሥ ነበረባቸው። ነገር

የሚከከራቸው አጥተው ይህ ነው ብለው በቋንቋ ሲገልጹትና ሲናገሩት በሚዘገቡን ሁኔታ ላይ በችግር ላይ ይገኛሉ። ለአኒህ ሊቃውንትና ለተማሪዎቻቸው እንኳን ገንዘቡን ሥጋውንም ቆርጦ ለመስጠት ፈቃደኛ የሆነው ኢትዮጵያዊ ሥፍር ቁጥር የለውም። ነገር ግን መንገድ የለም። መሸጋገሪያ ድልድይ የለም። ድርጅት የለም። ለጉዳዩ ባለቤት የለውም እንጂ እንኳን ለደሞዝ የሚሆን ገንዘብ ማግኘትና ማስባሰብ ቀርቶ ለፈረሱ አብያተ ክርስቲያናትና ገዳማት ማስጠገኛ፣ ለዕቃ ቤቶቻቸውም ማጠናከሪያ፣ የተትረፈረፈ ገንዘብ በተለበበበ በነበር።

የኢትዮጵያ ማንነት መሠረቱ ከግዕዝና ከቅኔው ትምህርት ላይ መሆኑን ማን ይስተዋል? ታዲያ መምህራኑ፣ ሊቃውንቱ ጦም አድረው ሌላው ግን በልቶና ጠጥቶ ያለበት ዘመን መሆን ነበረበትን? ኳለ ተማውተው፣ በቡጢ ሰው ነጥርተው፣ ሮጠው ተሯሩጠው፣ ተከብረውና አንቱ ተብለው የሚናፋባት ኢትዮጵያ ለመድሃኒቱ፣ ለጥበቡ፣ ለምርምሩ፣ ለፍልስፍናውና ለምክሩ መሠረት የሆኑት መያዎቻችን ግን አረም በልቷቸው፣ ጠለንጅ ወርዕቸው ይገኛሉ ይታያሉ። ይህ በእውነት እስከ መቼስ ይቀጥላል? እስከ መቼስ ድረስ ነው የማንነታችንን ልዩና ብርቅ ድንቅ መታወቂያዎቻችንን እየሸሸናቸው የምንናረው? አረ! ለመሆኑ መቼለ ነው የምንታረቃቸው? አቤት የኢትዮጵያዊ ያለህ! አቤት የኢትዮጵያዊት ያለሽ! አቤት የምሁራን ያላችሁ! አቤት የለው ያለህ! ከሞትም ሞት እየሞትን፣ ከመቃብርም መቃብር በቁመናችን እየወረድን ነው። የግዕዝ ቋንቋችን የማንነታችን መግለጫችን የጥበባችን ማገደር ሊኖር የሚችለው ምሁሮቻችንን እንደ ዓይናችን ብሌን ለንጠብቅና ለንከባከብ ነው። ግዕዝ ሲጠፋ እኛም እንዘነጋለን። የማንነታችን አሻራ ተፈልጎም አይገኝምና አሁን ይታሰብበት። እግዚአ አንበልበት። እናልቅለበት። እንጸልይበት።

አንድ ሕንፃ ቤተክርስቲያን ለመሥራት እንታገላለን እጅግ መልካም ነው። ግን መምህራናቸውን፣ የብርሃን ዓምዶቻችን፣ የዐለት መሠራተቻችን በረሀብና በጥም አያለቁ ቋሚና አስተማማኝ የወር ደሞዝ ሊኖራቸው ሲገባ ያ ቀርቶ እንኳን ጊዜያዊ አርዳታ እንኳን አይደረግላቸውም። ለድርቅ፣ ለረሀብ ተብሎ በካህናቱ አማካይነት የሚለበበበው ገንዘብ እንኳን ዕድሜያቸውን በሙሉ የጣመ፣ የላመ ለማይቀምሱት መምህራን ሳይሆን የሚሠጠው ወርቃዊ ችግር ለገጠማቸው ብቻ ነው። ለሱም እንኳን የሚናኘው ዕርጽ ግደል፣ ማደላደል፣ ምጽዋት መሥጠት ያውቃሉ ተብሎ ለሚነገሩላቸው

ረዥም ነው። የጥንካሬዋን ያህልም ደካማ ነፍች እንዳሏትም እንረዳለን። ይህ ደግሞ ለማን እንደሚጠቅመው ፈጽሞ ያልታሰበበትና ያልተጸለየበት ጉዳይ መሆኑን መረዳቱ አይከብድም። ፍቅር የሌለበት ሥራ ያውም ማስተማር እንዴት ተዘርቶ ሊበቅል ይችላል? ይህን ችግር የሚፈታ ኃይል የለምን? የችግሩን ዓይነት ለይቶና አውቆ ያበጠውን መብጣት፣ የቆሰለውን መቀባት እንዴት አቃተ?

ብፁዓን አባቶች ሆይ! «በምድር ያሠራችሁት በሰማይ የታሠረ ይሆናል። በምድር የፈታችሁት በሰማይ የተፈታ ይሆናልን» ያህል ሥልጣን ከህክት እያላችሁ የሚታሠረውን ማሠር፣ የሚፈታውን መፍታትስ እንዴት አቃታችሁ? አኛኮ የታመመ ትፈውላላችሁ፣ የሞተ እንኳን ታስነሳላችሁ ብለን ነው በእምነታችን የምንጠብቀው። ታዲያ እንዴት ሰላም መፍጠር፣ በማኅበር መኖር፣ ሁሉን ነገር ባንድ አስተዳድር ሥር ማድረግ ይሆናል ችግር? የዚህን የበደል በር ስመክፈት ቁልፉ ተሠረቀ? ወይንስ ተደበቀ? ወይንስ ጊዜና ወቅት እየተጠበቀ? አማኙ ሁሉ ዓይኑን ከፍቶ፣ አእምሮውን አንቅቶ መልስ ይጠብቃል። በጸሎቱም ይተጋል። ጧት ማታ ወደ ቤተ እግዚአብሔርም ይገሠግላል ይሮጣል ይሄዳል። የጸሎቱም ዓይነት ልጅ ስጦት፣ ጤንነቱን ጠብቅልኝ ሳይሆን ለዚች ለስምህ ማወደሻና መቀደሻ፣ ለክብርህ መውረሻ የሆነችውን የቤተ ክርስቲያንህን አባቶች ማኅበር ባርክ፣ በዙሪያው ከሸመቂት ጸብእ አጋንንት አድንልን ሠውርልን ነው።

ቅዱሳንና ብፁዓን አባቶች ሆይ!

እኛ የመንፈስ ልጆቻችሁ ለእናንተ ከመጸለይ፣ ከማዘንና ከማልቀስ በስተቀር ምን ኃይል እለን? የዕንባችን መፍሰስና መረጠት ግን በከንቱ አይቀርም። የራጌልን ዕንባ የተመለከተ አምላክ ዕንባችንን በቸልታ እንደ ገል ወተት እያፈሰውም። እምነታችን ጽኑ፣ ኃዘናችን ከልብ፣ ዕንባችን ከምር ነውና! አዎ! አንድ ጊዜ የተሠበረን ዕቃ መልሶ እንደነበር ለማድረግ ፈጽሞ አይቻልም። ግን መጠንገና ማስተካከል ይቻላል። ያውም ለመንፈሳዊ አባቶቻችን ምን የማይቻል ነገር ከቶ አለ? ከፍላጎትና ከማድረግ ከመሸሽ በስተቀር ሌላ ምን ምክንያት ይኖራል? ጥላቻ ነውን? ሕመም ነውን? ሥቃይ ነውን? ሞት ነውን? ሽረ! ምት ይሆንን? እናንተኮ የምድር ጪዎች ናችሁ። በናንተ የማይጣፍጥ ምን ነገር አለ? ብትናገሩ ትሰማላችሁ። ብትገዝቱ ከእግር ብረቱ የበሰጠ አጥብቃችሁ ታሥራላችሁ። ያዘነውን ታጽናናላችሁ። የታመመውን ትፈውላላችሁ። እንዲሁም

እንዲያመችን አስቀድሞ ተነግሮናል። እሱም የት ነበርህ ምን ሠራህ ነው። ታዲያ ለመልሱ በቂ ዝግጅት አድርገናል ወይንስ ነገ ከነገ ወዲያ ይደርሳል ብለን እንደ ቀደሙት የናገር ዘመን ሰዎች ውህድ አንገታችን እስኪደርስ እንጠብቃለን? እንደዚያስ አናድርግ።

ብፁዓን ንዑዳን ከቡራን ኢትዮጵያውያን ሆይ! የቤተ ክርስቲያኒቱ ህልውና እጅግ ከከፍተኛ አደጋ ላይ ነው። መቅሠፍቱ ከላይዋ ላይ እያንገላበበ ነው። ግርግሬ ያስፈራል በዓይንም ይታያል። የእሳቱ ወላፊን እጅግ ይሰግጣል። የድምፁ ነጎድጓድ በጆሮ ይሰማል። የቴግቡ ኃይል እጅግ በጣም ያስፈራራል። ከመጠን በላይ ይገፈትራል። ካለቀስን አሁን እናልቅስ። ከለመን አሁን ተንበርክክን እንግዕን። ነገ ከነገ ወዲያ ጊዜውና ሰዓቱ አሁንም የኛ አይደለም አይሆንምም። ይህ ካልሆነ ከሞት በኋላ ዋይታ ከንቱ ጩሽት፣ ጉንጭ ፍጆታ መሆኑ ነው። ዛሬ ነፍሳችንና ሥጋችን ሳይሰያዩ በአንድነት እንደጸኑ አብረው እያሉ የሚሠራ ነው። ከተሰያዩ በኋላ ባሕሪያቸውና ጠባያቸው ሲታይ እንዴት አብረው ናሩ? ያሰኛል። አንዱ የሚሞት የሚበሰብስ ሌላዋ ከፍል በአጠራር ነፍስ አገር መንግሥት የምትወርስ ናት። የማግኘትዋና የማጣትዋም ዕድል የሚወሰነው ባንድነቱ ላይ ነውና በጥሞና እናስብበት። የነፍስና የሥጋ አጣ ከእጅ ያመሰጠ እንቁላል ከመሆኑ በፊት እናስተውል ይችን የምታልፍ ሰዓት ያለሥራ አንሸኛት። አንድ ጊዜ ካለፈች አትመለስም አናገኛትም።

ይህች ታሪካዊት፣ ብሔራዊት፣ አማናዊትና አምላካዊት ቤተ ክርስቲያን ለኢትዮጵያ ሕዝብ በተራራ ላይ ያሰች የመቅረዝ ብርሃን ናት። ፊደል አስቆጥራ፣ ብሔራዊ ክብሯን እስጠብቃ፣ ጠላትን ፈጥርቃ፣ ነፃነትን አስጠብቃ የኖረች ቤተ ክርስቲያን ናት። ይህ ደግሞ ጠላቶቿን አስተባብሮባታል። ወዳጆቿን ነጣጥሎባታል። አንድነቷን አሳጥቷታል። በሌላም በኩል ተመክሮዋ ከፋን በክፉ አትቃወመው በመሆኑ ብዙ ጎድቷታል። ራስን ዝቅ ማድረግ የትሕትና መለያና ጠባይዋ በመሆኑም ነው። በዚህም ምክንያት ሊቃውንቷ ድርሰት ጽፈው ሰማቸውን እንኳ ከማስፈር ይሸሻሉ። እንደ ከንቱ ውዳሴ እንዳይቆጠርባቸው ከጻፉትም «አነ ኀጥዕ ወአባሊ» [ኃጢአተኛውና በደለኛው] ዕገሌ የሚል ኃረግ ይጨምሩበታል። በዚህም ምክንያት ለዚህ ዓለም ጣዕመ ሕይወት ብዙም ተጠናቂዎች አልነበሩም። ልብ እንበል ናቸው አይደለም አልነበሩም ነው።

ስለዚህም ነው የግብፅ ጳጳሳት ለአንድ ሺህ ስድስት መቶ ዓመታት የሥልጣን ከህነታቸው ተጠሪዎች ሆነው የኖሩት። ይህም

ክርስቲናን በነሱ ፍላጎትና ምኞት እንዲስፋፋ ባለማድረጋቸው መላው አፍሪቃ የዚችው ቤተ ክርስቲያን አካል ከመሆን አስቀርቶታል። ይሁን እንጂ ቤተ ክርስቲያኗ ራሷን ችላ መምራት ከጀመረች ወዲህ ከኢትዮጵያ በመውጣት በአፍሪቃ፣ በአውሮጳ፣ በሰሜን አሜሪካ በአውስትራልያ በክረቢያን ደሴቶችና አሁን ደግሞ በዐረብ አገሮች ጭምር ቤተ ክርስቲያን ተክላለች። ይህም እሺ በጎ ወሽነያ የሚያሠኝ ነው። እጅግ ዘግሞ ደስ ያሰኛል። አጥንትን ያለመልማል። አዎ ሥራ ተሠርቷል ብለን ደስ ይለናል።

ይሁን እንጂ! ይህ ራስን መቻል፣ ጎጆ መውጣት ከተጀመረበት ጊዜ ጀምሮ አንድ አመንፈሳዊ የሆነ ከፍተኛ ችግር ተከሥቷል። ለሱም እንደ ምክንያት ሆኖ ተከታዮችን አፍርቶ ከግብፅ የመጣውን ሹመት እንደ ቤተ መንግሥቱ ሰሎሞናዊ ሥርወ መንግሥት መሥመር ተከትሎ እንዲሄድ ፈለጉ። እሱም እንደ ምክንያት የሆኑት ለቤተ ክህነቱ የሲሦ መንግሥት ባለቤትነት ከተሠጣቸው ከጻድቁ አባታችን ከተክለ ሃይማኖት መንበር መውጣት የለበትም የሚለው አስተሳሰብ ነው። በተለይም ከብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባዕልዮስ ዕረፍት በኋላ መንበሩን የሚረከበው አባት ከጻድቁ መካን ከገዳመ ተክለ ሃይማኖት ውስጥ ተወልዶ ከውስጧ ያደገ አባት ብቻ ፓትርያርክ መሆን አለበት ቢባል ከፍተኛ ተቃውሞ ተደረገ። ይሁንና በወቅቱ ከነበሩት ሊቃነ ጳጳሳት በዚያውም ላይ በእንደራሴነት ቤተ ክርስቲያኗን በበላይነት ይመሩት የነበሩት ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስን የመሠለና ያክለ በወቅቱ ባለመገኘቱና ባለመኖሩ ሹመቱ ለሳቸው ተሠጠ። ይህም በሥራቸው ሁሉ ከፍተኛ ዕንቅፋት እንደ ፈጠረባቸው ብዙዎች ይስማሙበታል። እንዲያውም ለደርግ አሳልፈው ካሠጧቸውና ለሞትም ካበቋቸው አንኳር ምክንያቶች መካከል ውስጥ የዚህ የተክለ ሃይማኖት መንበር ለተክለ ሃይማኖቶች የሚለው የተቃዋሚዎች አደማ ከፍተኛ አስተዋጽኦ እንዳለው ብዙዎች ይመሠክራሉ።

በዚህም ይሁን በሌላ ምክንያት ደርግ የቤተ ክርስቲያኗን አመራር ሊቆጣጠርበት በሚያስችለው አባት ሥር እንዲውልም ስለፈለገ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስን ከመንበራቸው አውርዶ ሕገ ቤተ ክርስቲያንን ጥሶ በፓትርያርክ ላይ ፓትርያርክ ሾመ። በዚያን ጊዜ ሕገ ቤተ ክርስቲያን አይፈቅድም ብለው በወቅቱ የነበሩት አባቶች ከጥቂቶቹ በስተቀር ከመቃወም ይልቅ በውድም ሳይሆን በገድና በዛቻ በተደረገባቸው ተጽእኖ በፍራቻ ተስማምተው ይበል ብለው በቤተ ክርስቲያኗ ታሪክ ውስጥ ትልቅ ወንጀል ፈፀሙ። በዓላማቸው ጸንተው እስከ ሞት ድረስ መታገሥ ነበረባቸው። ነገር

የሚከከራቸው አጥተው ይህ ነው ብለው በቋንቋ ሊገልጹትና ሊናገሩት በሚዘገንን ሁኔታ ላይ በችግር ላይ ይገኛሉ። ለእኚህ ሊቃውንትና ለተማሪዎቻቸው እንኳን ገንዘቡን ሥጋውንም ቆርጦ ለመስጠት ፈቃደኛ የሆነው ኢትዮጵያዊ ሥፍር ቁጥር የለውም። ነገር ግን መንገድ የለም። መሸጋገሪያ ድልድይ የለም። ድርጅት የለም። ለጉዳዩ ባለቤት የለውም እንጂ እንኳን ለደሞዝ የሚሆን ገንዘብ ማግኘትና ማስባሰብ ቀርቶ ለፈረሱ አብያተ ክርስቲያናትና ገዳማት ማስጠገኛ፣ ለዕቃ ቤቶቻቸውም ማጠናከሪያ፣ የተትረፈረፈ ገንዘብ በተሰበሰበ በነበር።

የኢትዮጵያ ማንነት መሠረቱ ከግዕዙና ከቅኔው ትምህርት ላይ መሆኑን ማን ይስተዋል? ታዲያ መምህራኑ፣ ሊቃውንቱ ጦም አድረው ሌላው ግን በልቶና ጠጥቶ ያለበት ዘመን መሆን ነበረበትን? ኳስ ተማውተው፣ በቡጢ ሰው ነጥርቀው፣ ርጠው ተሯሩጠው፣ ተከብረውና እንቱ ተብለው የሚኖሩባት ኢትዮጵያ ለመድኃኒቱ፣ ለጥበቡ፣ ለምርምሩ፣ ለፍልስፍናውና ለምክሩ መሠረት የሆኑት መያዎቻችን ግን አረም በልቷቸው፣ ጠለንጅ ወርሷቸው ይገኛሉ ይታያሉ። ይህ በእውነት እስከ መቼስ ይቀጥላል? እስከ መቼስ ድረስ ነው የማንነታችንን ልዩና ብርቅ ድንቅ መታወቂያዎቻችንን እየሸሸናቸው የምንናረው? አረ! ለመሆኑ መቼስ ነው የምንታረቃቸው? አቤት የኢትዮጵያዊ ያለህ! አቤት የኢትዮጵያዊት ያለህ! አቤት የምሁራን ያላችሁ! አቤት የሰው ያለህ! ከሞትም ሞት እየሞትን፣ ከመቃብርም መቃብር በቁመናችን እየወረድን ነው። የግዕዝ ቋንቋችን የማንነታችን መግለጫችን የጥበባችን ማገደር ሊኖር የሚችለው ምሁሮቻችንን እንደ ዓይናችን ብሌን ለንጠብቅና ለንከባከብ ነው። ግዕዝ ሊጠፋ እኛም እንዘነጋለን። የማንነታችን አሻራ ተፈልጎም እይገኝምና አሁንን ይታሰብበት። እግዚአ እንበልበት። እናልቅለበት። እንጸልይበት።

አንድ ሕንፃ ቤተክርስቲያን ለመሥራት እንታገላለን እጅግ መልካም ነው። ግን መምህራናቸችን፣ የብርሃን ፃምዶቻችን፣ የዐለት መሠረቶቻችን በረሀብና በጥም እያለቁ ቋሚና አስተማማኝ የወር ደሞዝ ሊኖራቸው ሲገባ ያ ቀርቶ እንኳን ጊዜያዊ እርዳታ እንኳን አይደረግላቸውም። ለድርቅ፣ ለረሀብ ተብሎ በካህናቱ አማካይነት የሚሰበሰበው ገንዘብ እንኳን ዕድሜያቸውን በሙሉ የጣመ፣ የላመ ለማይቀምሱት መምህራን ሳይሆን የሚሠጠው ወርቃዊ ችግር ለገጠማቸው ብቻ ነው። እሱም እንኳን የሚኖረው ዕርጽ ታግደል፣ ማደላደል፣ ምጽዋት መሥጠት ያውቃሉ ተብሎ ለሚነገዩላቸው

ከታፋ ቆርጠው በአፍ ለሚያገርሱት ለካቶሊክና ለመሳሰሉት ርዳታ ሠጭ ድርጅቶች ነው።

አባቶች ያለቱበትን የጉዞ ሕይወት፣ አመክሮና ክብር ያገኙበትን፣ ትምህርትና እውቀት የቀሰሙበትን እነሱ ካላከበሩት፣ ማን ያስጠጋዋል? ሻረ! ማን ይንከባከበዋል? ሁኔታውን ሲያስቡት እጅግ በጣም ያሳዝናል። «ለወህሴ ዝናም ከልዕወ ማየ» [ዝናምን ለሚሠጥ እምላክ ውሀ ከለክሉት] እንዳለው ባለ ቅኔ ቤተ ክርስቲያንም በእግረ የቆመችበት መሠረቷ ሲናወጥ ችላ ያለችውን ዓቢይ ጉዳይ ማን ይንከባከበው? ማንስ ይጠብቀው? ማንስ ያስተናግደው? አባቶች በጠቅላላው የእገር ፍቅር እሳት ለሚያገኙትና ለሚያቃጥላችሁ የቤተ ክርስቲያን ሰዎች የእገር ምሁራን አቤቱታው ይድረሳችሁ። እኛ አቤት ካላልንበት፣ ካልጸለይንበት ማን ያድርገው? «ለዘንለፈ ሥርየት፤ ወለዘይመጽእ ዕቅበት» [ሳለፈው ይቅር ይበለን ለሚመጣው ይጠብቀን] ነውና አሁንን ሕጋዊ ድርጅት ተቋቁሞ ለእነ አራት ዓይኖች አንዲትኳን እነሱን የምትመሰክት ዓይን አንፈጋቸው። እርዳታ ይጠየቅ። የየሠበካው ጉባዔም ለጉዳዩ ቅድሚያና ትኩረት ሠጥቶት ይርዳ። ይህ ነው የማይባል ውጤት ይገኛል። በውጭ ያለው ኢትዮጵያዊ ብቻ እንኳን ይህንን ማገዝና መርዳት ቀርቶ ፈለገ ግዮንንም ወይንም ዓባይን ባንድ ቀን መገደብ ይችላል።

፪ . ሥልጣን ከህነት

ቅዱሳን አባቶች፡ ብፁዓን ሊቃነ ጳጳሳት፡ ቆሞላት፡ መነኮሳት፡ ቀሳውሳት፡ ዲያቆናትና ምዕመናን ኢትዮጵያ አርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን አካላት ሆይ! ሁላችንም እንደ ነነጭ ሰዎች ከእህልና ከውሀ ተከልክለን፤ በራሳችን ላይ አመድ ነስንለን፤ ማቅ ወይንም በርናስ ለብስን፤ ከመሬት ላይ ወድቀን፤ ምሕላ የምንይዝበት ጊዜው ዛሬ ነው። ነገ አይደለም። ነገ ከነገ ወዲያ የመጭው ትውልድ ጊዜና ዘመን ነው። የኛ ዛሬ እንጂ ትላንት አይደለችም ከነበረችም አልፋለች። በምንም ታምር ወደ ትላንት አንመለስም። ያን የትናንቱን እናስተካከላለን ብለን ጊዜ የምናባክን ከሆነ በተሠጠንና ባለን ሰዓትና ወቅት አልናርንበትም አልሠራንበትም። ይህ ደግሞ ወደፊት በተስፋ ለምንጠብቀው ዓለም የጉዞ ስንት የሚሆነን አይደለም። ምን እንደምንጠየቅም ለዝግጅት

ሹመቱን አትፈቅድልንም ብለው አስበው ይሆን? የግብፅክ ቤተ ክርስቲያን በሥጋ ብትለያዩ በመንፈስ አንድ ናችሁ አብራችሁ ኑሩ በማለት ፋንታ ቤተ ክርስቲያንና ከፍለው ሌላ ፓትርያርክ ለመሾም ለምን ተሸቀዳደሙ? አንድ ሺህ ስድስት መቶ ዓመት ሲኖሩ መለያየት የሚባል እንኳን ሲታሰብ ቃሉም ከመዝገበ ቃላት ውስጥ እንኳ አልሠፈረም ነበር። ይህንም በክርስትና ዓይኖችሁ ተመልከቱት። በእነሱ ዘንድ ከኢትዮጵያ ወጥቶ ወደ ጥንተ ታሪካቸው ወደ አሌክሳንድርያም ቤተ ክርስቲያን ፈታቸውን መለሱ። መቼም ዘመኑ የግሊንቢጥ ሆነና ከወላጅዋ እናት ከኢትዮጵያ ወደ እንጀራ አባትዋ ወደ አሌክሳንድርያ መንበረ ከህነታቸው ሄደው ተደበቁና ሌላ ችግር ፈጠሩ። እነሱ እንኳ ከኢትዮጵያ ከተለዩበት ጊዜ ጀምሮ እስካሁን ሦስተኛ ፓትርያርክ ሾሙ። ኤርትራ እንዲያ ከሆነ አሜሪካስ እንዴት ሊሆን? አሜሪካ የተፈፀመው ድርጊት ሕፃንን ከታጠበበት ውሀ ጋር ነው ወጥቶ የተደፋው። ቀጥሎ የምናየውና የምናነበው የአሜሪካው ሲኖዶስ ቢያንስ በሁለት ዕጅ ኤርትራውያንን መቅደም አለባቸው ማለት ነው። ይህን በደል በእውነቱ እንዴት ራሳቸው ችሎትና ተሸከሞት አደረገ? ለው መንፈሳዊውን ሥልጣን እንዲህ በግድና በጉልበት አብሮኝ አለ ከኔ ፈጽሞ አልተለየም። የኢትዮጵያን ዳር ድንበር ባቋርጥም አልተለየኝም። ኬንያም አብሮኝ ነበር። ለው የሚለርቀውና የሚያጠፋው ሥልጣን አይደለም። የማይታይና የማይዳሰስ ነው ብለው ያስረዱናል። ይህንም በማለት ሕዝበ ክርስቲያኑን ያስደነግጣሉ። ለኛ ለኛ ታላቅ ኃዘን ነው። ራሳችንን ያሳክከናል። እግራችንን ያቃጥሰናል። ዕጃችንን ይለበልበናል።

በእውነት ለቅዱሳንና ለብፁዓን አባቶች እንደኛ እንደ ምዕመናኑ ችግሩ ባይጠዘጠዛቸው ነው እንጂ ሁሉን ጥለው ጣጥለው እንኳን ገዳም ካደጉበት ተመልሶ መግባት ይቅርና ከእሳት ጉድጓድ ባስገባቸው በነበር። ምነውኩ የኢትዮጵያ ነገሥታት ዙፋናቸውን እየተዉ ወደ ገዳም የገቡ መኖራቸውን እናነብ የለምን? ለዚህ ሥራ እንደ አብነት የሚጠቀሱት ታላቁ ንጉሠ ነገሥት ቅዱስ ካሌብ ናቸው። ለእገራቸው ክብርና ዝና ሲሉስ በጠላት ከመማረክ ራሳቸውን በራሳቸው ለገልፈት የዳረጉት ዓፄ ቴዎድሮስስ ታላቅ አርዓያ አይደሉምን? የእገራቸውን ዳር ድንበር ሲከላከሉ አንገታቸውን በጠረፋቸው ላይስ ያስረከቡት ዓፄ ዮሐንስስ ምሥክር አይሆኑምን? እንዴት ለዚች ታላቅና ጥንታዊት ቤተ ክርስቲያን ሲባልስ ምን የማይሠራ ነገር ነበር። ለሥጋዊው ዓለም የሞተ ወይንም የመነኮሰ ለእግዚአብሔር መንግሥት ራሱን ሕያው ሳደረገ አባትማ ይች በጣም እንደ ጤፍ ፍሬ ያነሰች አይደለችምን?

አሁንም እስከ ያለውን እውነታ በረጋ መልኩ እንመርምረው። የቤተ ክርስቲያን መልክ ምን ይመስላል? ያልን እንደሆነ ጠውልንና ተነሣጽሎ ነው የሚታየው። የዚህ ሁሉ ችግር አሁንም የመለከቱ ድምፅ የሚያለግጠው በፓትርያርክ ላይ ፓትርያርክ ተሹሞ ሕጋዊው ፓትርያርክ መንበራቸውን ተደብቶ ነው። በብፁዕ ወቅዱስ እቡነ ቴዎድሎስ ጊዜ እንደ ዋነ ታይቶ ግማሹ በሣት፡ ሌላው በመንበረሰት ያሳለፈው የግፍና የመከራ ወቅት አሁን በዓይን የተበተነ የበርበሬ ዱቄት ሆኖ እያስለቀሰ ነው። መከራውም ከልጅ ወደ የልጅ ልጅ በመተላለፍ ላይ ነው። ያ ቁጭ ብለው የሰቀሉት መከራ ዛሬ እንኳን ቆመው ሊያወርዱት ይቅርና ከንፍ ያለው ሰው እያሰፈለገ ነው።

የሁሉም ዕንቅፅልሽ ሆኖ ወዳለው ችግር ልግብ። በእውነት ስለ እውነት ስለ ቤተክርስቲያናችን ድንኳን እንጂ የአባቶችን የግል ቡራኪና ርግማን ለመሻት አይደለም። እንደ ኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ልጅነቱ፤ እንደ ምዕመን አባልነቱ፤ እንደ ኦርቶዶክሳዊት ሃይማኖቱ አሁንም ደግሜ ደጋግሜ ልናገረው። «እስመ ቅንአተ ቤትክ በልዑኒ» መዝ. 68:17፤ እንደ አበው አተረጓጎም [በቤተ መቅደስህ ሥዕለ ፀሐይ አቁመውበት መሥዋዕተ እሪያ ሠውተውበት ዓይኛ የቀናሁት ቅናት እንደ እባት አቃጥሎኛልና።] ለእኔም የቤቷ ቅናት ይበላኛል፤ ይገርፈኛል፤ ያሳምመኛል እጅግ በጣም ይቆጠቁጠኛል፤ ይበዘብዘኛል፤ ያቃጥለኛልም። እንግዲህ ከሁሉ በፊት ይህ ግንዛቤ ነወር ይባላልኝ፤ በታም ይሠጥልኝ።

ጉዳዩ እንዲህ ነው። በፓትርያርክ ላይ ፓትርያርክ መሾም ለምን ሆነ? እንዴትስ ተፈፀመ? ቀደም ሲል የዚህ ችግር መንሥቋዎችን በመጠኑም ቢሆን ተመልከተናቸዋል። ይሁን እንጂ ይህ አፈፃፀም ቀናና ቤተ ክርስቲያንን መግባት ነው እየተባለ እንደ መፈከር ይነገራል። ጉዳዩ እንዲህ ነው። ይህን ጉዳይ ደግሞ ምዕመናን ማወቅና መገንዘብ አለብን። ከዚያ በፊት ግን የፓትርያርክነት ሥልጣን እንዴት ይወረሳል? ወይንም እንዴት ይተላለፋል? በነገራችን ላይ ሹመቱ የዕድሜ ልክ ሹመት ነው። ለዚህም ነው በፓትርያርክ ላይ ፓትርያርክ አይሾምም እየተባለ የሚነገረው። ይህም ማለት አንድ ፓትርያርክ በሕይወት እያለ ሌላ አይሾምም ነው። እንግዲህ ከዚህ ላይ ነው ምዕመናን ለጆሯቸው የሚደርሰው ድምፅና ግርግርታ ከሆነ ለምን ሌላ ይሾማል? ለዚህ ዕንቅፅልሽ ጥያቄ መልስ የሚያስፈልገው። እንደ ጠቋሚ ኃሳብ የሚገለጽ ጉዳይ አለ። የፓትርያርኩ ሹመት በአለው በሚኖረው

ግን አልሆነም። ለዚህም ድርጊታቸው ታሪክና ትውልድ ለዘለዓለም ሲያብጠለጥላቸው ይኖራል። ይህ ጽናት ያለግግኝት እንደ ሥራ ልምድ ተቆጥሮ ይሆን አሁንም የተደገመው? ቅዱስነታቸውም በገዛ አገራቸውና ሕዝባቸው ዕጅ በሰማዕትነት አረፉ። ከቅዱስነታቸውም ሞት በኋላ ከታሰበውና ሕጋዊነቱ ከሚነገርለት ከመንበረ ተክለ ሃይማኖት አልሆነም። ያልታሰቡና ያልታለሙ መናኒ እባት ብፁዕ ወቅዱስ እቡነ ተክለ ሃይማኖት ከገዳሙም ባይሆኑ የጻድቁን ስም ተላብሰው ከመንበሩ ላይ ተቀመጡ።

ያ በፓትርያርክ ላይ ፓትርያርክ መሾም አይገባም ብለው ያልተቃወሙት አበላ መልኩን ለውጦ ዳግመኛም በሥጋ ተወለደ። ይህን አፈጻጸም ግን እንት አብያተ ክርስቲያናትና የዓለም አብያተ ክርስቲያናት ድርጊቱን እውግዘው አዲሱንም ተሟላ እውቅና ነሥተው ቆዩ። ይህ በእንዲህ እንዳለ ነበር አንድ የቤተ ክርስቲያኒቱ እውቅ ጋዜጠኛ ይህ ትናንት የመጣ ሹመት በየጊዜው ተተኪ በሚለወጥበት ወቅት ሁሉ በተሟላ አባቶች ላይ ችግር ከሚፈጥርና ከሚያወዛግብ በሕግ ሲኖዶሉ ከገዳሙ ተክለ ሃይማኖት ብቻ ይሾም ብሎ ቢወሰነው የተሻለ መሆኑን ተናገሩ ይባላል።

ይህ የሥልጣን እውራረስ በቤተ ክርስቲያኒቱ የፈጠረው ችግር የማንነቷን መሠረት እየናጠው ጣራዋንም እየገፈፈው ነው። ከዚህም የተነሣ የትላንቷ ባሕር ምድር ኢትዮጵያ የዛሬዋ «ኤርትራን» ጨምሮ በዚህ ባለንበት የታሪክ ወቅት በተለይም በዚህ ወቅት ይህን ጽሑፍ በማዘጋጀት ሰዓት ሌላ እዲስ ፓትርያርክ ለኤርትራዋ ቤተ ክርስቲያን ተሾሙ። አሁን ኤርትራ በእነዚህ አሥር ዓመታት ውስጥ ብቻ አሁን ሦስተኛ ፓትርያርክ መሾሟ ነው። ነገር ግን እስካሁን ደግሞ አንድና ብቸኛ ፕሬዚዳንት አሏት። ስለዚህ አራት ቅዱሳን ፓትርያርኮች አሉን። ነገ ከነገ ወዲያ ደግሞ የታሪክ ሂደት ነውና አሚሪካ ውስጥ ቢያንስ ቢያንስ አንድና ሁለት ጉዳዩ አስቸኳይ መፍትሔ ካልተሠጠው ፓትርያርኮች ይሾሙ ይሆናል። አሚሪካ ትልቅ እገር ስለሆነም ወይንም የሁለቱ ፓርቲዎች ዓይነት ሳይሾም ይቀራል? ነገሩ እኮ ዓሊ ሆይ ዓሊ ሆይ ሆኗል ጨዋታው። እቡነ አንጦንዮስ እሳቸውም በቁመናቸው በራሳቸው ፈቃድ ይልቀቁ ወይንም መንግሥታቸው አስወግዷቸው አይታወቅም ነገር ግን ከሥልጣናቸው ታግደው በምትካቸው በቅርቡ ብፁዕ እቡነ ዲዮስቆሮስ ተቀብተዋል። እኒህ እባት ለኤርትራ ቤተ ክርስቲያን ሦስተኛ ፓትርያርክ ሲሆኑ የለውጡ ፍጥነት ከቀይ ባሕር ማዕበል እጅግ ፈጥኗል። ይሁን እንጂ የመንግሥቱ ሥልጣን እንደ ወተት የረጋ ያልተነቃነቀ ፈቀቅም ያላለ ካንድ ሰው ራስ ላይ ያልወረደ

ነው። ከእናት ቤተ ክርስቲያን ኮብልሳ የሄደችዋ ቤተ ክርስቲያን ምንም እንኳ አባት ብትቀያይር የጥንቷ የጥጋቷ ሊያደርጋት አልቻለም።

ይህ አመክሮ አሁን በአሜሪካ ተወለድሁ አለሁ አለሁ መጣሁ መጣሁ የሚለው አዲስ ሲኖዶስ ከዚህ ቢግር መልካም ነው። በአሜሪካ አሠራርና ፍጥነት በየአራት ዓመቱ ሳይሆን በየሁለት ዓመቱ የፓትርያርክ ምርጫ ይደጃግና ሁላችንም ይድረስን ተብሎ አመጽ እንደሚጀመር ትንቢት ምነገር የለበትም። ገና ከሁኑ ብዙዎቹ በተረከዛቸው ላይ የቆሙ ናቸው። ሞት ወይንስ ፕትርክና ቀድሞ የሚደርሰውን ባናውቅም ቅሉ በቅርቡ ሌላ ፓትርያርክ ሹመት ዋሽንግተን ዲሲ ላይ እንደሚደረግ ጥርጥር የለውም። ነገር ግን ይህ እንዳይሆን ለማድረግ አንድና ብቸኛው መድኃኒት ሰላም ፈጥሮ አብሮና ተዋሕዶ በአንድ ሲኖዶስ ሥር መተዳደር ብቻ ነው። ያለበለዚያ ለብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስም የሚሆነው ባለፈው ዓመት የፈፀሙት ሹመት ዶሮ ጭራ ጭራ ማረጃዋን እንዳወጣቸው እንደሚሆን ልብ ያለው ልብ ይበል። ጆሮ ያለው ይስማ ስለተባለብኝ ነው። እርሱ በራሷ የተለያዩ መንግሥት አትጽናምን እንደት አንባችሁ ሳትተረጉሙት እንዳለፋችሁት ለመረዳት ባይጸነኝም ቅሉ ምክንያቱም ንባቡ የእናንተን ዓላማ የማይደግፍ ካልሆነ እንደማይተረጎም ስለማውቅም ነው። እሱም ቢሆን ተጠምዞ ዞሮ ተዟዙሮ ወደመገንጠሉ እንዲያመራ ይደረጋል።

እንደጌታዊታችሁት ይሆን? በየአቅጣጫው መለየት መገንጠል መለየት ምነው በዛ? እንዲያው የቀረው ቢቀር እንዴት በመንፈሳዊው ዓለም እንኳ መገንጠል ቢበቃ። በእውነቱ ኢሕአዴግን በዚህ ደግሞ እናማረው ለምን አቡነ መርቆሬዎስን አልገደለም ብለን? መታማቱ እንደሆነ አልቀረለትም። ሊገድላቸው ነበር ሊያፍናቸው ነበር እሳቸው ሆነው አመለጡት እንጂ! ባሳስበውና ባልጠረጠረው ሰዓት ጠፋበት እየተባለ ነው። ሰው አያሥርም ሰው አይገድልም ተብሎ የሚያማና የሚያማርም መጣ። ይህም አንዱ መታሚያው ወንጀል ሆኖ ተቆጠረበት። «ሰው ከቆየ ከሚበቱ ይወልዳል» ማለት እንዲህ ነው? በእውነቱ አሜሪካንን በዚህ ደግሞ እናማረው? የሃይማኖት ነፃነት ፈቅዶ ሁሉንም መንግሥት ገንጣቶችንም መንግሥት ያዡንም ሁሉንም አንተ ውጣ አንተ ግባ ለማለት እንዲቀናው እንዲህ እንዳንሞት እንዳንድን ከሚያደርገን አገርስ መቼ ይሆን አንድና አንዱ የሚለየው? ሳንሞት እናየው ይሆን?

ባሕረ ነጋሾቹ [ኤርትራዎቹ] ከኢትዮጵያ ስርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ወጥተው ወደ ግብፅ ተሻገሩ። ኢትዮጵያ እሺ ብላ

አገረሽበት። በዚህን ጊዜ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ምን አደረጉ? ይህ አሁን ለተፈጠረው ችግር ቁልፍ ምክንያት ነው። ምዕመናንም እንዲያውቁት የቀረበ ኃሳብ ነው። ይህን ኃሳብ ሳቀርብ በቀደመው መጽሐፈ ላይ እንደገለጽሁት በቂ መረጃ ባገኘሁ ጊዜ በግልጽ ለማቅረብ ቃል ገብቼ ነበር። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ስለጉዳዩ ተከታትዬ እኔ እንደተረዳሁት ያለምንም አዘንብሎ የተፈፀመውን ድርጊት በዝርዝር ለሚከተለው ሁኔታ አቀርባለሁ። ፍርዱን ለአንባቢ አተወዋለሁ። ይፀግ እንጂ የግሌን አስተያየት በመጨረሻ ላይም አቀርባለሁ።

ምዕራፍ አራት

፩ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ከሥልጣን እንዴት ወረዱ?

በቅድሚያ ስለ ስማቸው አጠራርና አጻጻፍ አንድ መንገድ እናስይዘው። ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ወይንስ መርቆርዮስ? ከላቸው የፊርማ ማጎተም ላይ እንደሚነበበው «አባ መርቆሬዎስ ፓትርያርክ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ዘኢትዮጵያ» ሲል ከዚህ ጋር በአንግሊዝኛ አብሮ ከሠፈረው ስማቸውና ማዕርጋቸው ጋር ደግሞ እንዲህ ተብሎ ተጽፏል። «ABBA MERKORIOS PATRIARCH OF ETHIOPIA» ከዚህ ላይም በአማርኛው መርቆሬዎስ ሲል በእንግሊዝኛው ደግሞ መርቆርዮስ ተብሎ ተጽፏል። እንዲሁም ቅዱስነታቸው የሚመሩት ሲኖዶስ ደግሞ «አባ መርቆርዮስ» ብሎ አንደ እንግሊዝኛው አጻጻፋቸው ወስዶታል። የላቸው ረዳቶችና የጽ/ቤታቸው ሠራተኞች እንዴት ስማቸውን ማስተካከል ተላናቸው? ቅዱስነታቸው እንኳ አማርኛውን እንጂ የእንግሊዝኛውን አጻጻፍ ብዙም ሳያተኩሩበት ይችሉ ይሆናል። ነገር ግን በዓለም አቀፍ የሚበተን ስምን እንዴት ጥንቃቄ አልተደረገበትም? የኢትዮጵያ ፓትርያርክ ስም በአማርኛና በእንግሊዝኛ እንዴት ተሰያይቶ ይጻፋል? ይህ በዘልማድ የሚሠራ ሁሉ እንዲህ ነው። ታዲያ አሁን በየትኛው ሆኖ ስማቸውን እንጻፈው? መቼም ስም ሲጻፍ በትክክል መሥፈር አለበትና ጥንቃቄ ስለ ስማቸው አጻጻፍ ወይንም ሆኖ ስማድረግ ነው። አንዳንዶች መርቆርዮስ ሲሉቸው ራሳቸው ግን በፈረመብት ደብዳቤና በፊርማ ማጎተማቸው እንደጻፉት መርቆሬዎስ ይላል። ያም ሆነ ይህ አላቸው እንደፈረመብት ስም መጻፉ የግድ ይሆናል። ይሁንና ሌላ ማስረጃ ለመፈለግ የሰማዕቱን የቅዱስ መርቆሬዎስን ስም ከሰንክሳር እንዳገኘሁት አሁንም እንዲህ ተብሎ ተጽፏል።

«በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ ፩ አምላክ አመ ጄወ፩ ለሐምሌ በዛቲ ዕለት ኮነ ቅዳሴ ቤተ ክርስቲያኑ ለቅዱስ መርቆሬዎስ በሀገረ ምስር ዘባቲ አርአየ ተአምራት ወመንክራተ ዘአልቦ ጉልቀ» [አንድ አምላክ በሆነ በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም ሐምሌ ሃያ አምስት በዚች ቀን ቁጥር ስፍር የሌላቸው ተአምራትንና ድንቆችን ባላየባት በምስር አገር የቅዱስ መርቆሬዎስ ቅዳሴ ቤተ ክርስቲያኑ ሆነ።] [መጽሐፈ ሰንክሳር ዘወርዓ ሐምሌ አዲስ አበባ

መንግሥት በኃ ፈቃድ ላይ የተመረከዘ ነው መብሉ ነው። ራሱን ችሎ ከሱ በሚበልጡ ተወዳዳሪዎች መካከል ያለ አባት በችሎታው ማነስና መቀነስ ምክንያት የምርጫውን መላት በራሱ ኃይል ዋነኛ የማይወጣ ከሆነና መንግሥት ይጠቅመኛል ብሎ ካለበ ጥላውን ያጥልበታል በግልጽም ባንገቱ ገመድ አስገብቶ ንትቶ ያወጣል። በራሱ ጉልበት ዋነኛ የሚወጣ ከሆነም በፈገግታ ውድድሩን ይመለከተዋል። እንግዲህ ቀደም ሌል ወይንም እስካሁን የተደረጉትን የፓትርያርክ ምርጫዎችን በአጭሩ እንመልከት።

የመጀመሪያው ፓትርያርክ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ የደብረ ሊባኖስ ዕጩ ነበሩ። ዕጩንት ደግሞ በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ከፍተኛው ማዕርግ ነው። እንዲያውም ከላቸው በኋላ ሹመቱን ማለት ዕጩንትን ደርበው የሚይዙት አስከሁን ድረስ ፓትርያርኮቹ ናቸው ስለላም አልተሠጠም። በዚያውም ላይ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ ከንጉሠ ነገሥቱ ጋር በጠላት ዘመን አብረው በስደት ላይ ነበሩ። ሲመለሱም አብረው በድል አድራጊነት ገብተዋል። ከዚያም የጳጳሳት ምርጫ ሲደረግ ከተሾሙት መካከል አንደኛውና ሁለተኛው ፓትርያርክ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስ አብረው የተሾሙ ናቸው። በመጨረሻም ፓትርያርክነት ለኢትዮጵያውያን አባቶች ሲፈቀድ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ የኢትዮጵያ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ሆነው በማገልገል ላይ ነበሩ። በዚያን ጊዜ በውይይትና በንግግር ከግብፅ ሊቀ ጳጳስ መምጣቱ ቀርቶ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ ሥልጣኑን ተረክበው ይዘውት ነበር። ያን ጊዜ ነበር ከሊቀ ጳጳስነት ወደ ፓትርያርክነት ያለምንም ተወዳዳሪ የተሸጋገሩት። በርግጥ ቀደም ሲልም ሹመቱን ይዘውት ነበር ማለት ይቻላል። በዚያም ላይ የግርማዊ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ መልካም ፈቃድም ነበር። በዚያን ጊዜ ስለ ሹመት ጥልና ክርክር ሊኖር ቀርቶ ምኞትና ኃላቡም አልነበረም። ያን ዘመን ደጉ ዘመን እንበለውና ከብር እንሠጠው። ቢያንስ ቢያንስ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የነበረው ችግር ውስጥ ስውስጥ እንጂ እንዲህ አጥር ጥሶ የሚታይና አንደ ጉም አንዱን ካንዱ የሚጋርድ አልነበረም። ሁሉም በትዕግሥትና በፈሪሃ እግዚአብሔር አክብረው ይዘውት ነበር። ሹመቱም በእውቀት በፈሪሃ እግዚአብሔርና ራሱን ዝቅ በማድረግ ይረከቡትና ያገኙት ስለነበርም ነው። በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ መንበራቸውን ትተው በኢየሩሳሌም ገዳማት ውስጥ በምነና የቀረቻቸውን መዋዕለ ሕይወት ካላለፉት ውስጥ ብፁዕ አቡነ ኀርነርዮስ የከፋ ሀገረ ሰብከት ሊቀ ጳጳስ ይገኙበታል።

ይሁንና ከብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ ዕረፍት በኋላ ደግሞ ከነበሩት ሊቃነ ጳጳሳት አባቶች መካከል ሦስት ተወዳዳሪዎች

ለምርጫ ይቅረቡ እንጂ በችሎታ ከሁሉም የበለጡና ከዚያም በላይ የፓትርያርክ እንደራሴ በመሆን ሲያገለግሉ የቆዩት ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎድሮስ ስለነበሩ እሳቸው ተመረጡና ተሾሙ። እንዲያውም በኢትዮጵያ ምድር ለፓትርያርክነቱ ሹመት ቀዳማዊ ናቸው። እንግዲህ ይህ በእንዲህ እንዳለ ደርግ ወደ ሥልጣን መጣ። የጃንሆይ መንግሥት ወጣ። በዚህ ወቅት በሥልጣን ላይ የነበሩ ሁሉ ከቤተ መንግሥት እስከ ቤተ ክርስቲያን የደርግ መንግሥት ጠላት ሆነው ታዩ። የደረሰውንና የተፈፀመውን ሁሉ የምናውቀው ነው። ደርግ በኃይልና በጉልበት ሁሉንም አሠረ የሚገድለውንም ገደለ።

በዚያን ጊዜ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎድሮስ ሁለተኛው ፓትርያርክን አሥሮ በሳቸው ላይ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ተክለሃይማኖትን በማን አለብኝነት ከቀኖና ቤተ ክርስቲያን ውጭ ፓትርያርክ እንዲሆኑ አደረገ። በዚያን ጊዜ ቀኖና ቤተ ክርስቲያን ተጣሰ። ሊቃነ ጳጳሳቱም ቀኖናውን ማክበርና ማስከበር ሲገባቸው ሁሉም ዝም አሉ። የደርግ ጫናም ነበረበት። ፓትርያርክ በሕይወት እያለ ፓትርያርክ እንዲሾም ሆነ። ታላቅ ስሕተት ነበር። በወቅቱ ከቅርብ ያልመለሱት ችግር ርቆ ሄደ። ይህ በእንዲህ እንዳለ እኒያ አባት ማለት ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ተክለ ሃይማኖት አረፉ። በዚያን ጊዜ በሳቸው እግር የሚተካ ፓትርያርክ ለመምረጥ አስመራጭ ክፍል ተቋቁሞ ተወዳዳሪ አባቶችን አቀረበ። ይሁን እንጂ በወቅቱ ከምንጊዜውም በላይ እጅግ በጣም ድንቅ የተባሉ ተወዳዳሪ አባቶች ነበሩ። በስም ስመጥቀስ ያህል ጥቂቶቹ ብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ የሸዋ ሊቀ ጳጳስ ብፁዕ አቡነ ዜና ማርቆስ የወለጋ ሀገረ ስብከት ሊቀ ጳጳስ፣ ብፁዕ ዶ/ር አቡነ ገብርኤል የኤርትራ ሊቀጳጳስ፣ ብፁዕ ዶ/ር አቡነ ገሪማ በሱዳን የኢትዮጵያ ሊቀ ጳጳስና የኢትዮጵያ ክርስቲያናዊ ተራድኦ ድርጅት ሥራ አስኪያጅና ብፁዕ አቡነ ዘካርያስ የጎጃም ሊቀ ጳጳስ እንዲሁም ሌሎች የበቁ የንቁ አባቶች ባሉበት ወቅት ነበር ምርጫ የተፈፀመው።

ሆኖም እነሱ ከምርጫው ውስጥ አልታዩበትም። ቢታዩም አልቀናቸውም። ይሁንና ምርጫ የመንፈስ ቅዱስ ነው ይባል የለ? ስለሆነም ብፁዕ አቡነ መርቆሬዎስ ፓትርያርክ ሆነው ተሾሙ። በምርጫውም ጊዜ ሆነ ከምርጫው በኋላ በምዕመናን እጅግ መራር ተቃውሞ ነበረባቸው። እንደሚታወቀው ሁሉ ቦታው አንድ ብቻ በመሆኑና ሹመቱም እስከ ዕድሜ ልክ ድረስ ስለሆነ ሰው የወሰነው የዕድሜ ገደብ ያለ ይመስል ሁልጊዜም ቦታውን በሚረከቡ አባቶች ላይ ችግሩ የነበረ ነው። ይህ በእንዲህ እንዳለ በሹመቱም ላይ ብዙም ሳይቆዩ ሦስት ዓመት እንዳገለገሉ የመንግሥት ለውጥ ሆነ። የመንግሥቱን ለውጥ አስከትሎ ከሹመቱ በፊት የነበረው ተቃውሞ

ብርሃንና ሰላም ማ/ቤት 1993 ገጽ 610] ስለዚህ እንደ ስንክሳሩ ትክክለኛው አጻጻፍ መርቆሬዎስ ነው። ከእንግዲህ ወዲያ ስንጽፍ መርቆሬዎስ ብለን እንጽፋለን እንጂ መርቆርዮስ ብለን እንጽፍም።

የብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ በሹመታቸው ምርጫ ጊዜ የነበረው ተቃውሞ ጊዜውን ጠብቆ የደርግ መንግሥት ሲወድቅ፣ ሥልጣኑን ኢሕአዴግ ሲነጥቅ ያ በየምክንያቱ ታምቆ የነበረው ተቃውሞ እገርሽቶበት በዝቶና ተባዝቶ በዚያውም ላይ የመንግሥትም ዕጅ ታክሎበት ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስን የሚገፈትር ማዕበል ተነሣ። ማዕበሉን ቅዱስነታቸው ሊቋቋሙት አልቻሉም። በዚያን ጊዜ ከሞት በኋላ የሚተላለፈውን የሥልጣን ክህነት ወይንም የፕትርክና ማዕርግ በሕይወት እያሉ ይች ጽዋ ከኔ ትለፍ ብለው ጉዳዩን ሕጋዊ በሚያደርገው በሁለተኛው መልቀቂያ ምክንያት መንገድ በራሳቸው ልዩ ፈቃድ በጽኑ ስለታመምሁ ሳገለግላችሁ አልችልምና ሥራውን ተረከቡኝ ብለው የቅዱስነታቸው እንደራሴና ሌሎችም ሊቃነ ጳጳሳት ባሉበት ለሲኖዶስ ስንብት አቀረቡ። ከዚህ ላይ ለጥያቄ የሚቀርበው አንድ ፓትርያርክ ሥልጣኑ ወደሌለኛው አባት የሚተላለፈው ወይንም ከሥልጣኑ የሚታገደው በሦስት ምክንያቶች ብቻ መሆኑን በሚገባ ይገነዘቧል።

እነሱም፦

- ፩ . በሥልጣን ላይ ያለው ፓትርያርክ ከዚህ ዓለም በሞት ሲለይ፦
- ፪ . ባለው ምክንያት በገዛ ፈቃዱ ሥራውን ሲለቅ ወይንም ሲሰናበት፦
- ፫ . በሃይማኖት ሕፃናት በሥነ ሥርዓት ወይንም በቀኖና ቤተ ክርስቲያን ግሠት ወይንም ጥስት በነውር ሲነቀፍና የስሕተቱ ፈፃሚ ሆኖ ሲገኝ በቅዱስ ሲኖዶስ ጉዳዩ ተጣርቶ በሚተላለፍ ውሳኔ ወይንም ውግዘት ከሹመቱ ይሻራል ከአባትነቱም ይለያል።

ከእነዚህ ውጭ ሹመቱ ለማንም አልፋ አትሠጥም። ነገር ግን በእሥር ቤት ወይንም በግዙብ ላይ ቢሆን በዓቃቤ መንበር ሥልጣኑ ተይዞ ይቆያል። ይህ ከሆነ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ እንዴት ከሥልጣናቸው ወረዱ? ይህ ጥያቄ ያለምንም መድበለበስ በግልጽ ለምዕመናን መታወቅ አለበት። ወደ ዋና ጉዳዩ ስንገባ ሥልጣናቸውን

ያስረከቡበት ምክንያት አንደኛው እንዳልሆነ ግልጽ ነው። ምክንያቱም በሕይወት አሉና ነው። እንግዲህ ሌላው ምክንያት በፈቃዳቸው ሥልጣናቸውን ለቀዋል የሚለው ብቻ ሆኖ ይገኛል። ይህለ ትክክል ነወይ? አዎ ትክክል ነው። ዝርዝሩን በሚከተለው ሁኔታ እንመለከተዋለን።

እንግዲህ በተለያዩ የፍትህ ክርስቲያኒቱ መግለጫዎች ጋዜጦችና መጽሔቶች እንዲሁም የቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔዎች ብሎም በቤተ ክርስቲያኒቱ አባቶች የተሠጡ መግለጫዎችና እንዲሁም ከራሳቸው ከብፁዕ ወቅዱለ አቡነ መርቆሬዎስ ከጸፉት ደብዳቤ ጭምር በመነሣት ሥልጣናቸውን ያጡት ወይም የለቀቁት በሁለተኛው ምክንያት በገዛ ፈቃዳቸው ነው የሚለውን እናረጋግጣለን። እሱም በሕመም አመካኝቶ በገዛ ፈቃድ ከፓትርያርክነት ሥልጣን መውረድ መሆኑ ነው። ይሁንና ይህን ውሳኔ ባስተላለፉበት ወቅት ኃሳባቸውን እንዲለውጡ የተወሰኑ አባቶች ሄደው አነጋግረዋቸው ነበር። ነገር ግን በቃላቸው ጸንተው አይሆንም ብለው መልሰዋቸዋል። ይህም በሲኖዶሱ ቃለ ጉባዔ ላይ ሠፍሯል። ከዚያም በኋላ ሲኖዶሱ አምላክ አምላክ ሊቃነ ጳጳሳት እየሆኑ በየሦስት ወሩ እየተመረጡ እንዲሠሩ ውሳኔ አስተላልፎ ሥራውን ሲቀጥል ብፁዕ አቡነ መርቆሬዎስን ግን ከሥልጣን በገዛ ፈቃዳቸው መልቀቃቸውን አምስቱ ሊቃነ ጳጳሳት ያሉበት በፓትርያርክ እንደራሴ በብፁዕ አቡነ ዜና ማርቆስ የሚመራና የሚከተሉት ሊቃነ ጳጳሳት፣ ብፁዕ አቡነ መቃርዮስ ብፁዕ አቡነ ጴጥሮስና ብፁዕ አቡነ ኒቆሊሞስ ባሉበት የሥራ አመራር ጉባዔ ተመሥርቶ በምልዓተ ጉባዔ ፓትርያርክ በሕመም ምክንያት ሥልጣናቸውን በገዛ ፈቃዳቸው መልቀቃቸውን አጸደቁ። ይህም ውሳኔ ነሐሴ 28 ቀን 1983 ዓ. ም. በሕዝብ መገናኛ ብዙኃን ማለት በኢትዮጵያ ራዲዮና ቴሌቪዥን ለሕዝብ ይፋ ተደረገ። ይህም ሲሆን ለብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ የመኖሪያ ቤት፣ መኪና አስከ ሾፌሩና የጡረታ ደሞዝ ወስኖ በጎፋ ቅዱስ ገብርኤል ካለው የጳጳሳት መኖሪያ ቤት ውስጥ በክብር እንዲኖሩ አደረገ።

ይህ በእንዲህ እንዳለ ከሦስት ወር በኋላ ደግሞ ሌሎች የሥራ አመራር ሊቃነ ጳጳሳትን ሠይሞ ሥራውን ቀጠለ። በዚያን ጊዜ የተሠየሙት፡

ብፁዕ አቡነ ዜና ማርቆስ ሰብሳቢ

ብፁዕ አቡነ ገሪማ አባል

ብፁዕ አቡነ መልክ ጼዴቅ አባል [የአሁኑ የአሜሪካ ሲኖዶስ

ዋና ጸሐፊ]

ብፁዕ አቡነ በርናባስ አባልና

ብፁዕ አቡነ ኒቆሊሞስ የቅዱስ ሲኖዶሱ ዋና ጸሐፊ ሆነው ሥራውን ቀጠሉ።

እኒህ ሊቃነ ጳጳሳት የሦስት ወር ሥራቸውን ካጠናቀቁ በኋላ የካቲት 9 ቀን 1984 ዓ. ም. ሌሎች ሊቃነ ጳጳሳት ሥራውን ተረከቡ። በዚያን ጊዜ ብፁዕ አቡነ ያዕቆብ የሰሜን ጎንደር ህገረ ስብከት ሊቀ ጳጳስን የቅዱስ ሲኖዶስ ጊዜያዊ ሰብሳቢ አድርጎ በመምረጥ ስምንት ሊቃነ ጳጳሳት በአባልነት የሚገኙበት ሌሎች የአመራር ሊቃነ ጳጳሳትን ሠየሙ። ይህንኑም ሰሕዝብ ገለጸ። ፓትርያርኩ በሕመም ምክንያት በገዛ ፈቃዳቸው ከሥልጣናቸው መውረዳቸው ለመላው ሕዝብ ክርስቲያን ይፋ ከተደረገ ከለድስት ወር በኋላ መሆኑ ነው። ይህ በብፁዕ አቡነ ያዕቆብ የሚመራው የሊቃነ ጳጳሳት የአለተዳድርና አቃቤ መንበር አባላት ሥራውን ከመረከባቸው በፊት ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ከደጋፊዎቻቸውም ሆነ ከአማካሪዎቻቸው እንደ ፈለጉትና እንደተመኙት ወይም እንዳሰቡት ማለት እሳቸው ሥልጣኑን ቢለቁት ከሌላው ራስ ላይ ያርፋል ብለው ባዘጋጁት ቦታ ላይ ያለመሆኑን ሲያዩና ሲመለከቱ ውሳኔያቸውን እንዲቀይሩ ኃሳብ የሠጧቸው ወገኖች ነበሩ የሚሉ ክፍሎች አሉ። በዚህም ምክንያት ወደ ሥልጣኔ ልመለስ ሥራዬን ለማከናወን የሚከለክለኝ የጤናም ሆነ የሌላ ምክንያት የለምና ወደ ሥራዬ መልሱኝ የሚል ደብዳቤ በአድራሻ ለቅዱስ ሲኖዶስ ሲጽፉ በግልባጭ በወቅቱ ወይም በዚያን ጊዜ ሰነደት ባሰሥልጣኖች ለአቶ መለስ ዜናዊ የሽግግሩ መንግሥት ፕሬዚዳንትና ለአቶ ታምራት ላይኔ የሽግግሩ መንግሥት ጠቅላይ ሚኒስቴር እንዲሁም ሰጠቅላይ ቤተ ክህነት ሥራ አስኪያጅ የጸፉት ደብዳቤ በፈርማቸው ያቀረቡት ትክክለኛ ቅጅው ከዚህ ቀጥሎ አብሮ ቀርቧል።

የብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ደብዳቤ

ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ወፓትርያርክ ዘኢትዮጵያ ወዕጩ ዘመንበረ ተክለ ሃይማኖት
ለቅዱስ ሲኖዶስ የጻፉት ደብዳቤ

ጥር 25 ቀን 1984 ዓ. ም.

ለኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን
ቅዱስ ሲኖዶስ ጽ/ቤት
አዲስ አበባ፤

በፓትርያርክነት ሥልጣን ለ3 ዓመት ከሠራሁ በኋላ
በ1984 ዓ. ም. መጀመሪያ ላይ ለተወሰነ ጊዜ የነበረውን ወቅታዊ
ሁኔታ በመረዳት ገለል ብዬ መቆየቴ የታወቀ ነው።

1ኛ/ ነሐሴ 20 ቀን 1983 ዓ. ም. የተደረገው የቅዱስ ሲኖዶስ
ውሣኔ፤

2ኛ/ መስከረም 28 ቀን 1984 ዓ. ም. የተደረገው የቅዱስ
ሲኖዶስ ስብሰባ መንበረ ፓትርያርኬቱን እንድለቅ ተወስኖ በቁጥር
69/298/84 የተጻፈውን አስታውሳለሁ። በወቅቱ የነበረው የውክንብር
ጊዜ እስኪያልፍ መላው የኢትዮጵያ ምዕመናንና ካህናት ሁኔታውን
በእርጋታ እስኪመለከቱትና እስኪያጤኑት ቅዱስ ሲኖዶስም ከታሪክና
ከቀኖና ቤተ ክርስቲያን አንፃር ትክክለኛውን ፍትሕ ተመልክቶ
ለመስጠት የሚያስችል ግንዛቤ እስኪያስገኝ ድረስ ዕድል ለመስጠት
ዘወር ብዬ መቆየት አማራጭ የሌለው ውሳኔ ነበር። ቅዱስ ሲኖዶስም
ጉዳዩን የተመለከተው ከዚህ አንፃር እንደሆነ የውሳኔው ይዘት
ያመለክታል።

ስለዚህ ያን ጊዜም ሆነ አሁን ከቅዱስ ሲኖዶስ አባላት ጋርም
ሆነ በግል ያለብኝን መንፈሳዊ ኃላፊነት ለመወጣት የሚያስችሉ
መንፈሳዊያን ተግባራትን ከማከናወን የሚያግድ የጤናም ሆነ የሌላ
ችግር የሌለብኝ መሆኑን በግልጽ የቅዱስ ሲኖዶስም አባላት በሙሉ
የሚያውቁት ነው። ከዚህም ጋር ላስገነዝብ የምወዳው ቤተ
ክርስቲያናችን ካሁን በፊት በአላለፈችው የረጅም ጊዜ ታሪክ
እንደምንረዳው በየወቅቱ ያጋጠማት ችግር በታሪክ ሂደት ብዙ

እንደሆነ የታወቀ ነው፤ በሁላችሁም ልቦና የተቀረጸ ነው።
ወደፊትም ምን ዓይነት የታሪክ ይዘት በሀገር ውስጥም ሆነ በዓለም
ዙሪያ ሊያስከትል የሚችል እንደሚኖር ዐይነ ልቡና ያለው
አይሰወረውም። ይህን ከተመለከትን ዘንድ በእኔም በእናንተም
ሲደርስ የሚችለውን በመካከል ከቀኖና ቤተክርስቲያን ጋር አገናዝቦ
ማየትና እውነተኛ ፍትሕ መስጠት ለቅዱስ ሲኖዶስ የሚገባ መሆኑን
ሁላችንም መገንዘብ ይኖርብናል።

በአጭሩ እንደገለጽኩት እኔ ያለብኝን መንፈሳዊ ኃላፊነት
ለመወጣት መንፈሳዊ ተግባራትም ለማከናወን የሚያግድ የጤናም
ሆነ የሌላ ችግር የሌለብኝ መሆኑን ቅዱስ ሲኖዶስ ተረድቶ ቅዱስ
ሲኖዶስ ስለዚህ ጉዳይ ያለውን አቋም በአስቸኳይ ይገልጻልኛል
በማለት እጠባበቃለሁ። ወደመንበሪያም እንድመለስ ውሳኔውን
እንዲያስተላልፍኝ በመጠበቅ ይኸን ማስታወሻ አቀርባለሁ።....

«እግዚአብሔር ኢትዮጵያን ይባርክ።»

ፊርማ

አባ መርቆሬዎስ ፓትርያርክ
ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ዘኢትዮጵያ
ABBA MERKORIOS
PATRIARCH OF ETHIOPIA

ግልባፂ

ሰክቡር አቶ መሰሰ ዜናዊ

የኢትዮጵያ የሽግግር መንግሥት ፕሬዚዳንት

ለክቡር አቶ ታምራት ላይኔ

የኢትዮጵያ የሽግግር መንግሥት ጠቅላይ ሚኒስትር

ስጠቅላይ ቤተ ክህነት ዋና ሥራ እስኪያጅ

አዲስ አበባ፤

ቀጥሎም በየዓመቱ በሚደረገው የርክበ ካህናት የቅዱስ ሲኖዶስ ስብሰባ በግንቦት ወር 1984 ዓ. ም. ቅዱስ ሲኖዶስ ባደረገው ምልዓተ ጉባዔ በድጋሚ ብፁዕ አቡነ ያዕቆብን አቃቤ መንበርና የሲኖዶሱ ስብሰባ አድርጎ ሠየማቸው። በዚህ ወቅትም መንበረ ፓትርያርኩ ከነሐሴ ወር 1983 ዓ. ም. ጀምሮ ያለአባት በመሆኑ ተተኪ አባት መመረጥ ያለበት መሆኑን ሲኖዶሱ ወሰነ። ቀጥሎም በግንቦት ወር ውስጥ ጠቅላላ የኢትዮጵያ ሊቃነ ጳጳሳት የሆኑ በሙሉ በሀገረ ስብከት ሳይወሰኑና በደርግ ጊዜም በውጭ ያሉትን ሁሉ ጨምሮ የቤተ ክርስቲያኒቱ ሊቃነ ጳጳሳት በአጠቃላይ እንዲገኙ ጥሪ አስተላለፈ። ሁሉም በጥሪው መሠረት ተገኙ። ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስና ሌሎችም ከኢትዮጵያ ውጭ ይኖሩ የነበሩት ሁሉ በዚያ ጥሪ መሠረት ወደ ኢትዮጵያ ሄዱ። በዚያን ጉባዔ ላይ ትልቁና ዋናው የመነጋገሪያ ርእሰ ስለተተኪው ፓትርያርክ ምርጫ ነበር። ይህን በተመለከተ የአስመራዊ አባላት ቅዱስ ሲኖዶሱ ሠይሞ አሥር ሊቃነ ጳጳሳትን ለተወዳዳሪነት አቅርቦ አስመራዊ አባላት ደግሞ ከአሥሩ አምስት በሙያ በአመክሮ በእድሜም ጭምር አጣርተውና መርጠው እንዲያቀርቡ ቅዱስ ሲኖዶሱ መመሪያ ሠጠ። ከዚያም ሊቃነ ጳጳሳቱ ከመካከላቸው አሥር ሊቃነ ጳጳሳትን ለምርጫው ተወዳዳሪነት መርጠው አስመራዊ ጉባዔ ሠየሙ። በውሳኔውም መሠረት ለምርጫ የሚቀርቡትን ከአሥሩ አምስቱን የሊቃነ ጳጳሳት ችሎታ ዕድሜና አገልግሎት ባካተተ መልኩ ቅዱስ ሲኖዶሱ መለኪያ አውጥቶ ለአስመራዊ አባላት ሥራውን አስረከበ። ይህ የአስመራዊ ጉባዔ ከተጠቀሙት አሥር ሊቃነ ጳጳሳት መካከል አምስት መርጦ ለፓትርያርክነት አቀረበ። በዚሁም መሠረት የተወዳዳሪዎችን የሕይወት ታሪክ በመመርመር እድሜ ችሎታና የሥራ ፍሬ ሁሉ ግንዛቤ ውስጥ አካቶ አምስት ሊቃነ ጳጳሳትን ለምርጫ አቀረበ። እነሱም፡

- አንደኛ ብፁዕ አቡነ ጳውሎስ
- ሁለተኛ ብፁዕ አቡነ ባስልዮስ
- ሦስተኛ ብፁዕ አቡነ ኤልሣ
- አራተኛ ብፁዕ አቡነ ሰላማና
- አምስተኛ ብፁዕ አቡነ ሳሙኤል ነበሩ።

ምርጫውም ሰኔ 8 ቀን 1984 ዓ. ም. እንደደረገ ተወሰነ። በዚሁ ምርጫም ሊቃነ ጳጳሳቱ፡ የአዲስ አበባ አድባራት፡ የሰበካ

ጉባዔ፡ የአገጉረ ስብከቱ ሥራ አስኪያጆችና የወጣቶች መንፈሳዊ ማህበራት ተወካዮች በተካፈሉበት ምርጫው ተካሄደ። ለምርጫ ከቀረቡት ሊቃነ ጳጳሳትም መካከል በድምፅ ብልጫ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ አንደኛ ብፁዕ አቡነ ባስልዮስ ሁለተኛና ብፁዕ አቡነ ሳሙኤል ሦስተኛ በመሆን ተመረጡ። ይህ የሆነውና የተፈፀመው ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ በሕመም ምክንያት ሥልጣናቸውን ነሐሴ 28 ቀን 1983 ዓ. ም. ካስረከቡ ከአሥራ አንድ ወር በኋላ ነበር። ከዚያም የብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስ አፅም ከተቀበረበት ቦታ ተፈልጎ ተገኝቶ የመጨረሻውን ዕረፍት ሐምሌ አራት ቀን አሥራ ዘጠኝ መቶ ሰማንያ አራት ዓ. ም. ከተፈፀመ በኋላ በበነገታው ሐምሌ 5 ቀን 1984 ዓ. ም. የብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ ሂሳብ ፕትርክና የአሪየንታልና የሌሎችም አብያተ ክርስቲያናት በተገኙበት በኢትዮጵያውያን ሊቃነ ጳጳሳት ተከናወነ።

ይህ ጉዳይ አሁን ከአሜሪካ ውስጥ ከሚገኙት የቀድሞው ሲኖዶስ አባላት ሊቃነ ጳጳሳት አሜሪካ እስከገቡ ድረስ ምንም ዓይነት ተቃውሞ አልነበረም። እንዲያውም አንድ ከቦታው ያልተገኙ ሊቀ ጳጳስ አሁን ከውጭ ካለውና በውግዘት የተለየው ሲኖዶስ አባል የሆኑ «የእንኳን ደስ ያለዎት ቴሌግራም» ለብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ ማስተላለፋቸውን በብፁዕ አቡነ ይስሐቅ የመፍትሔ ጥሪ በተሠኘው መጽሔት ገጽ 4 ላይ 1993 ተጠቅሷል። ይህ በእንዲህ እንዳለ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ሥልጣናቸውን በፈቃዳቸው አስረክበው ከዚሁ ቦታም ለሁለት ዓመት ጊዜ ከቆዩ በኋላ አሁንም በራሳቸው ፈቃድ በሥውር እንደማንኛውም ለው ወደ ኬንያ ገብተው የፖለቲካ ጥገኝነት ጠይቀው ለተወሰኑ ዓመታት ያህል ናይሮቢ ኬንያ በስደት ቆዩ። ከዚያም አሜሪካ ባሉ ኢትዮጵያውያንና ቀደም ሲል አሜሪካ በገቡትና በነበሩት በብፁዕ አቡነ ይስሐቅ፡ በብፁዕ አቡነ መልክዴቅና በብፁዕ አቡነ ዜና ማርቆስ አማካይነት ወደ አሜሪካ ገቡ።

በወቅቱም የምዕራብ አገሮች ሊቀ ጳጳስ በነበሩት ከአቡነ ይስሐቅ ጋር ሆነው ተቀራርበውና በአንድነት ለመሥራት ማንሣትን ኒው ዮርክ ባደረጉት ስብሰባ ተስማምተው በብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ አስተዳድር ሥር ሆነው ለመሥራት ፈቃደኛ ያለመሆናቸውን በሠጡት ጋዜጣዊ መግለጫ አረጋገጡ። ኒው ዮርክ ታይምስ ጋዜጣም መስከረም 21 ቀን 1991 ዓ. ም. እንደ አውሮጳ አቆጣጠር መለየታቸውን ገለጸ። ከዚህ በኋላ ቅዱስ ሲኖዶሱም በአራቱ ሊቃነ ጳጳሳት ላይ ውግዘት ጣለ። ይህንኑም ጳጉሜን 2 ቀን

1985 ዓ. ም. የውግዘቱን ቃል ለሚመለከታቸው ሁሉ በሲኖዶሉ ጸሐፊ በብፁዕ ዶ/ር አቡነ ገሪማ ፈርማ አስታወቀ። ይሁን እንጂ የውግዘት ደብዳቤው ንስሐ ገብተው ቢፀፀቱና ቢመለሱ በሩ ፈጽሞ ያልተዘጋገባቸው መሆኑን ያመለክታል።

ይሁን እንጂ ከጊዜ በኋላ የሰደት ሲኖዶስ እናቋቁም ብለው ሲነሱ ብፁዕ አቡነ ይስሐቅ ሲኖዶስ አንድ ነው በዚህ አልስማማም ማለታቸውን «በሀገረ ስብክቱ ስተፈጠረው ችግር የመፍትሔ ጥሪ» ኒው ዮርክ ሚያዚያ 1993 ዓ. ም. ከገጽ 5-7 እንዳሠፈሩት ከእነሱ ጋር በኃሳብ እንደማይለማመና ሁለተኛ ሲኖዶስ ብሎ ማቋቋም ከቀኖና ቤተ ክርስቲያን ውጭ በመሆኑ ያለመስማማታቸውን ገልፀው ተለይተዋቸዋል። ይህንኑም በመጽሐፍ ላይ በሠፈው ታትቷል።

ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ሥልጣናቸውን ከለቀቁና በፈቃዳቸው ካስረከቡ በኋላ ሁለት ዓመት ከዚያው ከአዲስ አበባ ከተሠጣቸው ቤት ውስጥ ቆዩ። ከዚያም በድንገት ከነበሩበት ቦታ በሥውር በመለከረም ወር 1985 ዓ. ም. ሁሉንም ጣጥለው ወደ ኬንያ ገቡ። እንዲያው ቢያዙ ኖሮ ያ የፈሩት ሞቱ ባይሆን እሥር ቤቱ ይቀርሳቸው ነበርን? ወደ ጎጃምና ጎንደር መሥመር እንኳ አልነበረም ጉዞው። ከዚህ ገዳም ልሳለም ወይንም ልባርክ ወደማይባልበት አቅጣጫ መዝመት በራሱ ጠንካራ አድርጎ ያሳያል። ምክንያቱም ግማሹ ማምለጥ ቢኖርበትም በግማሹ ደግሞ መያዝና መታሠርን ያስከትላል የሚለውን ወዴት አስቀምጠውት ነበር? ያም ሆነ ይህ የተፈፀመው ድርጊት አርዳያነቱ እጅግ አስቃቂ ነው። ለቤተ ክርስቲያኒቱም እጅግ ዘግናኝ ዜና ነው። የእነ ቅዱስ ጊዮርጊስን ገድል ጠንቅቆ የሚያውቅ የራሱ የሰማዕቱን የቅዱስ መርቆሬዎስን ተጋድሎ ያነበበና በስሙም የሚጠራ አባት የወሰዱት ርምጃ ሲሆንና ሲደረግ የማይገባው ፍፁም ልዩና አስደንጋጭ ተግባር ነው።

ይህም ሆኖ እያለ በመፈንቅለ መንግሥት ያውም «በኩዴታ» ወረዱ እየተባለ ሌሎች ሲናገሩ ለንሰማ እግዚአ መሐረን ክርስቶስ ሳይሆን እግዚአ ማራቸው ይቅር በላቸው ዓርባ ዘጠኝ ጊዜ የሚያሰኝ ነው። ምንኩስናው ቃል ኪዳነ መህላው ሁሉ እንዴት ከቤተ ክርስቲያን ጓሮ ተጠቅሎ እንዳለ ይቀበራል? መቼም የቤተ ክርስቲያኑን አቀማመጥ ለንመለከት የቤተ ክርስቲያኗ ቅጽር የሙት መጣያ መሆኗ ነው። እንዲያው ይባለ አታምጣ ነው እንጂ ከገዳማቸው ከምንኩስና ሕይወታቸው የወጡና አካዚ ዘራፍ ያሉስ ዛሬስ በስማቸው ድርጅት ያውም የሃይማኖት መሥርተው በሰማቸውስ የሚጠሩስ አሉ አይደል። ለዚህም ተጠቃሽ ሆኖ የሚታወቀው የመጀመሪያው አባ ወይንም ፋዘር ማርቲን ሉተር

በኋላም አቶ ማርቲን ሉተርስ አለ አይደል? እንዲያው እንኳን እንዲያ አላደረገው ብሎ ተመስገን ያለኛል ያሁኑን ከዚያ ጋር ሲያወዳድሩት የሚሉ አሉ። ሌሎቹ ደግሞ በኃሳቡ ተለይተው እንዲያውም በአፈጻጸሙ ተበሳጭተው በቁርጡ የሉተር አቋም የተሻለ ነው። የእሱ ተቃውሞ በቀጥታ እምነቱ ተጎላቆለ ነበር። የኖዎቹ ግን ሥልጣናችንን ብንጥለውም መልሱን የመውለድ መብት ተከለከልን ብለው ነው። ለግል ክብር ለግል ልዕልና እንጂ ለቤተ ክርስቲያኗ አንድነት ለሕዝብ ክርስቲያኑ ድንገት ብለው አይደለም። እንዲያውም ይባሉት የፈፀሙት ድርጊት በራሳቸው ላይ ትዝብት፣ ለቤተ ክርስቲያኗም ውርደት፣ ለምዕመናኑም ንቀት ነው።

ገና ደርግ የኢትዮጵያን ቤተ ክርስቲያን ያረዳትና የገደላት አሁን ነው። ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስን ባያሾም ኖሮ መቼ ይህች ብሔራዊትና ጥንታዊት የእምነት መሠረት ኢትዮጵያ እንዲህ በጥልና በክርክር ትታወክና መዘባበቻ ትሆን ነበር። ምዕመናን ተደናግጠናል። እጅግ አዝናል። አልቅሰናል። ዙሪያችንን በጴንጤ መጤ ሃይማኖት ምስቅልቅላችን እየወጣ ለጊዜው ሌሎችን ትተን ነው። በዚህ በጴንጤ ልጆቻችን እያስነጠቅን ባለንበት ዘመን እንዴት እንዲህ ከመሃል ሚዳ ጥለውን ጣጥለውን ይጠፋሉ? ይሠወራሉ? አሜሪካ ለፖለቲከኞች ለደተኞች መሥፈሪያ እንጂ የአባቶች ገዳም መቼ ሆኖለ ያውቃል። መቼም እጅግ ዝቅ የሚያደርግና አንገት የሚያስደፋ ሥራ ነው። ለዚህ ሥራ ተባባሪ የሆናችሁ ሁሉ የኢትዮጵያ ሕዝብ ክርስቲያን ባይከሳችሁና ባይወቅሳችሁ የኢትዮጵያ ታሪክ ይፋረዳችኋል። እነ ደጃዝማች ዘርዓይ ድረስ ከሮማ ከተማ ምን ሠሩ? ምን ፈፀሙ? ጣሊያኖች የኢትዮጵያን ለንደቅ ዓላማ ሲረግጡና መላለቂያ ሲያደርጉ እኒህ ጀግና ተመልክተው አይደለምን ሠይፋቸውን የመዘዙባቸው? [ዘይዓይ ድረስ፤ በአንተነህ መሠረት ንግድ ማተማያ ቤት አዲስ አበባ 1957 ገጽ 37] ዛሬ እናንተና እርስዎ ባሉበት ከተማ ከፊት ለፊትዎ ላይ ታቦትን ዳጎን ነው ብለው ሲለድቡብዎት ምን መልስ ሠጡ? ምንስ አሉ? በገዛ አገራቸው እንደፈለጋቸው ቢሆኑስ ነውን? ሌላውን ደግሞ ሌላው ያጩቅበት። ይህ ከሆነ ሥራው ሲኖዶሉ ተዋረድንበት አፈርንበት ተሸማቅቅንበት እጅግ ምርር ያለ ልቅሶ አሰማንበት እንልዎታለን። ምዕመናን እግዚአ እንበል።

ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ኢትዮጵያን ትተው ከወጡ በኋላም በመጀመሪያ ኬንያ ከዚያም አሁን አሜሪካ ውስጥ ይገኛሉ። ከዚህ ላይ ከቅዱስ ሲኖዶሉ ጋር ችግር የተፈጠረበቱ ጉዳይ አሜሪካ አገር ሲኖዶስ ከተቋቋመ በኋላ የመጣ እንጂ መጀመሪያ በፈቃዳቸው

ሥልጣንን የለቀቁት በመሆኑ ያልተከሰተ ችግር ነበር። አሚሪካ አገር ሲኖሩስ ከተቋቋመ በኋላ «ሕጋዊው ፓትርያርክ እኔ ነኝ» ሲሉ ሌሎችም አብረው ካቋቋሙት ሲቃኑ ጳጳሳትም አዎ እሳቸው ናቸው በማለት ሁሉም አደመቁት። በዚህ መልኩ አሥራ ሦስት ዓመት ካለፈ በኋላና በፓትርያርክ ላይ ፓትርያርክ አይሾምም የተፈፀመው የክህነት መፈንቅለ ሥልጣን ወይም ግልበጣ ነው ማለቱ ብዙ ጊዜ ተደጋግሞ ሲነገር ከቆየ በኋላ በቅርቡ አሥራ ሦስት ኤጲስ ቆጶሳትን አሚሪካ በተፈጠረው የሰደተኛው ሲኖሩስ መሪ በብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ተሾሙ።

የምዕመናን ጥያቄ በከፍተኛ ደረጃ አየጎላ መጣ። እውነቱን የሚመሠክር ሰው ተፈለገ። ምስክርነቱ እንደሰሚውና እንደተቀባዩ ማንነት ቢለዋወጥም ቅሉ ምዕመናኑ የሚሰሙት የተዘበራረቀ ሆነባቸው። እውነቱና ትክክለኛው ሁኔታ አልተገለፀላቸውምና ነው። ጉዳዩ በጣም አሳዛኝና አስቃቂም ቢሆንም ቅሉ የሆነው ከላይ እንደተገለፀው ነው። ነገር ግን ከኢትዮጵያ ከወጡ በኋላ እኔ ነኝ ሕጋዊው ማለቱ መጀመሪያ ላይ ቀረ። ያችን ቀን ያለምንም ፍርሃት በቆራጥነት ከሚመቱ ወይ ፍቅቅ ወይ ንቅንቅ ቢሉ ኖሮ ውጤቱ እንደሚሉት ወይ እሥራት ወይም ግፉ ቢል ሞት ቢሆን እንኳ ለመቀበል ዝግጁ መሆን ነበረባቸው። ያም ላይሆን ይችል ነበር። ከሆነም በፀጋ መቀበል ነበር። ነገር ግን ያች ሰዓት ያች ጊዜ ያች ቀን አልተደፈረችምና አባባላችን ሁሉ መላ ምት ሲሆን ነው። አባታችን ግን ሥልጣናቸውን ያላንጻች ሁከት ያለሞት ወይም ያስ እሥራት በሰላም ከተሰናበቷትና ከተሰደዋት በኋላ ናፈቀችን ምን አመጣው? አበው እንደሚሉት «የፈለሰ አይታፈስ፤ የተተፋ አይላስ» መሆኑን ዘንግተው መልሰው ሢመቷን ፍለጋ መግባት ውጤቱ በምዕመናኑ ላይ መብራት ማጥፋት ነው። የቤተ ክርስቲያናንም ታሪክ ማጥደፍ ነው። አንድ የቤተ ክርስቲያኒቷ ታላቅ ምሁር በተፈጠረው ሁኔታ ተጠይቀው የሠጡት መልስ «ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ አንዲህ ዓይነት አቋምና ፍላጎት ከነበራቸው ሰዓቷን አባክነዋታል። ሞትም ቢሆን መቀበል ነበረባቸው። ቢሞቱ አብረናቸው የምንሞት ነበርን» በገዛ ፈቃዳቸው አሳልፈው የሠጧትን ሥልጣን አለኝ ነበረኝ ማለቱ በአሁኑ ጊዜ ለቤተ ክርስቲያና መልካም አይደለም። ምዕመናንንም ግራ ማጋባት ነው ብለዋል።

የቀደሙ አባቶች መከራና ፈተና በገጠማቸው ጊዜ ምን አደረጉ? እንዴትስ ተወጡት? የሚለውን ታሪክ ስንመረምር የሚከተሉትን መልሶች እናገኛለን። በቅድሚያ የኢጣሊያን ፋሽስት

ኢትዮጵያን በወረረ ጊዜ በብርታትና በጽናት የሚታወቁት ሰማዕቱ ብፁዕ አቡነ ጴጥሮስን ገድል እናነባለን። ብፁዕ አቡነ ጴጥሮስ ፋሽስት ኢጣሊያንን ኮንነው የኢትዮጵያ ሕዝብና መሬቷም እንዳትገዛለት ብለው አውግዘው ለመድፍ ጥይት ራሳቸውን መሥዋዕት አቀረቡ። ዛሬ ለቤተ ክርስቲያናችን ክብርና ኩራት ሆነው መታሰቢያ ቆሞላቸው የምናያቸውና የምንመሰክራቸው አባት ናቸው። አንዲያም አሁን በቅርቡ ከተወለዱበት ከተማ ፍቺ በሰማቸው ቤተ ክርስቲያን አየታነፀላቸው ነው። ከዚያም አልፎና ተርፎ ስዊድን ውስጥ ሳይቀር በሰማቸው ጸሎት ቤት ተቋቁሞላቸው መገኘቱን «ይገባኝ ለክርስቶስ በብፁዕ አቡነ ቀውሴስ 1999 መጽሐፍ እያነበብን ነው። ለቆራጥና ጽኑ አባት መታሰቢያው እንዲህ ቋሚ ነው። ሰማዕቱ ጳጳስ ብፁዕ አቡነ ጴጥሮስ በደማቸው የኢትዮጵያን ክብር አስጠብቀዋል። የቤተ ክርስቲያን አባቶች ሞታቸው ስክብር ነውና በደማቸው የአገር አንድነት ተጠበቀች የነፃነት ፍሬም ተለቀመች። ቤተ ክርስቲያንም ከበረች። በታሪካችን መከራያና መመኪያ በማግኘታችን የዚች ታላቅና ቀጥተኛ ቤተ ክርስቲያን ልጆችም መከራያ አገኘን ሆነንም።

ይህ በእንዲህ እንዳለም ታሪክ ራሷን ትደግማለች ነውና ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስም የሰማዕትነት ጽዋን በክብር ተቀብለዋል። የቅዱስነታቸው አርዓያነት ለሃይማኖታችን ጽናት በመከራና በፈተና ጊዜም ብርታት ሆኗል። ቅዱስነታቸው ላይ ፈተናዎች ባንዣበቡባቸው ጊዜ በቅርብ የሚያውቋቸው ሁኔታው ጥሩ አይደለምና ይህ የመጣው መቅሠፍት አስከሚያልፍ ድረስ ዘወር ብለው አንዲቆዩ በማለት ወደ ውጭ አገር አንዲሄዱ ምክር አቅርበውላቸው ነበር። ይሁን አንጂ ቅዱስነታቸው የሠጡት መልስ እንዲህ ነበር።

«እኔ ከዚህ ደረጃ የደረሰኩት ከትቢያ ተነስቼ ነው። በሰላሙ ጊዜ ስሾም ለሸለም አባታችን አባታችን እየተባልኩ ስክበር ኖራለሁ። ዛሬ በኢትዮጵያ ውስጥ ከንጉሠ ነገሥቱ ጀምሮ ያሉት ታላላቅ ሰዎች አየታሠሩ ያለፍትሐ እየተገደሉ ነው። አኔም አንደኛው በዚህ በሀገሬና በቤተ ክርስቲያኔ ስም የሚደርሰብኝን ማናቸውንም መከራ መቀበል እንጂ መሸሽ ተግባሬ አይደለም። አባቶቼ ሐዋርያትና ሰማዕታት ስለ እውነትና ስለ ቀናች ሃይማኖታቸው ሲሉ በሰይፍ ተቆርጠው በገመድ ታንቀው በአሳት ተቃጥለው በሰማዕትነት ተሠውተዋል። እኔም እንደነሱ ስለ ኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ክብር ስል አስከሞትም ድረስ ቢሆን መከራና ሥቃዩን ከመቀበል በቀር ወደኋላ የምልበት

ምክንያት የለም። ቀደም ሲል በእነ አቡነ ጴጥሮስ ላይ የደረሰው የሰማዕትነት ሞት እኔም ቆርጧል የእነሱን ጽዋ እንድቀበል እንጂ እንድሸሽ አይገባኝም። ሲለኔ ሕይወት ስል በብዙ ድካም የተገኘውን የቤተ ክርስቲያንን ክብር አሳዋርድም በአንገቴ ላይ ለለት አያንዣበበ እንደሆነ ይታወቀኛል። ቢሆንም እዚህ ሆኜ የሚመጣብኝን መከራ ሲመቀበል ዝግጁ ስለሆንኩ በምንም ተአምር አልሸሽም።» [ሰማዕቱ ኢትዮጵያዊ ፓትርያርክ መጽሐት ገጽ 37 ሐምሌ 4 ቀን 1984 ዓ. ም. አዲስ አበባ]

ይህን የመሰለ አርዳያ ተቀምጧል። ታዲያ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ የወሰዱትን ምርጫ በግለሰብ ደረጃ አናከብርላቸዋለን። ነገር ግን በቤተ ክርስቲያን ታሪክ አንፃር ግን አናወግዘዋለን። ለመጠበቅ ለመንከባከብ በመሐላ የተቀበሏትን ቤተ ክርስቲያን ከሞት በስተቀር የሚለየኝ የለም ብለው የገቡት ቃል ኪዳን እንዴት ይጣላል? እንዴትስ የትም ይወረወራል። ይህማ «ከሥጋው ጸመኛ ነኝ ከመረቁ አውጡልኝ» ማለት ነው። አሁን ችግር የፈጠረውና ግራ ያጋጣው አስካሁንም ድረስ በጸሎት ላይ ነበሩ ችግርም አልተፈጠረም ማለት ባንችልም ቅሉ በአሜሪካ አገር «ስደተኛው ሲኖዶስ» በሚል ስም መንበር ፈጥረው ቢንቀሳቀሱም ቅሉ እናት ቤተ ክርስቲያንን ብዙም አልተደፋፈሩም ነበር። ይሁንና ቆየት ብሎ በስደተኛ ሲኖዶስ ስም «ሕጋዊው ፓትርያርክ» የሚል ቅጽል ተሠጥቷቸው አሉንም ተቀብለው መንቀሳቀስ ጀመሩ።

ምንም እንኳ «ሕጋዊ» የሚለው የሰም ቅጽል ለመዘሰባን ማለት ሚስት ሳላቸው ቀሳውስት የሚሠጥ እንጂ ለደናግሳን አይደለም። የቋንቋ ዳሕፀ ልሣን ነው። ሆኖም የቃሉ አጠቃቀም ትክክለኛ ያለመሆኑን ለመግለጽ ነው። ተደጋግሞ ስለሚነገር ስሕተቱ ወደ ትክክለኛነት እንዳይለወጥ በመስጋት ነው። ቅዱስነታቸውም በየበፃላቱ ቀናት በሚሠጡት ቃለ ምዕዳን «አባ መርቆሬዎስ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ወፓትርያርክ ዘኢትዮጵያ» ብለው ማንነታቸውን ገልፀውና አረጋግጠው ይሰናበታሉ። ለብዙዎቻችን የተረዳን ምንም እንኳ ሥልጣን ላይ ባይሆኑም በሕይወት እስካሉ ድረስ ስሙ አንድ ጊዜ ከተሠጠ በጥፋት አስካልተሻረ ድረስ መጠሪያነቱ ቀጣይነት ያለው በመሆኑ ነው ብለን አስበን ነበር። ለካስ ቅዱስነታቸው ከልብና አምርረው ተነሥተው ኖሯል። ይህ ለብዙዎቻችን ግልጽ አልነበረም። እንደምናውቀው አንድ ወታደር ጀኔራል ሆኖ በጡረታ ቢሰናበት የማዕርግ ስሙን እስከ ሞት ድረስ ከዚያም በኋላ ሲጠራበትና ሲታወቅበት እንደሚኖር ስለምናውቅ ነው። በዚህ ኃሳብ ላይ ራሷም ቤተ ክርስቲያን ስማቸውን ሳታነሣ ማለት ሳትሻር እስከ

ጥር 27 ቀን 1999 ዓ. ም. ድረስ በአክብሮት ይዛቸው እንደነበር የትናንት ትዝታ ነው።

አሁን ግን ቅዱስነታቸውም አምርረው አቋማቸውን ግልጽ አድርገው ሌሎችን ኤጲስ ቆጶሳት ሾሙ። በዚህን ጊዜ ቤተ ክርስቲያንም የማዕርግ ስማቸውን ቀማቻቸው። እንዴትም ሥልጣናቸውን እንደለቀቁ ጉዳዩ ይፋ ተደረገ። ከዚህ በኋላ ቤተ ክርስቲያንም ብቻ ሳትሆን ምዕመናንም ታላቅ ድርሻ ይኖራቸዋል። አሁን በተፈጠረው ሁኔታ በአሜሪካ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ራሱን የቻለ ከእናት ቤተ ክርስቲያን ጋር ምንም ዓይነት ግንኙነት የሌለው ልዩ በታሪካችን ያልታዩ በእነዚህ አባቶች የተፈጠረ ሀገረ ሲኖዶስ ተቋቋመ ማለት ነው። ይህ ድርጊት የአሜሪካው ሲኖዶስ ከተቋቋመና ሹመት ከቀጠለ ሌሎችስ? የፈለገ ማለት አይደለምን? ዞሮ ዞሮ የሚንደውና የሚያፈርሰው ይችሉ ጥንታዊቷንና ብቸኛይቷን ቤተ ክርስቲያን ነው።

ከእንግዲህ በኋላው ማሰብ እንተውና ነገ ደግሞ በየፈርጁ ሊሾምና ሊያውጅ አይደለምን? «ጓደኛህ ሲታማ ለእኔ ብለህ ስማ» እንደተጠበቀ ይሁንና። የጎንደር ሕዝብ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ፓትርያርክ፤ የሸዋና የመላ ኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ፓትርያርክ፤ የኦሮሞ ሕዝብ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ፓትርያርክ፤ የአማራው ሕዝብ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ፓትርያርክ፤ የአፋርና የሶማሊያ ሕዝብ ፓትርያርክ፤ የጋንቤላና የቤንሻንጉል ሕዝብ ፓትርያርክ ከዚያም በከፋና በሌሎችም እንዲሁም መልኩን ለውጦ የኦርቶዶክስ ፓትርያርክ ወዘተርፈ ሊሾሙ ነው። «ወፈነወሙ በበነገዶሙ» በየነገዳቸው ሳላቸው። ሊሆን ነው። በዚያን ጊዜ ነው ይህች ጠንካራና ብርቱ የአገር ምሰሶ የሆነችው ቤተ ክርስቲያን እንዳልነበረች የምትሆነው። «የዘፈን መጀመሪያው እስክስታ ነው።» ከበሮው ይመታል አቀንቃኙ ግጥም ያወጣል ይህ አይደል እንግዲህ ዘፈን የሚባለው? ወይንስ «ውህ ሲወስድ እያሳሳቀ» መሆኑ ነው።

አሁን በሰሜን አሜሪካ «የስደተኛው ሲኖዶስ» እየተባለ በመጠራት ላይ ያለው የቤተ ክርስቲያን ግድግዳ አልቀደደውምን? በሚገባ ነድሎታል። ማን ማን ይሆን የሚገባበት? ይህን ዘወር ብለው ተመልክተውታልን? እኔስ ሰጋሁ ፈራሁ ተንቀጠቀጥሁ አለቀስሁም። ለመሆኑ በአሜሪካ በካናዳ በካሪቢያን በአውስትራልያ በአውሮጳና

በአፍሪቃ ያሉት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ አብያተ ክርስቲያናት አመሠራረት እንዴት እንደሆነ ግንዛቤ ወስደን እናውቃለን? ብዙዎቻችን እንኳን ይህን የመለለውን ጥቅንጥቅ ልናውቅ ቀርቶ በሰሞኑ ግርግር በተነሣው አሜሪካ ውስጥ ለለተደረገው የኤሊስ ቆጶሳት ሹመት ብዙ ምዕመናንን ድርጊቱ አልገባቸውም። የሚያስረዳቸውም ትምህርትም የሚሠጣቸውም አልተገኘም። ትክክለኛው ይህ ነው የሚል የለም። ይህን ለማለት ያስገደደኝ የኢትዮጵያው ሰርዶስ ውግዘት አስተላልፏል። ወደየትኛው ቤተ ክርስቲያን መሄድ አለብን ተብሎ ለቀረበ ጥያቄ በአካባቢው ወንጌልን የሚሰብኩ ሰባኪ የሠጡት መልስ ጉዳዩ በውይይት ላይ ነው ወደፊት እስከሚገለጽ ባላችሁበት ቆዩ ነበር። ውይይቱ አልቆ ጳጳሳት ተሹመው በዚህም ምክንያት ውግዘት ተላልፎ ቆዩን ምን አመጣው? ለምን የተፈፀመውን ሁኔታ መግለጽ ምኑ ላይ ነው ክብደቱ። ታመሃል ግን በሽታው እስኪሠራጭና እስከሚገድልህ ታገስ ማለት አይመስልምን? የሚሠጠው መልስ? አዎ አዎ ወይንም አይደለም አይደለም መሆን ሲገባው በይሉኝታ ውንኛውንዜ መጫወት ታላቅ በደል ነው። ራስንም ሥራውንም ያለጠባቂ ጥሎ መሄድ ነው። ይህ ደግሞ ለሥራ እንቅፋት መሆን ነው።

ይህ ጥያቄ ብዙ ነገር አሳየኝ። ምን ያህል የኛ ክርስቲያኑ ወገን ምንም ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ወይንም ቀኖና ቤተ ክርስቲያን እንደማያውቅ ነው። ሲያውቅ ቀርቶ ለነገሩ ምክንያት ከቤተ ክርስቲያንም የሚሄደው የፋሲካ የልደት ወይንም የገና የጥምቀት ያመት በዓል ለማክበር፤ ልጅን ክርስትና ለማስነሳት ወይንም በተከላለ የሚያገቡትን ለማጀብና ለው ሲሞት ደግሞ ለቀብር ወይንም ለፍትሐት ከቤተ ክርስቲያን መገኘት እንጂ ከዚያ ውጭ አብዛኛው ወደ ቤተ ክርስቲያን አይሄድም። የሚሄደውም ብዙም አያውቅም። ይህን እንዳለ ይዘን በአሁኑ ሰዓት በተለይም በካናዳና በአሜሪካ ያሉትና ተቋቁመው የሚገኙት አብያተ ክርስቲያናት አመሠራረት ግንዛቤ አለን? የምናውቀውስ ይኖራልን? እስቲ ገባ ብለን እንመልከታቸው።

በአሜሪካ ማለት በዩናትድ ስቴትስ አፍ አሜሪካ በሃያ አምስቱ ክፍላት አገጉር በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ስም ተቋቁመው የሚገኙ ሰባ ሁለት አብያተ ክርስቲያናት መኖራቸው ታውቋል። [ዶ/ር ታደሰ ወልደ ጊዮርጊስ የምዕራባውያን ሥልጣኔና ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ ማገበራጃና ሥነ ልቡናዊ ትንተና 1999 ከገጽ 286 - 289።] እኒህ ሁሉ አብያተ ክርስቲያናት ቀኖና ቤተ ክርስቲያን ጠብቀው ከጥቂቶች በለተቀር

የተቋቋሙ አይደሉም። ሰባክያኑም በቤተ ክርስቲያናት የተላኩም አይደሉም። ቢኖሩም እጅግ ጥቂቶች ናቸው። ከዚህ ከተቋቋሙት አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ በሚመሩት በሰበካ ጉባዔ አባላት ግብዣ ቪዛ አግኝተው የመጡ ካህናት ናቸው። እነሱም ከሚመረጡበት መመዘኛዎች ውስጥ በሰበካው ጉባዔ አባላት የሚታወቁ ወይንም መቀደስና ማስተማር የሚችሉ መሆናቸው ተጠይቆ ነው። ከዚያ ውጪ ስለ ሥልጣን ከህጎቻቸው ለለመያቸውና ለላችሁታቸው የተመሠከረላቸው ለመሆኑ የቤተ ክርስቲያኒቱ ባለሥልጣኖች አውቀው ፈቅደውና መርጠው የላኳቸው አይደሉም። እኒህም ካህናት ተጠሪነታቸው በቀጥታ ለሰበካ ጉባዔው ብቻ ነው። የሰበካ ጉባዔውም ካልፈለጋቸው የሚያባርራቸው ባለደሞዝና ምንደኛ እንጂ በካህንነታቸው ይህ ይደረግ ይህ ይሠራ የሚሉት ጉዳይ ፈጽሞ የለም። ለለዚህ በቀጥታ ጥገኛ የሆኑ ናቸው ማለቱ ጉዳዩን አጭር ያደርገዋል። በዚህ ሁኔታ የመጡ ካህናት መግባባት ሲያቅታቸውና ምርጫ ሲያጡ ለብሰውት የመጡትን ቀሚስና ቆብ አውልቀው ጥለው እንደማንኛውም ስደተኛ ወይንም ኗሪ ባገኙት የሥራ ፈቃድ ተጠቅመው ኑሯቸውን ይቀጥላሉ። ይህን ያደረጉና የሚያደርጉ ጥቂቶች አይደሉም። ይህ ሁሉ ዝብርቅርቅ የተፈጠረው በምን ምክንያት ነው? ያልን እንደሆነ ከላይ በሠፊው በገለጽናቸው ራሳቸውን ለዚች ቤተ ክርስቲያን ባላስገዙ ራስ ወዳጆችና ጽናት በተለያቸው በቤተ ክርስቲያኒቱ ስም የሚጠቀሙ በተለያዩ ደረጃ ባሉ የሰበካ ጉባዔ አባላትና ካህናት ነው። «የገበያ ግርግር ለቀጣፊ ያመቻል» እንዲሉ የተለያዩ ድርጅቶች ወገንተኞች [ዜጎች] በግልጽ ቋንቋ ግን ዘረኞች የፖለቲካ ድርጅቶች ዕጅ ቤተ ክርስቲያናት በመውደቁ ነው።

እንግዲህ ለእኒህ ሁሉ አብያተ ክርስቲያናት አስገኝ እነማን ናቸው? ብለን ስንጠይቅ ከላይ የተገለጹትን ገፀ ባሕርያት በግልጽ ቁልጭ ብለው እናያቸዋለን። አሁንም በድጋሚ እነሱ እነማን ናቸው? ከተመደቡበት የሥራ ገበታ በጥላቻና በፍርሃት ጥለው በመጡ አባቶች የተቆረቆሩ፤ ቤተ ክርስቲያናትን ተጠግተው ለጠላቶቻቸው ጉድጓድ በሚቆፍሩ የፖለቲካ ድርጅቶች፤ በዘር በነገድ በወንዝ በተመረዙ የአእምሮ እውራን የተቀፈቀፉ ቡድኖች ሆነው እናገኛቸዋለን። በዚህም ምክንያት ቅኝቶቻቸው በሙሉ ወደ ተነሣበት ዓላማና ተግባር ሆኖ ይደመጣል። ባንዲት ቤተ ክርስቲያን ቀኖና አልተመሠረቱም አይሠሩምም። በዚህም ምክንያት የቅዳሴውና የጸሎቱ ሥርዓት ተፋልሷል። የበላይና የበታች የቤተ ክርስቲያኒቷ የከሆነት ባለቤቶች ተዋረዳቸው ጠፍቷል። ሁሉም ፓትርያርክ ባይሆኑም ወደፊት ግን የቤቱ ግድግዳ ተነድሷል። የቤተ ክርስቲያናት

ልማት ይሆን ይመስል መነኮሳት እየታደኑ በግድ ጳጳስ አንዲሆኑ እየተገደዱ ነው። በሌላ አነጋገር ምንኩስና ለጽሑፍ ግብ ሆኗል። የክህነት ርባታ ብዙ ተባዙ ምድርን ምልዋት ወይንስ «ሐሩ ወመሐሩ ውስተ ኩሉ አጽናፈ ዓለም?» ወደ ዓለም ሂዱና አስተምሩ ወይንስ ወደ አሜሪካ ሂዱና ጳጳሳት ሁኑ? ጽሑፍ በገፍ ለመነኮሳት እየታደለ ነው። ባንድ ወር ውስጥ አሥራ ሦስት ጳጳሳት መሾም ማለት መነኮሳት ሲያልቁ ወደ ሕጋውያኑ ካህናት መውረዱ ቢያስደስተንም ቅሉ ለደናግል ከተባለም ያላገቡ ዲያቆናት እጩ ተወዳዳሪነታቸው የማይታባል የነገና ከነገ ወዲያ የሚደርስ ጉዳይ ነው። ይህን ታላቅ ንዑድ ከቡር ሥልጣን እንዲህ የመሬት መጥረጊያ አደረጉት። ለተሟላዎችም ቀና ብለው ሕዝብን እንዳይመለከቱ አንገት የሚያስደፉ ሥራ እንደተፈፀመባቸው ማዘናቸው አይቀርም። በትክክልና በሥነ ሥርዓት ተሾመው ማገልገል የሚችሉትን አባቶችም ዕድል ማበላሸት ማወናገፍም ነው። ይህንና ነገ ከነገ ወዲያ በተግባር ተተርጉሞ የምናየው ድንቅ የእግዚአብሔር ሥራ እንደሚኖር ግን በእምነታችን እንበረታለን።

ይሁንና በዚህ በአሜሪካ የተፈፀመውን ቤተ ክርስቲያን ለሁለት የሚቆርጥና የሚገድል ሥራ ማየት ቀርቶ መስማቱ እንኳ እጅግ የሚያስቅቅና የሚዘገንን ነው። ይህን ስንል በቦታው ላይ ላሉት አባቶች ነቀፌታና ጥላቻ ይመስላቸው ይሆናል። በእውነት ስለ እውነት አይደለም። ከጸሐፊው ያልቅ ራሳችሁን ለቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ለሠጣችሁት አባቶች ጳጳሳት መነኮሳት ካህናትና ዲያቆናት እንዲሁም ምዕመናንና ምዕመናት ነው። ዛሬ ለሕተት ሲሠራ በተለያዩ ምክንያቶች ታፍነንና ተከናንበን ብንተኛ ገልጦ የሚያይ የእውነት አምላክ የእያንዳንዳችንን ሥራ ይመለከታል። እንዲህ ያለ ሁኔታ ሲፈጠር ያልመሠከርንና ያልተናገርን መቼ ልንመሠክር ነው? ነገ የሚዘጋ እንደበት፣ ነገ የሚፈርጥ ዓይን፣ ነገ ከነገ ወዲያ ሊፈርስና ሊበስብስ የሚችል ግዘፈ አካል ካልሠራንበት የሚገባውን ካላደረግንበት መቼ? ያውም ለዚች እውነተኛና ጥንታዊት ቤተ ክርስቲያናችን ያልሆነ ለማን ልሆን ነው?

ዛሬ በቅጠል ልናጠፋው የምንችለውን ችግር ጣራና ግድግዳውን ማንደድ በተያያዘበት ጊዜ ለመከላከል መነሣቱ ይሻላልን? ወገኖቹ ምንም እንኳ ለሰማዩ ሟሚና ተሟሚ አባቶች ቢቀርቡትም ማለት በቤተ ክርስቲያን ስም ያሉና የሚኖሩ መታወቂያቸውና መለያቸውም መኖሪያቸውና መተዳደሪያቸው ቤተ ክርስቲያን የሆነቻቸው እሴት የሚከፋፍልና በነደደ እሳት ላይ ወርውረው ሲጥሷት ራሳቸው የመጀመሪያ ተጠቂዎች እነሱ

አይሆኑምን? የጳጳሳት አክብሮት ግርማ ሞገስ ፍርሃት እግዚአብሔር ፀጋና ክብሩ ሁሉ ተቆርጦ የዋለና ያደረ ቅጠል አልመሰለምን? ነገ ከነገ ወዲያ ደግሞ እንኳን ተሾመው ሊያገለግሉበት ቀርቶ ከእነርሱ ጋር እንኳን ውሎ ያደረ ሰው ሁሉ የሚናቅበትና የሚዋረድበትን ቀን እየቀፈቀፉና እያረቡ ለመሆኑ አእምሮ ያለው ሰው ሁሉ የሚያስበው ነው። ይህ መሳዩ ችግር በነሱ ጊዜ በዓይነቱ ባይገለጥም ቅሉ ለነገ ለተነገ ወዲያ ለሚተኩት ልጆቻቸው ወይንም አባቶች ዘንድ ግን ፍዳና መከራ መሆኑ አይቀሬ ነው። ከማን ጋር እንደሚውሉና እንደሚያድሩ ቢያውቁ ኖሮ ጊዜያቸውን በከንቱ ባላሳለፉም በነበር። «እንሰሳት ከአጥፊዎቻቸው ወይንም ከሚበሷቸው አራዊት ጋር ውህ ሊጠጡ ከወንዝ ይወርዳሉ» የሚለው ምላሌያዊ አነጋገር ለዚህ አሁን ለተፈጠረውና ለተከሠተው ችግር ጥሩ አበረጅ ነው።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ከእውነተኛው ከአምልኮተ እግዚአብሔር ወደ ጥምቀት ክርስትናው የተሸጋገረች ብሔራዊት የእውቀት የጥበብ የነፃነት ዓርማ የሆነችው ቤተ ክርስቲያናችን ሳናውቅ በበሕተት አውቀን በድፍረት ሥርዓቷን የምናፈራርስ በስም በግብር በአካል ክርስቲያን ያውም የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የሆነ ሰዎች ሁሉ ዕዳው ከያንዳንዳችን ይፈለጋል። ወደ ልጅ ልጆቻችንም ይተላለፋል። የመጭውንም ትውልድ የማንነቱን ዛፍ መቁረጥ ጉቶውንም መነቃቀል [ማንገል] ነው። ይህም እያንዳንዳችንን የወላድ መካን ያደርገናል። ታሪክ ይወቅስናል ትውልድም ይረግመናል። ዛሬ በኛ ዘንድ ቀላል መስሎ የሚታየው ጉዳይ ነገ በመጭው ትውልድ ዘንድ በዕጅ የማይጨብጡት የጋለ ብረት፣ ከመሬት የማያነሡት ያልተወቀረ የድንጋይ ክብደት ይሆናል። ለልጆቻችን ለልጅልጆቻችን ለእግራቸው እንቅፋት፣ ለዕጃቸው ለንሰለት፣ ለአንገታቸው ለለት፣ አስቀምጠንላቸው አንለፍ። ያልቁንም በዕምነታቸው እንዲጸኑ፣ የእግራቸውን ታሪክ እንዲያጠኑ፣ በኅብረት በወንድማማችነት በፍቅር አንድ እንዲሆኑ እንጣር። አርያም እንሁናቸው።

ከዚህ ላይ ለተለያዩ ሃይማኖታዊ ድርጅታዊ ፖለቲካዊና ማኅበራዊ ድርጅቶች አደራ ልለው የምሻው በአክብሮት በትሕትናና በአፍቅሮት ስለ አገር ስለ እግዚአብሔር ምንም እንኳ የእግዚአብሔር ስም የቆቅ ማጥመጃነት እንጂ የእምነት ምስህብነቱን ብዙም ባይደረግበትም መናገሩ ለእኔም በግሌ ድርሻ የምጮኸው አባካችሁ ይችን ቤተ ክርስቲያን በዌቃ ጊዜ የምትደረግ በቴ ማማ አታድርጓት። ክረምት ሲወጣ እንደማትፈለግ ምንም ብናውቅ

የተፈጥሮ ሕግ ነውና ክረምቱ ተመልሶ መምጣቱንም ለማሳሰብ ነው። ለአክራሪ ምሳሌ ራቱ ይሆናል ይባል የለምን?

ሌላ ምሳሌም ልጩምር። የአይጫና የአንበሳውን ምሳሌ እናስታውሳ። አይጥ በአንበሳ ብትበላ ካንዲ ነጠላ ጥርስ ተርፋ ለሁለተኛዋ እንኳ አታልፍም እንበሳ አይጥን በላትም አልበላትም ለውጥ አታመጣም ረሀቡንም አትከላለትም። ይሁንና አንበሳ መክራ ላይ ወድቆ ማለት በድር ወጥመድ ተይዞ መንቀሳቀሻ ባጣበት ጊዜ ግን አይጥ ያደረገችለት ውለታ እጅግ ካሳሰበውና ካልጠበቀው በላይ እድናቆት ላይ ጥለዋለች። ይችን ምሳሌ ይገዢ ወደ እናንተ ሲብሰብ ልምጣ በዝናብ ጊዜ ጃንጥላ ወይንም ገላ፣ በጫለማ ጊዜ መብራት ተፈላጊ ናቸው። አንድ ቀን ባለባችሁበት ጠባብ መንገድ ስትሄዱ ዝናም ቢመጣ እንዳትመቱ፣ ጥቅጥቅ ካለ ጫለማ በሆነበት ጊዜ ደግሞ ብርሃን ወይንም ባትሪ እንደሚያስፈልግ ይታወቃል። እኒህም ሲኖሩ ነው ከሌሌና ከጠፋ ግን ዝናምም ይጎርፋል ጫለማውም ለውን ከሚያድኑ አውራጆች ጋር ያገጣጥማል። በዚያ የጭንቅ ቀን ትታደጋለችና እንዘንላት ጥንቃቄም እናድርግላት። ስለዚህ የዚችን የጥንታዊት ብሔራዊት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን ምንነት ከባሕር የተጣለ እዋሌ አታድርጓት። «ንበ ሀሎ ገደላ ሀይ ይታግብኡ አንስርት።» [አሞሮች የሚበላ ባለበት ቦታ ይለበለባሉ]። መከማቸታቸው ለዕለት ጉርስ ለዓመት ልብስ መሆኑን ለመግለጽ ነው።

ስለዚህ እንደ መጽሐፉ ቃል የእግዚአብሔርን ለእግዚአብሔር የቁሣርን ስቁሣር እናድርገው። ከላይ የተገለጹት ልመናዎችና ተማጽኖዎች እንዳሉ ሆነው አንድ ምሳሌ ላቅርብ ወጥና ጠጅ የሚዘጋጁት ለየብቻ ሆኖ የሚገናኙት ግን ሁለቱንም አጣጥሞ ባንድ ላይ በሚያስቀምጠው የሰዎች ማዕድ ዘንድ ብቻ ነው። ከዚያ ውጭ ግን ጠጅ ከሚያድርበት ወጥ ድርስ አይልም። የመዘጋጃ ሥፍራቸው የሁለቱም የተለያየ ነው። አንዱ ወዳንዱ አይሄድም ድርሽም አይልም። ይህም የሚሆነው አንዱ በሌላው ስለሚጠፋፋ ነው።

በተለይ አንዳንድ የፖለቲካ ድርጅት ራዲዮ ጣቢያዎችም በዚህ በተፈጠረው ግርግር ትርፍ እናገኝበታለን በሚል ባቢያ በዚህ በቤተ ክርስቲያኒቱ በሚጠሰው የርጥብ እንጨት ጉዳይ ላይ ቤንዚን ሲጨምሩ ይታያሉ። የአቀጣጣይነቱን ሥራ እንኳ መሉ በመሉ ባንሠጣቸውም የሉበትም ግን አንልም። በአባቶች ላይም ኢትዮጵያዊ ሥነ ምግባር በተለየው እነጋገርና አገላለጽ የሚተላለፈው ጽርፈት እጅግ ዘግናኝና አስቃቂ ነው። ሌላው ቀርቶ የቋንቋውንም ዕጅና

እግር በስለት እንደ መጉመድ የሚያስቆጥር ነው። ምን ዓይነት ጭካኔ ነው። ለእናንተም ዕድገት መልካም እይደለም። በዕንቁሳሉ እንዲህ የሆኑ ከበሬው ላይ ሲደርሱማ እንዴት ሊሆኑ ነው ያስኛል። አትርሱ የውሻ ጥርስ የሚፈራው በእጥንት ነው። እነጋገራችሁ በአድማዎቻችሁ ዘንድ የትዝብት ውሀ ቋጥሯል። እግርኛ ቋንቋ እኮ አንቱታን ያስተምራል ሰውን ያከብራል። አባትህንና እናትህን አክብርን ሕግ ይጠብቃል። ስለዚህ እየተስተዋለ በችኮላ ባይሆን መልካም ይሆናል። በዚያውም ላይ በቁሣሩ መንግሥት ሥልጣን ላይ የምታውሉትን የትግል ጉልበታችሁን ይቀንሰባችኋል። የተወደደውን ማገዶም እንዲሁ አታባክኑት። ቅቤ የሚገኘው ከረጋ ወተት መሆኑን አትዘንጉት። ይህ የኢትዮጵያዊነት አስተያየት ነው።

ይህ አሁን በቤተ ክርስቲያናችን ዘንድ የተፈጠረው ችግር በባለቤትነት ጉዳዩን ወስዶ ለማስተናገድ ሁሉም ባለው ምን አገባኝ? ምንስ ደለኝ? ደሞዝ የሚያገኙት በስሙ የሚጥካሹት ተቀምጠው እያዩት እኛ ምን እንሁን? የኔ ከዚህ ውስጥ መገኘት በጥርስ መካከል ጣትን መላክ አይሆንምን? እያልን እምነት እያለን እንደሌለን በግድለሽነት ብናልፈው ታሪክ ከወቀላ ነፃ አያደርገንም። ራሳችንም በበደሉ መደሻ እንከሠክሥበታለን። ዞሮ ዞሮ እውነት መመስከር ሃይማኖታዊም ማገበራዊም ግዴታም ነውና እውነቱን ከመናገር ዝም አንበል። ይህን ባለማድረጋችን ውጤቱ ከእውነቱ ተገናትረን፣ ከመውጣታችን የተነሣ የተቃጠለውን በቅጠል ማጥፋት የምንችልበትን ጊዜ በከንቱ አሳልፈን አሁን ካለንበት የመታያ ኮረብታ ላይ ሆነን የጠላቶቻችን የጣቶቻቸው መቀሠሪያ፣ የዓይኖቻቸው መጠቋቆሚያ፣ የከንፈሮቻቸው መንከሻ ሆንን። «ወረሰይክነ ነገረ ለጎርነ። ውተሣለቁ ላዕሌነ ጸላእትነ።» [የጎረቤቶቻችን መተረቻ አደረግሽን። ጠላቶቻችንም ዘበቱብን። መዝ.79:6] እንግዲህ ለጠላቶቻችን ተመቻችንላቸው። ስለዚህ ከተመሳሳይ ፀፀት ለመውጣትና ለመዳን ዛሬውኑ እሁንኑ እውነቱን መመስከር ክርስቲያናዊና ብሔራዊም ግዴታ አለብን። ስለዚህ እውነቱን ለመመስከር እውነቱን ለመናገር ለመጭውም ትውልድ እውነትን ማስጨበጥ የግዴታ ግዴታችን ነው።

ይህን መነሻ በማድረግ ይችን ጥንታዊት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እንኳን ሁሉን ነገር ትተው ዓለምን ንቀው በራሳቸው አስኬማ ወይንም ቆብ ደፍተው፣ በወገባቸው ቅንነት አዲም ወይንም የመግነዝ ምልክት አሥረው ባንገታቸው መስቀል ዝርግደው በዕጃቸው መስቀል ይዘው የሌላውን ኃጢአት ለማስተስረድ ወይንም ለማስወገድ «ይፍታሕ ያንጽሕ

ወይቂድስ» [ይንጸ ይፍታ ይቀደስ] ለማለት የቆሙ አባቶች በስመ ሥልጣን ክህነት ምክንያት ቤተ ክርስቲያኗን ማወክ ምን ዓይነት አመክሮ ነው? ምንስ ዓይነት አባቶች ነው? ይህስ ምን ዓይነት መንፈሳዊ ሥራ ነው? ምዕመናንስ የአባቶችን ውሳኔ በዌብጫ የምናጸድቀው ነውን? ወይንስ በምን አገባኝነት በተመልካችነት በአድርባይነት ችፍ ብለን የምንተወው ነውን? በዚህ መንገድ ይህን ችግር ብንተወው ማንን ይረዳል? ማንንስ ይጠቅማል? ማንንስ ይጎዳል? ብለን ለንጠይቅ ስለዚህ ከመገረም አልፈን መናገርና ትክክለኛ ያለመሆኑን ማስረዳት የግዴታ ግዴታ ያውም ብሔራዊና ሃይማኖታዊም ነው።

በአሜሪካ የተፈፀመው የሲኖዶስ መፈጠርና መነኮሳትን ኤጲስ ቆጶሳት አድርጎ መሾም ትክክል አይደለም። ቤተ ክርስቲያኗን አትበድሉብን። ሕዝቡንም መከፋፈል ይቁም ይብቃ። በምንም ታምር ጠቃሚ አይደለም። እናንተም ታውቁታላችሁ እኛም እንረዳለን። ያገራቱን አንድነትና ባሕል ሥነ ጽሑፍ ይዛ የምትገኘዋን ይችን ጥንታዊት ቤተ እግዚአብሔር መጉዳት በሥጋም መከራ በነፍስም ደይን ነው። በትንሣዔ ሙታን አምኖ የሚያስተምር አባት እንዴት እንዲህ ያለ ተግባር ይፈጽማል? የተደረገውና የተፈፀመውን እናብቃ ይቁም። ወደ ንስሐ ወደ ይቅር መበባሉ እናቅና። ቂም በቀል ይዘን ከወጣን ወደማንመለስበት አገር ጎዳና ከመውጣታችን በፊት አሁን እንፋቀር እንስማማ። ጥልና ክርክር ከመስቀሉ ከአካላችሁ ከመልካችሁና ከሁለመናችሁ ጋር ጨርሶ አይሄድም። ማንን ለመጉዳት ነው ቤተ ክርስቲያኗን እንዲህ ጆረፈ በጆረፈ የምናደርጋት። እናንተ የተዋችኋትንና ችላ ያላችኋትን ማን ነው ተጠሪ የሚሆናት? ስለ መድኃኔ ዓለም ስለተሰቀለው ኢየሱስ የቂም በቀል ሐውልት ተከላችሁ አትሂዱ አትለፉ።

አንድ የሚገርመኝ ነገር አለ። በ1966 ዓ. ም. በተደረገው የመንግሥት ግልበጣ ወይንም መፈንቅለ መንግሥት በአመፅ የተደረገ ነገር ሁሉ መለያና መታወቂያው ግልበጣ መፈንቅለ መንግሥት ወዘተ ... እየተባለ ነውና ይህ ሁኔታ ሲፈፀም ወታደሩ ሥልጣኑን በዕጁ ያስገባው በመሣሪያ ነበር። የተነጠቀውም በመሣሪያ ነው። ወደ ፈቅዶ ሳይሆን ተገፍትሮና ተገዶ ነው። ይህ እውነት ነው። የጸሐፊው ፍሬ ነገር ከዚህ ላይ አይደለም። ነገር ግን ይህ የመንግሥት ልውውጥ ሲደረግ ንጉሠ ነገሥቱ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ከአገራቸው አልወጡም። የታሠሩት የሞቱትና የተቀበሩትም በአገራቸው ምድር ያውም ከቤተ መንግሥታቸው ሲሆን አስከሬናቸው ካልሆነ ቦታ ቢቀበርም በመጨረሻ በክብር ካሠሩት

ቤተ ክርስቲያንና መካነ መቃብር ውስጥ በክብር አርፏል። ይህን እንደ ቀላል ነገር አንመልከተው አንየው። የሰው ብቻ ሳይሆን የእግዚአብሔርም ዕጅ ታምርና ድንቅ ሥራም አለበት። በንጉሠ ነገሥቱና በፓትርያርኩ ላይ የተፈፀመውን ግፍ እናቆየውና እነሱን የተኩት የአገሪቱና የቤተ ክርስቲያኒቱ መሪዎች ምን ሆኑ? ምንስ ደረሰባቸው? የትስ ናቸው? ብለን ለንጠይቅ ተመሳሳይ ሁኔታና አፈፃፀም እንመለከታለን። ጽርፈት አይሁንብኝና እግዚአብሔር በባዕድ አገር አሽሞንመኖ አስቀምጧቸዋል ብለን እንናገር ወይንስ ቁጣውን አሳይቶባቸዋል? ክቡር ሌተና ኮሎኔል መንግሥቱ ኃይለ ማርያም የኢትዮጵያ ፕሬዚዳንት በኬንያ አድርገው ዝምባብዌ ሲሄዱ፤ እንደ ንጉሠ አጎንብሉ ነውና ፓትርያርክ መርቆሬዎስም በኬንያ አድርገው አሜሪካ ገቡ። ከዚህ ላይ ብንጠቅሰው ተስማሚ ይሆን? «ኩሉ ፀረየ ወጎብረ ፀለው» ሁሉም አንድ ሆነ ለክፉ ነገር ተባበረ። [መዝ. 13:3]

ከዚያስ ምን ሆነ ምንስ ተደረገ ብለን የጠየቅን እንደሆነ ታሪክ ነውና መነገር አለበት። ታሪክ አይሞሽም። ክቡር ሌተና ኮሎኔል መንግሥቱ ኃይለ ማርያም በሌሉበት የሞት ፍርድ ሲወሰንባቸው በአንፃሩም ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ፓትርያርክ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ዘኢትዮጵያ ወዕጪ ዘመንበረ ተክስ ሃይማኖት ከሚለው ማዕርጋቸው የሾማቸውና ያከበራቸው ቅዱስ ሲኖዶሉ በውሳኔው ከዚያ ከረጅሙና ከሚያስፈራው ግርማ ካለው ስማቸው አወረዳቸው። እጅግ በጣም አነስተኛ ወደ ሆነችው ወደ ቀድሞዋ የምንኩስና ወይንም የዓለም ስማቸው «አባ ዘሊባኖስ ፋንታ» አላቸው። ይህ ውሳኔ በሳቸው ላይ ይረፍ እንጂ ለቤተ ክርስቲያኒቱ ለኛም ለምዕመናኑ ታላቅ ውረደት ነው። የቂም ሞትም ነው። የሥጋስ ሞት የተለመደ የማይቆይና የማይቀር ነው። ይህ ዓይነቱ ግን የመንፈሳዊ ሕይወት ሞት ነው። ድምፁ አራዊት ፀብኦ አጋንንትን ታግሠው በጫካው በዱር በገደሉ ወድቀው የሚጸልዩ አባቶች ያሏት ቤተ ክርስቲያን የበላይ አባት የነበሩ ሰው እንዲህ ከዓርባ ዘጠንኛ ፎቅ ላይ አምልጦ እንደወደቀ የአበባ ማስቀመጫ ወርቀ ዘቦ ገንቦ የተሰበሰበና የተንኮታኮተ መሆን ለሁላችንም ታላቅ ኃፍረት ነው። ጽናትና ብቃት በሜትሩ ሳይለኩ የሚፈፀም ሹመት ሁሉ ውጤቱ እንደዚህ ነው። ደርግ የቤተ ክርስቲያንን ሀብትና ንብረት ሲወርስ ማዕርጓንም መጨመሩ የድህነቱና የጉሥቁልናው ደዌ በአባቶች ላይ አድሮና ውሎ ብሎም ከርሞ እነሆ ከዚህ ላይ አደረሳቸው። ይህን የመሰለ ውርደት በቤተ ክርስቲያኗ አባቶች ላይ ማረፉ ታላቅ አበሳ ነው። የፀጋ እግዚአብሔር ገፈፋም ነው። ስጦላቶቻችንም መዘባበቻ መሆን ነው። «የኅብረተ ሰብአዊነት

ይለምልም» መፈክር ብቻ ሳይሆን ትንቢት ኖሮ እነሆ እስካሁን የቤተ ክርስቲያኗን ልብ እየጓጎጣት ነው።

አንድ የሞት ፍርድ የተፈረደበት ሰው ስለ ተፈረደብህ የሞት ፍርድ እንዴት እየኸው ተብሎ ሲጠየቅ የሠጠው መልስ «በዳኞችና በኔ መካከል ልዩነቱ እኔ የምጥፋትበትን ጊዜ ማወቁ ሲሆን እነሱ ደግሞ ያለማወቃቸው ብቻ ነው» ብሏል። እውነትም የሞት ፍርድ የሞትን ቀን ከማወቁ በስተቀር ምንጊዜም ሞት በሰው ላይ ያለና የሚኖር የተፈጥሮ ፍርድ ነው። ሁሉም ቀኑን እየጠበቀ ያልፋል ይሞታልና ነው። ታላቅ ግንዛቤ ነው። ሞት አይፈራም። የማይቀር እዳ ነውና! ምንጊዜም መከፈሉ የማይቀር የግድ የሚሆን ነው። ታዲያ ሞትን በጽናት መቀበልና መጋፈጥ እንጂ ሽሽተው የማያመልጡት የራስ የአካል ጥላ ነው። የሥጋ ሕይወት ፍጻሜው ማሠራያና መጠቅለያው ሞት ነው። የመቀበሉን ጊዜ መምረጡ እንጂ የማይቀርን እዳ በወቅቱና በከብር መከፈልና ተከሶ ተንገላቶ ወጥቶ ወርዶ እስከ ወለዱ መከፈሉ ጥሩ ደንበኛ ተበዳሪና እዳ ከፋይ አያሰኝም። ከዚህ ተግባር ለአባቶችም ሆነ ለምዕመናን ታላቅ ትምህርት እንደሆነ መረዳቱ እጅግ ይጠቅማል። የዘወትር ጸሎታችንም የሚያስተምረን «ኢታብእነ አግዚአ ውስተ መንሱት» [ጌታ ሆይ ወደፊተናም አታግባን] ነው። ማቴ 6:13፤ ከገባን ግን አንድንወጣው ኃይሉንና ጽናቱን ስጠን የግድ ይሆናል። ለዚች «ጎድግዋ ወመንንዋ ለዛቲ ዓለም» [ይችን ዓለም ናቋት ተዋት] በሚለው መርሕ ውስጥ ራሳችንን ያስቀመጥን ስዎች ዓለምን ስንወዳትና ስንንከባከባት መታየት መመሪያውን መጣሉ አይደለምን? ያለ አግባብ ሙቱ ተስቀሉ አይደለም ቅስቀሳው ኃሳቡ በሚፎክርበት ጊዜ ወዩ! ወዩ! አይባልም ነው። መስቀልን ያህል ጦርና ጋሻ ይዞ እንዴት ወደኋላ ይሸሻል? እንዴትስ ፍርሃት ፍርሃት ያሰኛል ነው።

ባንድ ወቅት ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ እንደ ተሾሙ መስቀል አወጣሁ ብለው ሽጉጥ መዘዙ እያሉ ያጥሏቸው ነበር። ይህን አባባል ምክንያት አድርጎ አንድ በአትላንታ ጆርጂያ የሚታተም ላንድ አፍታ የተሰኘ መጽሔት በ1991 ዓ. ም. እትሙ ላይ እንደገለጸው ራሳቸውን ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስን አግኝቶ ስለዚሁ ጉዳይ ከላይ የተገለጸውን ጥያቄ አቅርቦላቸው ነበር። ቅዱስነታቸውም ፈቃደኛ ሆነው ሰጥታቸው መልስ ሰጥተዋል።

ዝርዝር ጥያቄው እንዲህ ይላል። «እቡነ መርቆሬዎስ ከሻለቃ ተፈራ [መለኮ] ጋር አብረው ሰርተዋል። ሰው ለማሳለም ሲሉ መስቀል አወጣሁ ብለው ሽጉጥ መዘዙ፤ ለደርግ መንግሥት መሣሪያ

መግዣ የገንዘብ እርዳታ ሰጥተዋል፤ የተሾሙት በደርግ እንጂ በቤተ ክርስቲያኒቱ አይደለም ይባላል። ቅዱስነትም የሚሰጡት መልስ ካለ፤

መልስ «መስቀሉ ይህ ነው። ዐይን አይቶ ልብ ይፈርዳል። ለመሆኑ ይህን መስቀል በኪስ ለመያዝ ይቻላል? እንተ ራሱን መፍረድ ትችላለህ።» ከዚያም ከሻለቃ መልአኩ ተፈራ ጋር በሠራሁበት ጊዜ ምንም ዓይነት ችግር አልነበረም። ለደርግ የመሣሪያ መግዣ አልሰጠሁም። ለችግረኛ ወገኖቻችን ግን ሠጥቻለሁ። ብለው የሚወነጀሏቸውን በኃጢአት አረቂ የሰከሩ ሀሰትን እንጂ እውነትን የማይናገሩ ዓይነ ልቦናቸው የታወረ እዝነ ልቦናቸው የደነቆረ መላ ሰውነታቸው በመጥፎ ነገር የደነዘዘ በተንኮልና በሀሰት ልሳን ልስቅ ብሎ ሰውነታቸው ተመርጎ የመንፈስ ቅዱስ ጮራ መግቢያ አጥቶ የሚቃትቱ የዲያብሎስ ዜግነት ያላቸው ናቸው ሲሉ መልሳቸውን አጠቃሰውታል። ዝርዝሩን ከመጽሔቱ ማንበብ ይቻላል። ነገር ግን ሌሎችን የተጠየቁትን ሲመልሱ በደርግ መሾማቸውን አላስተባበሉም። ስለሁሉም ሰበሰጠ መረጃ መጽሔቱን ማንበብ ነው። [ላንድ አፍታ መጽሔት ኅዳር 1991 7ኛ ዓመት ቁጥር 2 ገጽ 23-24 አትላንታ ጆርጂያ]

ይህን ያለፈ ነገር ማውሳቱ ምን ያደርጋል? የሚል ቢኖር ትክክለኛውን ለማግኘት ይሆናል መልሱ። ታሪክ ራሷን ትደግማለች ይባላል። እንዲህ ዓይነቱ ነገር እንዳይደገም ለቤተ ክርስቲያኗ አባቶችም ሆነ ለምዕመናን አመክሮ ለማቅረብ ነው። ስሕተት የሚደጋገመው ትክክለኛ ይሆን ይሆናል ብሎ በማሰብ ነው። ትክክል አይደለም ተብሎ ግንዛቤ ከተወሰደበት ግን የመደጋገሙ ውፍረት ይቀጥናልና ነው። ሁልጊዜ አንድ ነገር ከመሆኑ በፊት ሳይሆን ልቅሷችን ከሞተ በኋላ እየሆነ ነው። የማይጠቅም የማይረባ ጭሽትና ልቅሶ ይሉታል።

ይሁንና ሞት ሁለት ዓይነት እንደሆነ ቤተ ክርስቲያን ታስተምራለች እሱም የሥጋና የነፍስ ሞት ነው። እኔ ግን ባሕላዊ አባባላችንን አስረጅ በማድረግ ሦስት ሞት እንዳለ እቆጥራለሁ። ሦስተኛው ሞት እሱም የቁም ሞት ነው። የአገሬ ሰው የሚያውቀው የቁም ሞት ከሁሉ የከፋ መሆኑን ነው። ለምን ቢባል አያዩና እየሰሙ የሚሞት ስለሆነ ነው። ስለዚህ ከሦስተኛውና ከነፍስ ሞት ያድነን። ሁለቱ ሞቶች በተፈጥሮና በሥራ የሚወረሱና የሚፈፀሙ ሞቶች ስለሆኑ ነው። የሥጋ ሞት ሽግግር ያለያም በሥጋ ማንቀላፋት ተፈጥሮአዊ ፀጋ ነው። ሞት ተብሎም መጠራትና መታወቅም

አልነበረበትም። አበው እንደሚሉት ዕረፍት ተብሎ መታወቅ ይገባል። ሳልመኘው የማላልፈው ጉዳይ ቢኖር ከቁም ሞት ያድነን ይሠውረን ማለቱን ነው። የሕዝብ አውራ የሆኑት ሰዎቻችን በቁም ሞት እየተገደሉብን ነው። «ያድግንን አመዓቱ ይሠውረን በምሕረቱ በእንተ ማርያም ወላዲቱ።» [ከመዓቱ ያድነን ስለ እናቱ ቅድስት ማርያም ብሎ በምሕረቱ ይሠውራል] የምሕላ ጸሎታችን ነው። አሜን ይሠውረን።

፪ . ቅዱስ ሲኖዶስ

የአባቶች አንድነት ወይንስ ልዩነት?

በእውነቱ ከሁሉ በፊት ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ ፓትርያርክ ዘኢትዮጵያ ሊቀ ጳጳስ ዘአክሱም ወእጩ ዘመንበረ ተክሰ ሃይማኖት ማን ናቸው? ቅዱስነታቸውን የማያውቅ አሰ ብዬ አይደለም። ነገር ግን ይህ ጽሑፍ በቆየ ቁጥር የማያውቃቸው ትውልድ ይመጣልና ማሳወቁ ተገቢ ይሆናል። አሁንም ያለው ሕዝብ ክርስቲያን በተለይም ከውጭ ያለው ከሰው በስተቀር የማያውቃቸው ይበዛል የሚል ግምት አለኝ። ቢኖርም በትክክል የማያውቃቸው ይበዛል። እኒህ አባት በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ገዳማት የሚሠጠውን ብሔራዊና መንፈሳዊ ትምህርት አጠናቀው ከዚያም መንኲሳው ከነበሩበት ት/ቤት ወደ ዘመናዊው ት/ቤት በብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስ ወደ ሐረር መንፈሳዊ ት/ቤት ተልከው ያንደኛ ደረጃ ትምህርታቸውን አጠናቅቀው ለሁለተኛ ደረጃ ትምህርታቸው ወደ ቅድስት ሥላሴ መጥተው ፈጽመዋል።

ከዚያም ከሌሎች አባቶች ጋር ወደ አሜሪካ ተልከው በቪላኒቪል ሲሚናሪ የመጀመሪያ ድግሪያቸውን አግኝተው ለከፍተኛ ጥናት ወደ ፕሪስተን ዩኒቨርሲቲ ገብተው የማስተርስ ዲግሪያቸውን አግኝተው ወደ አገራቸው ተመልሰው ቤተ ክርስቲያናቸውን ማገልገል ቀጠሉ። በአገልግሎታቸውም በተለያዩ ማዕርግና በመምሪያ ኃላፊነት አገልግለዋል። በዚያን ጊዜ በቅርብ ሥራቸውን ይከታተሉት የነበሩት ቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስ ሦስት ጳጳሳትን ሲሾሙ አንዱ ቅዱስ አቡነ ጳውሎስ ነበሩ። በቅርብ የሚያውቋቸው እንደሚመስክሩላቸው ቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስ በልዩ ሁኔታ ይንከባከቧቸው ነበር። ሢመተ ጽጽሶናቸውንም ጳውሎስ ብለው ሲሠይሟቸው ባላቸው ዘመናዊ ትምህርት በዓለም ዙሪያ ሄደው ለቀረው ዓለም በዓለሙ ቋንቋ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያንን ያስተዋውቃሉ ብለው በማሰብ ነው። እንዲሁ ባጋጠመኝ በድንገት ሳይታሰብበት የተሠጣቸው ስም አይደለም። ቅዱስነታቸውም ጳጳስ እንደሆኑ የተዘረጋላቸውን ሐዋርያዊ ተልእኮ ሳይጀምሩት ከክህነት አባታቸውና ከሌሎች ጳጳሳት ጋር ለስምንት ዓመት በጽኑ እሥራት ቆይተው ሲፈቱ አባታቸው ቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስ ግን ከዚያው ከሥር ቤት ተወስደው ተገደሉ የሰማዕትነትን ጽዋ ተቀበሉ። ቅዱስ አቡነ ጳውሎስ ከእሥር ቤት እንደ ወጡ ወደ ቤተ ክርስቲያናቸው

አገልግሎት ተመስሎ። ከዚያም ያለውን ሁኔታ ግንዛቤ ውስጥ በማስገባት ወደ ፕሪንስተን ዩኒቨርሲቲ በመመለስ የዶክተሬት ድግሪያቸውን ጥናት ለመቀጠል ተመስሎ። ት/ቤት በነበሩበት ጊዜ በኒው ዮርክና በአካባቢው የነበሩት ኢትዮጵያውያን ቤተ ክርስቲያን እንዲከፍቱላቸው በጠየቋቸው መሠረት ከፕሪንስተን ዩኒቨርሲቲ ከኒው ጀርሲ ቅዳሜና እሁድ እየተሞላለሉ ኢትዮጵያንን አሰባስበው ያገለግሉ ነበር። ይህም ሊሆን የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያንን ቀኖና ጠብቀው አንዲትም ቀን በማንም ላይ ማለት በአባቶች ላይ ክፉ ነገር ሳይሠነዝሩ አገልግሎታቸውን በመስጠት የጀመሩትን ትምህርት ፈጽመው የዶክተሬት ድግሪያቸውን አገኙ። የኒው ዮርክ ቤተ ክርስቲያን ምዕመናን በምረቃቸው ጊዜ በልዩ መልኩ የዩኒቨርሲቲውን ግቢ አድምቀውት ነበር። ከዚያም መኖሪያቸውን ወደ ኒው ዮርክ ቤተ ክርስቲያኑ ወዳለበት መጥተው በቅርብ ቤተ ክርስቲያኑን አባላት በልዩ ልዩ ማኅበር በማደራጀትና አገልግሎቱን በማስፋት የቅዳሴ ተሠጥዎ በማስጠናት በሚያገለግሉበት ወቅት በኢትዮጵያ ውስጥ የመንግሥት ለውጥ ተደረገ።

ከዚያም ከላይ እንደተገለጸው ቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ በነሐሴ ፳፭ ቀን ፲፱፻፹፫ ዓ. ም. በገዛ ፈቃዳቸው ሥልጣናቸውን ለቀቁ። ከዚያም እንደማንኛውም አባት እሳቸውም ጉዳዩን ኒው ዮርክ እያሉ ሰሙት። ከላይ እንደተገለጸው ቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ በነሐሴ 28 ቀን 1983 ዓ. ም. ሥልጣናቸውን የለቀቁ በግንቦት ወር 1984 ዓ. ም. ቅዱስ ሲኖዶሉ በወሰነው መሠረት በሙሉ የኢትዮጵያ ሊቃነ ጳጳሳት ከያሉበት ስርክበ ካህናቱ ዓመታዊ ጉባዔ ሁሉም እንዲገኙ ባደረገው ጥሪ መሠረት ቅዱስ አቡነ ጳውሎስም ወደ ኢትዮጵያ ሄዱ። በዚያም ስብሰባ የፓትርያርክ ምርጫ እንዲደረግ ቅዱስ ሲኖዶሉ ወስኖ አስመራጭ አባላትንና አሥር እጩ ሊቃነ ጳጳሳትን መርጦ ከአሥሩ አስመራጭ አባላት አምስቱን አጥንተው ለምርጫ እንዲያቀርቡ ሥልጣን ሠጣቸው። የአስመራጭ አባላትም ከአሥሩ አምስት ሊቃነ ጳጳሳትን በተሠጠው መሥፈርት የሚያሟሉትን መርጦ አቀረቡ። ምርጫውም ለሕዝብ ክርስቲያኑ በሬዲዮና በቴሌቪዥን ተነገረ። አምስቱም ሊቃነ ጳጳሳት ማንነታቸው ይፋ ሆነ። መራጮችም የቅዱስ ሲኖዶስ አባላት የአዲስ አበባ ገዳማትና አድባራት አስተዳዳሪዎች የሠበካ ጉባዔ አባላት የአገራችን ስብከት ተወካዮችና የወጣቶች መንፈሳዊ ማኅበራት ተወካዮች በተካፈሉበት ሰኔ 8 ቀን 1984 ዓ. ም. ምርጫ ተደርጎ በምርጫውም ከላይ እንደ ተገለጸው

አንደኛ/ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ

ሁለተኛ/ ብፁዕ አቡነ ባስልዮስ

ሦስተኛ ብፁዕ አቡነ ሳሙኤል

አራተኛ ብፁዕ አቡነ ኤልሳባና

አምስተኛ ብፁዕ አቡነ ሰላማ ሆነው ተመረጡ።

[ዝክረ አበው ልዩ መጽሐት ትንሣዔ ዘጉባዔ ማተሚያ ቤት 1997 አዲስ አበባ ገጽ16]

ይህ የሆነው ቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ሥልጣን በለቀቁ በአሥራደኛው ወር ላይ ነው። እስከዚያ ድረስ ግን ቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ከላይ እንደተገለጸው የጡረታ መብት ተጠብቆላቸው መኪና እስከነ ሾፈሩ ተመድቦላቸውና ቤት ተሠጥቷቸው በመኖር ላይ ነበሩ። ይህ በእንዲህ እንዳለ የቅዱስ አቡነ ቴዎድሮስ ሥርዓተ ቀብር ሐምሌ 4 ቀን 1984 ዓ. ም. ብዙ የኢትዮጵያ ሕዝብ የዓለም አብያተ ክርስቲያናት መሪዎች የአሪየንታል ኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናት ፓትርያርኮችና ሊቃነ ጳጳሳት የውጭ አገር አምባሳደሮች በተገኙበት ተፈጽሞ በበነጋታው ደግሞ የቅዱስ አቡነ ጳውሎስ ሢመት ሐምሌ 5 ቀን 1984 ዓ. ም. በታላቅ ሥነ ሥርዓት በቅድስት ሥላሴ ቤተ ክርስቲያን ተደረገ። አሁን በአሜሪካ የሚገኙት ሊቃነ ጳጳሳት ሁሉም ከብፁዕ አቡነ ኤልያስ በስተቀር ከሢመቱ ላይ ተገኝተው ቅዱስ አቡነ ጳውሎስን ቀብተዋቸዋል። እውነቱ ይህ ነው። ከዚህ እንደምንሰማውና እንደናጠነው የተደረገው ግን ከዚህ የተዘጋጀውን ልዩ ቃለ ምዕዳን ነው።

ይሁንና ከዚህ ላይ ሌላው የሚያስደንቀው ግን እጅግ በከፍተኛ ደረጃ በዘመናዊው ትምህርት ከተማሩት ኢትዮጵያውያን ምሁራን አባቶች መካከል ቤተ ክርስቲያኒቱ ያገኘችው ዕድል እጅግ በጣም የሚያኮራ መሆኑን ነው። ይህ በእንዲህ እንዳለ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ ከመንበሩ ላይ ከተቀመጡ በኋላ፣ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስና ሌሎችም ሊቃነ ጳጳሳት ከጥቂት ቆይታ በኋላ ከኢትዮጵያ ወጡ። አብዛኛዎቹም ወደ አሜሪካ መጡ። ቁጥራቸውም በዛ አለ። እነሱ አሜሪካ መሆናቸውን ሲያረጋግጡ የግላቸውን ሲኖዶስ ለመፍጠር ተዘጋጁ። በዚህ በሚወለድ ሲኖዶስ ስም በሚታረስ እርሻ የፖለቲካ ስንዴ ለማምረት ያሰቡ የፖለቲካ እንጂ የወንጌል ገበሬዎች ያልሆኑ ባናርስ እናጣምድ ነበር ልምዳቸውን ይዘው አባቶቻቸው እንኳ ባይሆኑ አያቶቻቸውና አጎቶቻቸው ቄሰ ገበዞች ርእሰ ደብሮችና ግራጌታዎች እንደነበሩ የሹመት ኃረግ በመምዘዝ አሁንም ግብዝና ለመሾም ባንዲት ሚስት መጽናት ወይንም መኖር እንደማይከሰክል ካረጋገጡ በኋላ ለማቋቋምና ቄሰ

ገበዝ በመሆን አብረው ተሰለፉ። የዲቄና አገልግሎት የነበራቸው ማ በተሐድሶ ስም ያልሆኑት ነገር የለም። ይህን ያህል በነፃ አገር ነፃ ሹመት ከወዴት ይገኛል?

ያ በድን ትምህርቱ ተመርቆ ወደቤቱ የሚመለስ ምሁር ፈደል የምትቆጥር ልጅ ዓይቶ አይ! አንቺ ልጅ የገባሽው ዕዳ እንዳለው ደብተራው ቄስ ዲያቆኑ ደብተራ መሆን የሚቻልበት አገር አሜሪካ የክህነት ዲሞክራሲ ያለ ገደብ ተሠጦ ታደሰ። በቴፕ ቢቀደስስ ምንእለበት? በሥራ ላይ ውሏልም ተጠይቋልም። ከዚህ ላይ እኮ ነው እኔ ለአሜሪካ ነፍስ አነስኳት? የተባለው። ከመጣላቱ [ከመጋረጃው] ውስጥ ድምፅ ከመንማናው ካህን በጀሮ የሚሰሙት እንጂ በዓይን የማያዩት ቄስገበዝ አልታዩ እንበለው ቅዳሴውን ይቀምሩታል። ነገር ግን እንደ አገር ቤቱ ካህን ከመቅደስ ወጥቶ መስቀል አያሳልምም። በዓይን የማይታይ ካህን የሚታይበት አገር ተደረሰ። ወይ አሜሪካ የሰው ነፍስ መሥራት የቀራቸው ተብለው አሜሪካኖቹም በድርጊቱ ተወደሱ።

የኛ ካህን በዓይን መታየት ስላልቻሉ። በኋላ ግን ማን ሆኖ ተገኘ መሰላችሁ ከመንማነው መቅረፅ ድምፅ [ቴፕሪኮርደር።] ቴፑም ቄስ ሆነላችሁ። ይህች ናት አሜሪካ። ቤተ ክርስቲያን ታጥቶ ሳይሆን ሙዳዩ ምጽዋት ለካህን ደሞዝ ላለመክፈል የተደረገ ፈሊጥ ነው። ወይንም ካህንም ማግኘት አስቸጋሪ ነው። ቤተ ክርስቲያኗ ካህናትን አሠልጥናና መመሪያ ጭምር ሰጥታ ገና በሚገባ መላክ አልጀመረችም። ቢኖሩም በጣም ጥቂቶች ናቸው። ይህ ሁሉ የሚያሳየው የቤተ ክርስቲያኗን አንድነት ከምን ቦታ ላይ እንዳለ የሚያመለክት ነው። ቤተ ክርስቲያን በግል ማቋቋምና ማስቀደስ እንደ ገቢ ምንጭ ወይንም እንደ ልዩ ሥራ ተደርጎ መወሰዱን ነው። ዛሬ አባቶች እያሉ ገና ፈሪሃ እግዚአብሔሩ ታጥቦ ሳይደርቅ በአስቸኳይ ካልታረመና ካልተስተካከለ ካደረገና ከዋለ ሆድና ጀርባ እየሆነ መሄዱ የማይቀር ነው። ለቤተ ክርስቲያናችን ክብርና ልዕልና ስንል የራሳችንን ፍላጎት መጸም አስፈላጊ ነው። ይህ ደግሞ ሃይማኖታዊ ግዴታችን ብቻም ሳይሆን የማገነታችንም ልዑላዊነት መንከባከብም ነው።

“ንስሐሰ ትሬስዮ ለዘአበሰ ወለዘኢአበሰ ወለዘማኒ ከመ ድንግል።” [ንስሐሰ የበደለውን እንዳልበደሰ ዘማዊውን እንደ ድንግል ታደርጋለች] ነውና ነው። ምንም እንኳ የተቆረጠ እንደነበረ ባይሆንም ቅሉ በማይታይና በማይመረመር ጥበቡ ያድሰዋልና “ፃዑ ንዑስ ክርስቲያን” የተባሉትን “ንዑ ቡሩካት ለእቡዩ” ማለቱ

የወንጌል ቃል ነውና! የአስተዳደራዊ ልዩነት የፈጠሩትን እንዳልፈጠሩ አድርጎ ለመቀበል ይቻላል ይላል ቅዱሱ ሲኖዶሱ። ምንም እኳን የዋናው ሲኖዶስ ተወካይና የአሜሪካ ሀገረ ስብከት መንበርም በአሜሪካ ቢኖርም ቅሉ ከሌሎች በአካባቢው ካሉት “የስደተኛው ሲኖዶስ” ሊቃነ ጳጳሳት ጋር ተስማምቶና ተቀናጅቶ በተፈጠረው ልዩነት ምክንያት ሊሠራ አልቻለም። ከወጭ ያለው ኅብረተሰብ ደግሞ በአብዛኛው ስደተኛ በመሆኑ ኢትዮጵያ ካለው መንግሥት ጋር ባለው ቅራኔ መሠረት ከዚያ መንግሥት አብራና መስላ የምትሠራ ቤተ ክርስቲያን አትወከሰንም በማለት የጥላቻውን አድማስ አዲሶቹ ቄስ ገበየሁ አሰፋት። ይህ ችግር ደግሞ ሲሻኝ ጢስ ወጋኝ ለሚሉት ክፍሎች አመች ሆነላቸው።

ዛሬ ሁለት ሲኖዶስ አንድ በኢትዮጵያ አንድ በአሜሪካ ይገኛሉ ብሎ እውቅና መስጠቱ ይቅርና መናገሩ እንኳ ያስቅቃል ይከመድዳል እንዲያውም ያስቀሥፋል። ሲኖዶስ አንድ ነው። አንዲት ቤተ ክርስቲያን አንዲት ሃይማኖት እርሷም ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ኢትዮጵያዊት ብቻ ናት። ለኛ ለኢትዮጵያውያን ከዚህ ወጭ አለ ይኖራል ብሎ መቀበሉ ራሱ ለቤተ ክርስቲያናችን ልናደርገው የሚገባንን እንዳላደረግን ያስቆጥራል። የዚህም ውጤት “ሑሩ እምኔየ ርጉማን ውስተ እሳት ዘለዓለም” [እናንተ ርጉማን ለሰይጣንና ለመላእክቱ ወደተዘጋጀ ወደ ዘለዓለም እሳት ከኔ ሂዱ።] [ማቴ. 25:41] ያሰኘናል። ስትታረዝ ስትጎሳቆል በተሰይሞ በእንግድነት አሜሪካ አገር ውስጥ እያለች እናት ቤተ ክርስቲያናችንን አልጠየቅናትም። አይዘኸም አላልናትም። በግል ጥቅምና ዝና የእሷን ክብርና ሞገስ ዝቅ ሲያደርጉና ሲያዋርዱ ዝም ብለናታል። በጠላቶቿ ዘንድ መሳቂያና መሳሰቂያ አስደርገናታል። በእርሷ ስም ስብሰውና ከብረው እያሉ ክብረ ንጽሕናዋን አጉድፈውባታል።

እመቤት ክብርት ልዕልት ያልተባለችውን ያህል ዛሬ ጣዖት አምላኪ ተባለች። አምላኳን የማታውቅ ፍጡር አምላኩ አሰፏት። በአሕዛብ ፊት መሳቂያና መሳሰቂያ ሆነች። ለእነሱ ሹመት ሲባል ክብሯን አጣች። ቀሚሷን ለሁለት ቀደደች አስባሏት። የትዕማር ምሳሌ ሆነች። [2ሳሙ.13:11-20] እንዴት ቤተ ክርስቲያናችን ክብራቸውን በማይጠብቁ በእንጀራ ብቻ ለሚኖሩ የአፍ ማግምጭጭ ትሁን? ለክብሯና ለሰሟ የምትጠነቁ ተነሡ። ጊዜው አሁን ነው። እሷን በየምክንያቱ ለሁለት ሊከፍሏት የተነሡትን ራስ ለሁለት እንክፈለው። በዋሉበት አንዋል። ባደሩበት አንደር። የአባታችን ቡሩካን አይደላችሁምና አናውቃችሁም እንበላቸው። እኛ በግ እንስሳ ማርባት እንጂ የእባብ ርባታ አልተማርንም አልሠለጠንም። የእባብ

እንቁላል የሚያስታቅፉት ዶሮ ያላት እድሜ ዕንቁላሉን እስከተቀፈቅፈው ድረስ ብቻ ነው። ከዚያም ባሳረሰሁ ዕጂን ተነከስሁ ይሆናል። እሷንም የተቀፈቀፉት ያጠፋታል። በዚህን ጊዜ ዝም ያልን በዚህ ጊዜ ዓይነት እንዳላየን የሆነ ጥፋተኞች ነንና «ሐሩ እምኔ የርጉማን» መባላችን የማይቀር ነው። በሰማይ ቤት ባንባል ታሪክና ትውልድ ፊት እንባልበታለን። በሚያልፍ ዝና በሚያረጅ እድሜ በሚያልቅ ልብስ ክብሯ ዝቅ ሲደረግ ዝም ብሰናልና እንጠየቅበታለን።

እንግዲህ ይህን በዚህ ማሳሰቢያ ልወጣውና እስቲ በሌላ መልኩ ደግሞ እንመልከተው። እንዲያው ከሆነስ እንበልና ሁለት ሲኖዶስ አገኘን እንደ ህብት፣ እንደ በረከት የሚቆጠርልን ቢሆን ኖሮ ታድለን ባልን በነበር። ነገር ግን አይደለም አልሆነም። የሆነው «ያልወለድሁት ልጅ አባባ ቢለኝ አፌን ዳባ ዳባ አለኝ።» ነው። ከዳባም ዳባ አጽፍ አይሆን አገዛ እንዲያው ውህ የነካው ቆዳ እንጂ! እንዲያውም አሜሪካ የተወለደ አሜሪካ ያደገ በሕገ መንግሥቱ መሠረት ዜግነቱ አሜሪካዊ እንጂ ኢትዮጵያዊ የሚያደርገው ምንም ዓይነት ባሕርይም ጠባይም ምክንያትም የለውም አይኖረውም። ታዲያ አሜሪካ የተወለደ ሲኖዶስ ያውም ሕጋዊ ኢትዮጵያዊ እንዴት ሲሆን ይችላል? አሜሪካ የወለዳችሁትን ልጃችሁን ሲኖዶስን ዜግነቱን አትቀይሩበት። ወንድሞቼና እገቶቼ እነ ጳጌ መጢ በኢትዮጵያ ደግሞ የግብር ዘመዶቹ እነ ተሐድሶ አይደሉምን? ይህን ካወቅን ውለን አድረናል። የአሜሪካው ሲኖዶስ አፍንጫ ሲመታ የተሐድሶ ዓይን ሲያለቅስ ታይቷል። ፀሐይ ያየችውን ሰው ሳያየው አይቀርም ተብሏል! እንዲያው ብላችሁ ብላችሁ አሁንም ያችን ዶሮ የእባብ ዕንቁላል አስታቀፋችኋት። አሁን ደግሞ እሷን ለመጣል እግሯን በመጫኛው አሠራችኋት። ሥራው እስከዚህ ድረስ ነው።

ኧረ ይብቃ! ይህ ዓይነቱ ተግባር አብረዋችሁ የሚውሉትን ሰዎች ወይንም ድርጅቶች እንድንናገር አታስገድዱን። የኛ እኮ አመክሮ «ጓደኛህን ንገረኝና ያንተን ማንነት እነግርሃለሁ» ነው። ባትነግሩንም ነጭ ሽንኩርት የበላ አፍን በሽታው እናውቀዋለን። የኢትዮጵያዊ እኮ ምሳሌያዊ አነጋገሩ «እንኳን ይችን የዝንብ ጠንጋራ እናውቃለን» ነው። ያልሆነውን ይሁን እንዴት ይባላል። ሕጋዊው ሲኖዶስ በአሜሪካ ከኢትዮጵያ ጋር ምንም ምን አይነካካ። ይህ ራሱ አፈፃፀሙ እጅግ በጣም ነፍስ የሚያስቆርር ነው። ለእውነተኛ ኢትዮጵያዊ ተዋሕዶ አርቶዶክሳዊ ጸሎቱ ምንው በዚህ ዘመን ባልተፈጠርሁ ባልነበርሁ ይህን ባላየሁ እየሆነ ነው። ይህ አሜሪካ ተወለደ ተብሎ የተነገረለት ሲኖዶስ እነሆ ታዬ። በተለይ

ለኢትዮጵያውያን «በከመ ሰማዕነ ከማሁ ርኢነ።» [እንደ ሰማነው ዓየነው] ሆነ።

ከዚህ ላይ እንደ ቤተ ክርስቲያን ልጅነት የምወቅሰው በአንጻሩ ሁለቱንም ነው። አሜሪካ የማይሠራ ነገርም ሆነ እቃ የለም። ሁሉም ነገር ከትርፍ ጋር የተያያዘ ነው። ንግዱ ከእቃ ላይ ብቻ ያተኮረ አይደለም። የሃይማኖት የፖለቲካ የዲሞክራሲ የነፃነት የሰው ልጅ መብት ጥበቃ ሁሉም የንግድ ሸቀጦች ናቸው። በእዚህ ትርፍ ከተገኘበት የማይሸጥ ምን ነገር አለ? ገበያ የሠጠውን መቀበሉ ግዴታ ነው። በኛ አነጋገር ገበያ የሚሠጠውን የእናት ልጅ አይሠጥም አይደል የምንለው? ከዚህ ላይ ነው ቅዱስ ሲኖዶሱ ምንም እንኳ ለማውገዝ ቢፈልግም ወንጀለኛውን ለመያዝ ሲባል ቀይ መብራት ጥሶ በመሄድ አይደለም። እንዲያ ዓይነቱ አሠራር ከወንጀለኛው ይልቅ ሰላማዊውን ሰው መጉዳት ይሆናል። ያ ድርጊትና አፈፃፀም ደግሞ ጥላቻን ያተርፋል። «እንዲያውም አልቅስ አልቅስ ይለኛል እንኳን እናቴ ሞታ» ይሆናል። በሌላ በኩልም ሆኖ ለባሰው ማዋድ አታውሰውንም ማሰብ ያስፈልጋል።

ቢያንስ ቢያንስ እንደ አበው ነገሮችን በፍጥነት ከማድረግ ይልቅ ሱባዔ ሲገባበት ይገባል። ከአፍ ከወጣ አፋፍ ነውና የራዲዮና የቴሌቪዥን ዘመን አይደል ያውም እንተርኔቱ ተጨምሮበት፤ ጥንቃቄ ማስተዋል ይገባል። አንዳንድ ኢትዮጵያውያን ለልጃቸው ስም ሲያወጡ ማስተዋል ይሉታል። አንዳንዶቹ ደግሞ ደምሳቸው ይላሉ። ሁሉም ምክንያቶች አሏቸው። ይሁንና ሲሮጡ የታጠቁት ሲሮጡ ይፈታል ብለው አበው የሚነግሩን ከፍተኛ ርጋታና ማስተዋል እንደሚገባ ለማጠየቅ ነው። በእዚህ ቅዱስ ሲኖዶሱ ጉዳዩን እያወቀ ረጋ ብሎ ከሲኖዶሱ ውግዘት የምዕመናኑን ውግዘት ማስቀደም ነበር። ከዚያም ምክሩና መከራው ሁሉ የማይሳካ ከሆነ የቅዱስ ሲኖዶሱ ውግዘት ለተግባሩ እንደ አቡነ ዘበሰማያት ማሳረጊያ ይሆን ነበር። ከተዋጉ ለማሸነፍ እንጂ ለማባረር መሆን አልነበረበትም። ምክንያቱም ተመልሶ ይመጣል! ያውም ስንት ራሱን ለተዋጊነት ካሰለፈ ኃይል ጦርነት ማድረግ ጥሩ የጦር መሪና አማካሪዎችን ይሻል። መረሳት የሌለበት ገንዘብ ካለ የሚሰለፍና የሚዋጋ አለና ነው።

አሜሪካ ገንዘብ ከሁሉም ቀዳሚነት አለው። የገንዘብን መግቢያ በር የሚዘጋ ሃይማኖትም ሆነ ፖለቲካ ማለፊያ የለውም። ባትቸኩሉ ኖሮ የአሜሪካውን ሲኖዶስ ወደ ባዕቱ ይመለስ ነበር። አስቀድሞ በጦር የተወረወረበት አውራጃ በሰላም መያዝ ፈጽሞ አይቻልም ሳይሆን መተማመኑን ያርቀዋል የሚል በጋት አድሮብኝ

ነው። ይሁንና ለመንፈሳውያን አባቶች ሠይጣንን ድል መንላት ለነገሩ ጦርም አያስመዝገቡም። ባዌሩ ዓፅ መንፈስ ርኩስ ማለት ነው። በጥቅሉ ውግዘቱ መቅደሙ ትክክል አልነበረም ለማለት ነው። በሌላ በኩል ደግሞ አባት ተሁኖ የአባትነት ሥራ መሥራት እንጂ ደግሞ ተብሎ ተብሎ የሲኖዶስ ነጻ አውጭ ድርጅት እናቆቁምን? አባቶች የሰላም ሰዎች ናቸው። ጦር መሣሪያቸውም መስቀላቸው ነው። አሜሪካ ሲገባ ወደ ጦር ተለወጠን? ሰላማዊነቱን ለማን ሰጠው? ወይንስ እንደ ሮማውያን መስቀሉን ወደ መቅጣት ተለወጠ ወደ ጥንተ ተግባሩ ተመለሰን? አብሮ መዋልና ማደር እኮ የማያስተምረው ነገር የለም። የአፍሪቃ ሕዝብ በቅድሚያ ልቡ የደነዘዘው በመጽሐፍ ቅዱሱና በመስቀሉ ነገር ነው። ከዚያ በኋላ ነው ወታደሩ የመጣውና ወደ ባሪያነት የተለወጠው አገሩን የተዘረፈው። ይህም እንደሙያ ተቆጥሮ ተገልብጦ ይሆን ነው ሥጋቱ።

መቼም ሁላችንም እንደምናውቀው በሕግ ካለችው ባለቤት ውጭ የተወለደ ልጅ ስሙም ዲቃላ ነው። ምንም እንኳን በደት ለወሬ ያመቻል ቢባልም ቅሉ ዲቃላ ወለድሁ ብሎ መናገሩ ራሱ ያስነውራል። ለሰሚውም ግራ ነው። በምንም መልኩ ሕጋዊ ልጅ ሊሆን አይችልም። እንደ ኢትዮጵያ የፍትሕ ብሔር ሕግ መሠረት አባት ልጅ ነው ብሎ ካልተቀበለው እንደ ልጅ ወራሽ ሊሆን አይችልም። ይልቁንስ ወደ ንስሐው ተመለሱ። ተፀፀቱ አልቅሱ ፍሁ ምርር ያለ ልቅሶ አልቅሱ ያላችሁ በር ይህች ብቻ ናት። እኛም አብረናችሁ እንሆናለን ወደ ንስሐዋ ፈታችሁ ካቀናችሁልን። ለነገሩማ የአክብሮትና የወንድማማችነት ጥሪም ተደርጓል። የማያጠፋ የለም። የአዳም የዚያ የየዋሁ ልጆች አይደለንምን? የጥፋቱ ሁሉ ቁንጮ የሚሆነው ግን ወደ ንስሐ ያለመመለሱ ነው። ወደ ሌላ አገር ሄዶ መኖር እኮ የማደርገውና የምሠራው አይታወቅብኝም ብሎ ያልሆነ ተግባር መፈፀም ስሕተት ነው። ይህም ማለት እንደ ምላሊያችንና እንደ አበው ተመክሮ «ጅብ ከማይታወቅበት አገር ሂዶ ቆዳ አንጥፋልኝ አለ» እንዳይሆን ነው።

ታዲያ ይህን ሳደረጉና ለፈፀሙ አባቶች ይቅርታ በንስሐ ከመስጠት ወዲያ ምን ይደረጋል? ቤተ ክርስቲያናችን ደግ ናት። መንፈሳዊት ናት ርኅርኅት ናት የሚያሰኛት ይህን መሳይ በደል ለፈፀሙ ሁሉ ይቅርታ መስጠቷ ነው። ተገዝቶ መሞት እንኳን ለመንፈሳዊው ሕይወት ቀርቶ ለዓለማዊውም ሕይወት ታላቅ እንቅፋት ነው። እስካሁን ለተፈፀመው በደል ሁሉ ማጠቢያው ንስሐ ነው። ይቅር ማለትና መበባል ሃይማኖታዊና መንፈሳዊ ሥርዓት ነው። ይህን ለእናንተ ምኑ ይነገራል። ይዋል ይደር ሳይባል ወደ ንስሐ ተመለሱ። ታረቁ ይቅር ተባባሉ። የቅዱስ ጵጥሮስ ልጆች

አይደላችሁምን? ግዝቱስ በሥልጣን ጵጥሮስ ወጳውሎስ አይደለምን? ታዲያ ከዚህ ነፃ የምታወጣዋን ጸሎተ ንስሐዋን በተለመደው ጸሎት መድገም ነው። ለጵጥሮስስ ከመምህሩና ከጌታው የተሠጠው መልስ «ወይቤሎ እግዚአ ኢየሱስ ኢይብለክ እስከ ሰብዕ አላ እስከ ሰብዓ በበስብዕ» [ወንድሚ ቢበድለኝ ሰባት ጊዜ ይቅርልበለው? አይደለም ሰባት ጊዜ ሰባ እንጂ። ማቴ. 18:22]

ታዲያ ይህን ተራራ የሚያህል ትዕዛዝ ከፈታችን እያለ እንዴት ይቅር ሳንበባል ውለን እናድራለን? እንኳን ዓመታት ልናሳልፍ ይቅርና! ይህን ሰናይ እግዚአ መሐረን ከርስቶስ ያሰኘናል። ምንም እንኳን በሉ ባንባል ሁኔታው ያሰኘናል። ይህን የመሰለውን ነገር ሰናይ ታላቅ ስሕተት አይደለምን? እኔስ ነገሩ ተለወጠብኝ። መጽሐፉ የሚለው እንደዚህ ካህናቱ አባቶች የሚያደርጉት ሌልኛኮ ሆነብን። መልካም አርዳያነታችሁን ብቻ ሳይሆን ግዴታችሁን ተወጡልን። ለኛ እኮ ይህን የመሰለውን ጉዳይ እንዳልሆነ ሆኖ ሰናየው ለብዙዎቻችን ከኖርንበት ቤት ለመልቀቅ ያስገድደናል። ብፁዓን አባቶች ሆይ ለኛም ለዚች ለብቸኛዋ ቤተ ክርስቲያናችን ልጅነታችንን እንድንወጣው ተባበሩን። ከውጭ ለተወለደና ሳደገ ሰው ያውም አሜሪካዊ ለሆነው ሲኖዶላችሁ አታስረክቡን። ከዚህ የተወለዱት ሌሎች ሃይማኖታዊ ድርጅቶች ኢትዮጵያ ገብተው ቁም ስቅላችንን እያወጡት ባለበት ሰዓት ከኢትዮጵያውያን አባቶች የተወለደ አሜሪካዊ ሲኖዶስ እነሆ ማለቱ ለሌሎች መከላከያ መፈጠሩ ነው? ወይንስ ወንድም ጨመርንላችሁ ሊሆን? ይህስ ራስን በራስ እንደ መግደል ነው። ምዕመናኑንም እጥፍ ድርብ ጊዜ መበደል ነው። ይህስ ሊሆን ቀርቶ ሊታሰብም የማይገባው ነበር። ነገር ግን አደረጋችሁት ፈፀማችሁት። አይዟችሁ በርቱ ባዮችም ኢመንፈሳውያን ናቸው። አገራረፉንም ሆነ ገርፎ መጮሁን የተካኑበት ናቸውና አይደንቁንም። ነገር ግን ጥያቄያችን ጨለማን ከብርሃን ጋር መቀላቀልን ምን አመጣው ነው። «መኑ ዘደመሮ ለጽልመት ውስተ ብርሃን» አይደል አበባሉ?

አባቶች ሆይ! ጣት ገማ ብለው ቆርጠው አይጥሉት ነውና ወደ ማንነታችሁ ተመለሱልን። የቤተ ክርስቲያናችንን ክብር አታስደፍሩብን። እናንተ በነደላችሁት ቀዳዳ ሌላ መክራ መድኃኒት የሌለው በሽታ አታስገቡብን። ያለው ደዌ ይበቃናል። ይህን የእምነት ተላላፊ ደዌ አታሠራጩብን። ምክንያትም አትሁኑብን። እነሱ ያመጡብን ደዌ ተብላችሁም በትውልድ ዘንድ ለማችሁ አይብጠልጠል። ኢጣሊያኖች በምሶሎኒ፣ ጀርመኖች በሂትለር የሚከሩባቸው ይመስሏችኋልን? አይደለም ያፍሩባቸዋል። እነሱም

የክፉ ሁሉ ነገር ምሳሌዎች ሆነው ቀርተዋል። የታሪክ ወንጀለኞች ሆነው አሉ ይኖራሉ። የእነሱም የሕይወት ፍፃሜ እንዳላማረ ታውቃላችሁ።

ብፁዓን አባቶቻችን ሆይ! እናንተም አሜሪካ መጥታችሁ የኢትዮጵያን ቤተ ክርስቲያን ለሁለት ክፈላችሁ ተብሎ ስማችሁ እንዲነሣ እንዲወደስ ትፈልጋላችሁን? አይደለም አይሆንምም። በምንግዴለሽነት በማን አለብኝነት አንጠየቅም አንወቀስም ርምጃም አይወሰድብንም ብላችሁ አለባችሁ ምድራዊ ቅጣት አሥራትና ሞት ፈርታችሁ እያላችሁ እንዲህ ዓይነቱን ተግባር ስትፈጽሙ የእናንተን ጠንካራነት ማሳየት ወይንስ ደካማ ነገሮችሁን ገልጦ በአደባባይ ማለተዋወቅ? የሰሎሞንን ፍርድ አስታውሱ። ሕፃኑ ለሁለት ተቆርጦ እንዲሠጣት የተሰማማችው አናት ያልወለደችው ልጅ መሆኑን ስለምታውቅ ነው። ይህ ፍርድ ዛሬም ከእናንተ ዘንድ ቀርቧል። የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ቅዱስ ሲኖዶስን ለሁለት ቆርጣችሁ ስትወሰዱ ማንን የመሰላችሁና የሆናችሁ ይመስላችኋል?

መልሱን ለአንባቢያንና ለቤተ ክርስቲያኒቱ ምዕመናን ልተው። እንደኔስ ከሆነ ይልቁንም በነፍስ ገዳይነት የሚያስጠይቅ መስሎ በግልጽ ይታየኛል። መናገርና መመስከርም አችላለሁ። ማን ይንገር የነበር ማን ያርዳ የቀበር ነውና በጉዳዩ ጣልቃ ገብቼ አባቶቼን ይህ ነገር ይቅር ቤተ ክርስቲያናችንን ይጎዳል ይከፍላል ብለው ከተማፀኑትና ልመና ካቀረቡት ሰዎች መካከል ራሴን ስለምቆጥር ነው። ይሁንና በየትኛው አንቀጽ እንደምትከሰሱ አንቀጾንና ንዑስ አንቀጾን ጠቅሼ ባልነገራችሁም ቅሉ ወንጀሉ ወንጀል ነው። በጥቅሉ ግን ነፍስ የገደለ ሰው ወንጀለኛ ለመሆኑ አያጠራጥርም። ምንም እንኳ ነፍስ ያጠፋና የጠፋበት የመክሰሺያ አንቀጽ ልዩነት ያለው መሆኑንም ባልዘነጋውም።

እናንተም ይችን ጥንታዊትና ለዓለም ሕዝብ ብርቅ ድንቅ የሆነችዋን ቤተ ክርስቲያን ለግል ክብራችሁና መኖሪያችሁ ብላችሁ ለሁለት ስትሠነጥቁ እንዴት ወንጀል መሆኑ አልታያችሁም? ካለማወቅ ወይንስ ጭካኔ? ያለማወቅ ያለመጠንቀቅ ብዬ ብል ትረዱበት ይሆናል። የፓትርያርክነት ሹመት ቤተ ክርስቲያንን ለመደገፍ እንጂ ለማዳን እንጂ ጩኸን አድርጌ ብናገረው ለመግደል ነውን? አንድነቷን ማንነቷን ለማጥፋት ይሆናልን? ለቤተ ክርስቲያናችን ክብርና ዝና እየፈፀማችሁ ያላችሁ መስፈርቶች ይሆንን? ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስን የጎዳን መስፈርቶች ይሆንን?

ሰኔ የሚታየኝ ግን አይደለም። እሳቸውም አሜሪካ ነበሩ። ከዚህም ቆይተዋል ኖረዋል። ነገር ግን አንዲት ቀን እንኳ የኢትዮጵያን ቤተ ክርስቲያን እንዲህ አሏት እንዲህ አደረጓት አልተባሉም። አሁን ነው ይህን አላደረጉም ይህን አልሠሩም ለመፈንቅለ መንግሥቱ የተቃዋሚ ፓርቲዎችን እንደናንተ አልተባበሩም የእነሱን ጩኸት ይዘው አልቀረቡም ከሆነ መቼም ሁላችንም እንደምናውቀው በደርግ ጊዜ የተሾማችሁና የተሸለማችሁ ነበራችሁና እናንተስ ምን ሠራችሁ? ምን አደረጋችሁ? ተብላችሁ ብትጠየቁ መልሳችሁ ምንድን ነው? «ያንቱ ያንቱ ይመክቱ። የኔ የኔ ይፈነኩ» አይሆንባችሁምን? ይህንም ስል ዝም ማለት አለባቸው አይናገሩ ለማለት አይደለም። ወቀሳው ግን በናንተ ባይሆን ያምራል ለማለት ነው።

የሰው ልጅ መብት እንደ ጭቃ የተረገጠበት ጊዜ ቢኖር የደርግ አስተዳድር ነበር ከአሁኑ ቢበልጥ እንጂ አያንስም አይደለምን? በዚያን ጊዜ የእናንተ ድርሻ ምን ነበር? ያደረጋችሁት አስተዋጽኦ ምንድን ነው? ጥፋተኛው እሱ ነው ብላችሁ በጣት ስታመለከቱ አራቱ ጣቶች ግን ወደ እናንተ ያላያሉ እንደሚባለው ሁሉ እንዲን ጣት እንኳን ስታመለከቱ ታያችሁ ተብሎ ስትታሙ አልሰማንም አላየንም። በዚህን ጊዜ የበለጠ በደለኞች መሆናችሁን ማመልከታችሁን እናያለን። ትላንትም ነበርን ዛሬም አለን። «በዘነአምር ንነግር ወበዘርኢነ ሰማዕተ ንክውን።» [ያየነውን እንመስክራለን። የምናውቀውን እንናገራለን። ዮሐ.3:11] ይህ እንግዲህ እናንተም እኛም እኩል አይተናል ተመልክተናል። ፍርድ ለየግል ለየቅሉ መሆኑ ነው። መቼም እኩል ካልፈረድን ከሆነው ዘንድ ፍርድ ተገምድሏል። ታዛቢ ይፍረድ ብሎ ማለፉ ግን የግድ ይሆናል።

ይሁንና አንድ ነገር ልጩምር ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ ያሉበት መንግሥት ስንት በደል ሲፈጽም አላወገዙም አልኮነኑም አልፈው ተርፈውም ውግዘት አላሰሙም ተብለው በተቃዋሚ ክፍሎች ዘወትር ይኮነናሉ በፖለቲካ መንደ ይቀጠቀጣሉ። እሳቸው ደግሞ የቄሣርን ለቄሣር የእግዚአብሔርን ለእግዚአብሔር ብለው ከሚሠራው ከሚፈፀመው ሁሉ በአርምሞ ተቀምጠዋል ተብለው ይወቀሳሉ። እሳቸው ለመናገርና ለማውገዝ ከተነሡ ደግሞ ያሉበትን መንግሥት ብቻ ሳይሆን የመንግሥት ተቃዋሚዎችንም ያካትታል እንበል። ታዲያ በዚያን ጊዜ ሰባት ጊዜ ሰባ ሰላም ሳይሆን ጥላቻውን የበለጠ አያከረውምን? ስሕተት ከመንግሥት ብቻ ሳይሆን ከተቃዋሚዎችም መቼም ሰዎች ናቸውና አይጠፋም እንበል በእርግጥ ይኖራል

በእርግጥም ሰዎችም ናቸው እንደ ሰው ይሰላታሉ ብሎ ለመናገር ምንም እንኳ በአሁኑ ሰዓት በዝናም ጊዜ ምሳሌን እያወጡ በሠይጣን መቀስድ በመብረቅ ለመመታት ያመቻቻል አይደል የሚባለው? እንደዚያ እንዳይሆን ብዬ ነው። የሆነው ሆኖ ስሕተት ሲሠራ ሲመለከቱ የድምፅ ማጉያውን ይዘው ሕዝቤን አትበድል አርፈህ ተቀመጥ የምታደርገውን ሁሉ እኮንናለሁ ብለው ቢናገሩ ለመሆኑ እንዲህ አሉ ተብሎስ ይነገርላቸዋል ወይ? እንዲያው እግር ጥሏቸው ቢያደርጉት ለማለት ነው። ማንም አይናገርላቸውም። እሳቸውስ ቢያንስ ቢያንስ የምትሠሩት ገጽታችሁን በዓለም ሕዝብም ሆነ በኢትዮጵያውያን ዘንድ ያስከፋባችኋል ሳይሉ ይቀራሉን? በሬዲዮና በቴሌቪዥን አይሁን እንጂ! የዓለምን ትኩሳት የመለካትና የመመልከት ብልሃቱ እውቀቱ አላቸው። ለፖለቲካውም እንግዳ አይደሉም። የሚያነቡ የሚመራመሩ ናቸው። ኃይሉ ችሎታው በሚገባ አላቸው። በዚህ ሁሉም የሚሰማማበት ነው።

ነገር ግን አሉም አላሉም እንኳን እሳቸው ልዕለ ኃያላን አሚሪካ የሚሉት ሁሉ ለጋዜጦች ማሻገርገሪያ እንጂ በእውነት ስለ እውነት ነውን? አይደለም። አሁን ስለ ቤተ ክርስቲያኖችን ችግር ለማውሳት ስለሆነ አነሳሴ መንገዴን አታስቀይሩኝ። ያለማውገዝቸው ያለመኮነናቸው በራዲዮና በቴሌቪዥን ቀርበው ይህን ባለማድረጋቸው እኔም ልጋራው ልበል? አባትነታቸውን የሚጓጉጥ ነው ብለው ቢያዩት ከማድረግ ለምን እንደተቆጠቡ ቢናገሩም ለሚም የላቸው። ይሁን እንጂ በአባትነታቸው የሚሠራውን ስሕተት ከሚሠራው መልካም ነገር ጋር እንዴት በቀኝ ሌላውን በግራ ይዘው ማሳየት መንገር እንዳለባቸው እኔም እስማማለሁ። ሌላው ቢቀር በፋሲካውና በዘመን መለወጫው ጊዜ ከእንኳን አደረሳችሁ ጋር ቢናገሩት መልካም ይሆናል። ይህም ይህን አሉ ተብሎ ቢነገር ምን ያህል የተራብ እንደሚያጠግብም ባላውቅ የአባት ሙያው ጠባዩ ባሕርዩ ስሕተት ሲሠራ ዝም ያለማለት መቆጣት የዕለት ክስለት ተግባሩ ነውና ቢደረግ ቢፈጽሙት እነሆ! አቤት እሳለሁ።

ከዚህ ላይ ወደ «ጸልዩ በእንተ ሰላመ ቤተ ክርስቲያን» [ስለ ቤተ ክርስቲያን ሰላም ጸልዩ] ወደሚለው አቤቱታ ልሸጋገር። ይህች ቅድስት ቤተ ክርስቲያን የሰላም አደባባይ ናት። ከራሷስ ተርፎ ለሌሎች የምታድለዋ እንዴት የሰላም መራብ፣ የሰላም መጠማትና የሰላም መታረዝ ይገጥማታል? ስለ እውነት፣ ስለ ሰላም እንዴት አይጸለዩም? ያንዲት ቤተ ክርስቲያን አባቶች፣ ያንዲት መንበር ተወካዮች እንዴት ልዩነትን ከመካከላችሁ ማባረር አቃታችሁ? ይህ መቼም በጣም የሚያበላጭ፣ የሚያሳዝንና የሚያስለቅስ ነው። በስደት

ያላችሁ አባቶች በደረሰባችሁ መከራ በገጠማችሁ ችግር ላገሩ ባዳ ለሰው እንግዳ በመሆናችሁ እናዝናለን። ይሁንና ያንን ያቻቻላችሁና ሚዛኑን የጠበቃችሁ መስፈችሁ ይሆን ሌላ ሲኖዶስ ያስፈለጋችሁ? ይህን መፈፀማችሁን ለገሊናችሁ ይበ ብሎት የምትቀበሉት ቢሆን ኖሮ እንዴት ባማረ በነበር። ነገር ግን አይደለም መከራና ደይን እንጂ! ጥርስ በሚፋጭበት ዋይታ በሚሰማበት ቦታ መታሠር እንጂ! በእርግጥ በስደቱ ትክክለኛነት አምናችሁ የተቀበላችሁት ቢሆን ኖሮ፣ «ወአንሰ እብሰክሙ አፍቅሩ ጸላእተክሙ ባርክዎሙ ለእለ ይሰድዱክሙ። ሠናዩ ግበሩ ለእለ ይጸልሉክሙ» [ጠላቶቻችሁን ውደዱ የሚረግሙአችሁንም መርቁ ለሚጠሉአችሁም መልካም አድርጉ። ለለሚያሳድድዱአችሁም ጸልዩ። ማቴ.5:43-44] ይህ ታላቅ ሥራ እንዴትና ለምን ታስፈ? መከራ ሲያደርሱባችሁ ደስ ይበላችሁን ምን ሠረዘው? በዚህ ፋንታ የሆነው ጥርስን በጥርስ መስበር ነው። ጥርስ ወላቃ ሆኖ እኮ የምትታየው ቤተ ክርስቲያኖችን እንጂ እናንተማ መቼ ትሰባበራላችሁ። ተጎድዎቼ ማንኛችሁም አይደላችሁም። ነገር ግን ቤተ ክርስቲያን ናት። ይህ አፈፃፀም ደግሞ የሚረዳውና የሚያገለግለው ምርጉ በተሠነጠቀ ግድግዳ ለሚደበቁት ለሚውሉትና ለሚያድሩት ለእነ እባብ እስከትና እንሽላሊት ለመሳሰሉት በልባቸው ለሚሳቡት በእግር እንኳ ለማይሄዱት መርዘኞች ለምድር አራዊት ነው። በዚህ በተፈጠረ ክስተት ማን ተጠቀመ? ጠላት ማንስ ተጎዳ? ቤተ ክርስቲያኖችን ነው። ከዚያም በላይ ደግሞ ቤተ ክርስቲያኖችን ምዕመናኑን ነው። በእውነቱ በዚህ ድርጊት ምዕመናን እጅግ በጣም አድርገው ግራ ተጋብተውበታል። የዘወትር ቁጭትና ፀፀትም ሆኗል።

ነገር ግን ክርስቲያኖች ያውም የጥንታዊቷና የኦርቶዶክሳዊቷ ተዋሕዶ ልጆች ነንና ተስፋ አንቆርጥም። ተስፋም የጽናታችን ዋልታ ነው። የምንጠብቀውና ማየትም የምንሻው የእንዲት ቤተ ክርስቲያን አባቶችን በአንድነት ጉባዔ ነው። መቼም እንዲህ ሁኑ ይህን አድርጉ ብሎ ኃሳብ ማቅረብ ኦርቶዶክሳዊ መብታችንና ግዴታችን መሆኑን ማንም አይነግረንም አያስረዳንም አይመክረንም። የማመልከትና የመወትወት ግዴታችን ሃይማኖታዊና ብሔራዊም ነው። ዕድሜያችንና አመክሮችን የግድ ይሉናል። ጥያቄያችንም መንፈሳዊ ነውና አቀራረባችንም በትሕትና ነው።

የአባቶች በምዕራፍና በቁጥር መለያየት ምዕመናንን እጅግ በጣም የሚያስጨንቅ፣ ሰሚዎችን ደግሞ የሚያስደንቅ፣ ለጠላቶቻችን ደግሞ ዘገር የሚያስነቀንቅ፣ መሬት የሚያስገርፍ ሆኗል። በእውነት ይህን የመሰለውን ጉዳይ ይዞ፣ ውሎና ማደሩን

እንዴት ቻላችሁት? እንዴትስ ሞራችሁትና አላችሁት? ሲያስቡት እንኳን ራሱ መንፈስ የሚያስጠጥንበት ኃዘኑ ራስ የሚፈጠርበት ነው። ይህንን ያህል ሩቅና አድካሚ ረዥም የእግር ጉዞ፣ የመንፈቅ ጎዳና አይደለምን? እንዴትስ ቻላችሁት? እንዴትስ ያለ እርቅና ያለ ንስሐ ታገሣችሁት?

እንግዲህ አቤቱታችን ይህ ነው። ወደ ንስሐ ተመለሱ በእርቅ ታጠቡ የፍቅርን ቀሚስ ልበሱ የሰላምን አስኬማ አጥልቁ ነው። የሰላሙ እጦት የኢትዮጵያ ሕዝብ ሁሉ ችግር ነው። የሰላሚ ዛፍ ፍሬ ካልሠጠች ምን ትሆናለች? ዛፍም ትቆረጣለች፤ የሰላምም ፍሬ ትጠፋለች። በምዕመናን ዘንድም ታላቅ ረሀብ ይሆናል። የሰላም መራብ ደግሞ የነፍስና የሥጋም አብሮ መራብና መጠማትም ነው። ይህን ደግሞ ከአባቶች የበለጠ ማን ያውቀዋል? ማንስ ይረዳዋል? ታዲያ በመንፈሳዊ ሕይወታችን ተርበን አጽማችን ፈጥጦ በጠላት ዘንድ መሣቂያ፣ ሰወገን ማስቀረፊያ ስንሆን ምን ይመስላችሁ ይሆን?

ቅዱሳንና ብፁዓን አባቶች ሆይ! በዛሬዋ ሕይወታችሁ ነፍሳትን አድኑበት። በጎቻችሁን ጠብቁበት። ዛሬ በመሆን ሳይ ያለውን እንዴት እንደምትመለከቱት ባላውቅም ቅሉ «ዳርዋ እሳት መሀልዋ ገነት» የነበረችዋ ቤተ ክርስቲያናችን መሀልዋም ዳርዋም ገነነመ እሳት ሆኗል። በጎቻችሁ የት ውለው የት እንደሚያድሩ ብትገነዘቡትስ እንኳን ወቅቷን ጠብቃ የምታልፈውን ሕይወታችሁን ቀርቶ ምንም ምን የማታደርጉት ጉዳይ ባልነበር? ይሁንና በሚያልፈው ሕይወታችሁ የማያልፍ ቋሚና የቀሪ ሥራ ሐውልት አንጽብት። ይህ ሲሆን የግድ መሆኑን ልንገልጽ ልናመለክት መንፈሳዊ ሕይወታችን እጅግ ያስገድደናል።

አንድ ጉዳይ ላመልከት። የዚች ቤተ ክርስቲያን ምዕመናን በተኩላዎች በየቀኑ እየተበሉ መሆኑን ስንት ጊዜ ተመልክታችሁታል? መቼም ሰማንያ አሐዱ መዳሕኖት መክረው ያልመለሱንን አንድ ቆርማዳ ምዕመን ሲመልሱን እንደማትሉ ርግጠኛ ነን። ጸሓፊው መልእክተኛና መሥካሪ እንጂ! የቤተ ክርስቲያኗን አስተዳደርም ሆነ ሌላ ድርጅት የምወክል አይደለሁም። የምወክለው እኔኑ ራሴንና የማንነቴን መታወቂያነት የሆንሁባትን ኢትዮጵያዊት ተዋሕዶ አርቶዶክሳዊነቴን ብቻ ነው። ሌሎችን ለማውገዝና ለመኮነንም ዓላማና ተልዕኮም የለኝም። ነገር ግን እንዲህ ዕጅ እግሩን ያጣ ችግር ሲመጣ ግን ለመነሣት ሃይማኖታዊና ኢትዮጵያዊ ግዴታ አለብኝ። ከዚህ ውጭ የሚነሣም ሆነ የሚጣል አንዳችም ምክንያት የለኝም። ሰው ለመዝለፍ፣ አካዚ ዘራፍ ለማለትም

አይደለም። አንዲያውም ራሴን የምመለከተው «አነ ኃጥዕ ወአባሲ» [እኔ ኃጢአተኛውና በደለኛው] ብዬ ነው። እኔ በእውቀትና በአስተሳሰብ ንዑስ የሆንሁት ምዕመን ልቅርና ንጉሡ ዳዊት እንኳን «አንስ ዕፄ ወአኮ ሰብእ» [እኔ ከሰው ያነሰሁ ትል ነኝ [መዝ. 21:6] ብሏል። ቤተ ክርስቲያናችን የአትሕቶ ርዕሰ መፍለቂያ ነበረች። አሁን ግን ናት ለማለት እጅግ ይከብደኛል። እንደዚያ ብል ደግሞ ምጽትና ውዳሴ ከንቱም ይሆንብኛል ብዬ እስጋለሁ።

በአሁኑ ጊዜ ምዕመናን ሰላምን ተጠምተናል። ሰላምን ናፍቀናል ለዚህ ለጥማታችን ማስታገሻ ደግሞ ውሀ ስንጠይቅ ሀዋት እየተጋትን ነው። እንዲህ መሆናችንን አሁንም መናገሩ የግዴታ ግዴታችን ነው። ይሁን እንጂ በአባባሌ ንስሐ ላልገባ ይቅርታ ላልጠይቅ ግን እንዳሳልፍ ኢትዮጵያዊ አርቶዶክሳዊ ተዋሕዶ ክርስቲያናዊ ሕይወቴ የግድ ይስኛል። ዝሆንና ዝሆን ሲጣሉ የሚጎዳው ሣሩና በአካባቢው ያሉት ዕፅዋት ናቸው። እኒህ ጥቃቅን ዕፅዋት ደግሞ ምዕመናን ናቸው። አሁን ችግሩ የደረሰው በመላው ምዕመናኑ ላይና በሥርዓተ ቤተ ክርስቲያኗም ጭምር ላይ ነው። እኛ ግን አሁን እየተጨፈላለቅን፣ እየተረጋገጥንና እየቆሳሰልን ነው። ሁኔታችንን የሚያዩና የሚመለከቱ የምሕረት ዓይኖቻችሁን አሁን እንሻለን። አቤት የግድ ግድ እንላለን። ቁጣውን በትዕግሥት፣ መፃቱን በምሕረት ብላችሁ መልሱልን። ታረቁና በአሐቲ መቅደስ ሥጋውን ብሉ ደሙንም ጠጡ። ከዚያም ለምዕመናን አቀብለው ስጡ።

ቅዱሳንና ብፁዓን አባቶች ሆይ! በአሁኑ ሰዓት አባቱን የማያውቅ ልጅ እየተወለደ ነው። «አባቱን አያውቅ አያቱን ናፈቅ» ሆኗል። ያም አባትህ እኔ ነኝ። ያም እኔ ነኝ እያለው በከፍተኛ ውዥንብር ላይ ነው። ምንም እንኳን ለአንድ ብቸኛ ክርስቲያናዊ፣ ያውም አርቶዶክሳዊ፣ ኢትዮጵያዊ ምዕመን አዎ! ብዙ አባቶች አሉት። እነሱም ወላጅ አባት፣ የክርስትና አባት፣ የነፍስ ወይንም የንጉሥ አባት፣ የቀለም አባት «አሕደ ቀለም ዘነገረከ ይኩን ከመ አቡከ» [አንድ ቀለም ያስተማረህን እንደ አባትህ ይሁን] ከዚያም አልፎና ተርፎ የጡት አባት፣ የእንጀራ አባትና የነገር አባት ናቸው። ይህም የሚያሳየው አባት ምን ያህል በሃይማኖታችንና በባሕላችን ከፍተኛ ቦታ እንዳለው ነው። በእናቶችም ዘርፍ እንዲሁ አለ። ያልኖረው ቢኖር የሴት የንስሐ እናት ነው። ነገር ግን አንድ ትንቢት አለ። እሱም ሁለተኛ የወንድ ንስሐ አባት እንዲኖረኝ አሳደርግም አለ የሚባለው ነው። ስለዚህ ሴቶችም የከሀነት አገልግሎት የሚሠጡበት ዘመን ይመጣ ይሆናል ለማለት ነው።

ብፁዓን አባቶች ሆይ! የቤተ ክርስቲያን የአስተዳደር ሰንሰለት አሁን ቢበጠስም በንስሐ ይቀጠል ይታደስ። እንደ ነበረ፤ እንደቆየው ይመስል። ይህን ብታደርጉ የሰላም አባቶች ናችሁ። ይህን ባትፈጽሙ ግን የምትጠብቁትኝ መንጋ ለተኩላዎች በትናችሁ ቢታችሁን ዘግታችሁ እንደ ተኝችሁ፤ ችላ እንዳላችሁና እንደ ሸሻችሁም ያስቆጥርባችኋል። ይህ ደግሞ የታሪክም ተወቃሽ ያደርጋችኋል። አማካሪዎች በእውነት ይኑሯችሁ። ውሳኔያችሁ የተጠናና የተጸለየበት ይሁን እንጂ! እንዲያው ጣለው ግረፈው አይሁን። «ኅድግወ ወመንንወ ለዘ ዓለም» [ይህን ዓለም ናቁት ተዉት] በሚለው መርህ ተነሥታችሁ የዚህን ዓለም ጣጣ አስቀድማችሁ ንቃችሁ የእግዚአብሔርን መንግሥት ለማገልገል የመረጣችሁትን ኅዳና አሁንም አቅኑት። ወደዚህ አስቸጋሪው ዓለም የማና ድካም ገብታችሁ መንፈሳዊ አመራራችሁን አታጠውልጉብን። እኛን በጎቻችሁን ጠብቁን። በተኩላዎችና በቀበሮዎች ተከበን በየቀኑ እየተነጠቅን ነው። በዚህም ምክንያት አሁንስ እጅግ በጣም ፈራን። ከመጠን በላይም ይበልጡኑ እጅግ ሠጋን ተርበደበድን ተንቀጠቀጥን። እናቱ ወንዝ የሄደችበት ልጅ ላይሆን ልቅሷችን የሞተችበት ሆኗል።

እያንዳንዳችንም አሁንም እጅግ ፈራን። መሄጃ መሸሻ መግዚያና መውጫ አጣን። አቤት ለአባቶቻችን! ከዚህ ቀውስ አውጡን። አድኑን ጠብቁን። ችላ አትበሉን ባይታወሮች አታድርጉን። አቤቱታችን፤ ልቅሷችንና ልመናችን ይህ ነው። አሁንኑ ተቀበሉን። ቤተ ክርስቲያናችን የእናንተን ሰላም ከሁሉ በፊት ትሻለች። ምነው ማንም ሲገባበት የማናየውን ሕንፃ ይጀ ሰላም ብለን መሠየሙ ብቻ የሰላም በር ከቤተ ክርስቲያን አለ ማለት በቂ ያደርገዋልን? ሰላምሰ በምኞት ብቻ ልትገባበትና ልትወጣበት ትችላለችን? እንግዲህ ያለንበትን ሁናቱ በጥንቃቄ መርምሩት። በእውነተኛይቱ ስለ ኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ህልውና ስትሉ መፍትሔ ፈልጉልን። ይህንንም አቤቱታ ከስሞች ሁሉ ስም የበላይ በሆነው በእግዚአብሔር ስም እንጠይቃለን።

፫. ከፊተኛዋ የኋለኛዋ ትብላለች፡

«ወትከውን ደኃሪት ጌጋዩ እንተ ተአኪ እምቀዳሚት»
[ማቴ. 27:64]

ይህ ቃል ከራሱ ከወንጌሉ የተወሰደ ነው። የተባለበትን ምክንያት ስንመለከተው ከፍርሃትና ከስጋት የመነጨ መሆኑን መረዳት ይቻላል። ይህን ቃል የተናገሩት የፈረሳውያን ሊቃነ ካህናት ቤተ ምክራባቸው ላይ አደጋ ያንዣበበ መሆኑን ተገንዝበው ነበር። ዳግማይ አዳም ኢየሱስ ዘወትር እንደሚነገረው ከሰማየ ሰማያት ወርዶ ከድንግል ማርያም ተወልዶ እንደ ሕፃን አድጎ የሰውን ልጅ በመስቀሉ እንደሚያድን በነቢያት አናግሮና አስመስክሮ መምጣቱን ዘንግተው ችላ ብለው ላሉበት ዘመን ለሹመታቸውና ለሥልጣናቸው እንቅፋት ይሆንብናል ሕዝብ ያቀለናል ጥቅሙ ይቀርብናል ብለው ማስቀላቸውን ብቻ የተመለከቱና ያተኮሩ ስለነበር የሚያደርጉትን አያውቁምና ይቅር በላቸው ሲል ተናገረላቸው። መጻሕፍትን የሚመረምሩና አዋቂዎች ሆነው ላለ የግንዛቤ እጥረት ነበረባቸውና ነው።

እኒህ የምክራብ ሊቃነ ካህናት በሐናና በቀያፋ የሚመራው ሥርዓተ ምክራብ ተንከባካቢዎች ነበሩና የሚያደርጉትን አላወቁም አላቸው። ባለማወቃቸው ይቅርታን አደረገላቸው። አውቆ ማጥፋትና ሳያውቁ ማጥፋት ከፍተኛ ልዩነት አለውና ነው። የሚሠሩትን ቢያውቁ ኖሮ የሚያደርጉትን ከመፈፀም ይታቀቡ ነበርና ነው። ነገር ግን ሳያውቁ ይቅርታ ሳይጠይቁ ምሕረት ተሠጣቸው። የሰውን ልጅ በሞቱ እንደሚያድን የመጣለትን ተልእኮ ቃል ሰው የሆነበትን በተዘዋዋሪ ፈጽመዋልና ነው። ታዲያ እኒህ ካህናት መቃብሩ እንዲጠበቅ ጠባቂዎች እንዲመደቡላቸው የጠየቁበት ምክንያት ከሞተ በኋላ ተነሣ ከተባለ የኛ ነገር ሁሉ ውህ ይበለዋል ብለው ሰግተው ነበር። ያለመገንዘባቸውን ያለማወቃቸውን ግንዛቤ ውስጥ አስገብቶ ነው የሚሠሩትን አያውቁምና ይቅር ያለላቸው። አሁንም ሳያውቁ አውቀው ከፊተኛዋ የኋለኛዋ ትብላለች አሉ።

ይህን አባባል አቤቱታ ላለማበት ከፍ አድርጌ ልጮህበት ፈለግሁ። በእርግጥ ከፊተኛዋ የኋለኛዋ መባሰን ለላወቅሁ ለሰፈራሁና ለስ ሠጋሁ ነው። መቶ በመቶ ግን ርግጠኛ አይደለሁም። ሥጋቴ